

Beroepen op z'n
Brabants

Cor Swanenberg

BEROEPEN OP Z'N BRABANTS

Cor Swanenberg

2e druk 1993

Uitgeverij Van de Berg Enschede

Omslag en illustraties: Nelleke de Laat

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Swanenberg, C.

Beroepen op z'n Brabants / C. Swanenberg - Enschede : Van de Berg

ISBN 90-5512-014-6

NUGI 360

Trefw.: korte verhalen ; Brabants

ISBN 9055120146

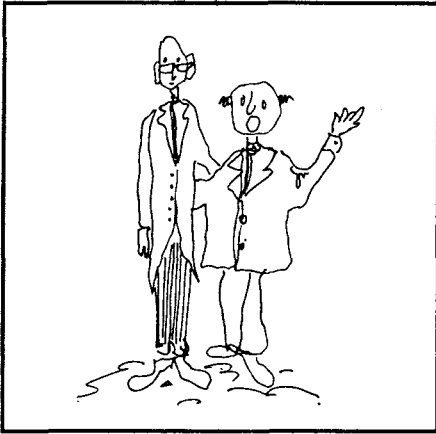
© C. Swanenberg, 1993 Berlicum

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopiën, opnamen of welke andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

1 Affekaot	37 Kassier	73 Reiziger
2 Amtenaar	38 Kastelein	74 Rij-instrukteur
3 Ap'theeker	39 Kerkmister	75 Romboer
4 Arsitèkt	40 Keuterboer	76 Segaremaker
5 Automan	41 Klompemaker	77 Sikkretarèsse
6 Baggesnijer	42 Kolenboer	78 Sjacheraar
7 Bèkker	43 Kondukteur	79 Sjefeur
8 Bieman	44 Kooiker	80 Skeeper
9 Birboer	45 Kookster	81 Skeresliep
10 Biskop	46 Kopperslager	82 Skilder
11 Boer	47 Kruidenier	83 Skoenmaker
12 Bovemister	48 Kuiper	84 Skooljuffrouw
13 Braauwer	49 Kùster	85 Skorsteenveeger
14 Bùrgemister	50 Loonwerker	86 Slachter
15 Butjesmènneke	51 Lozziejmaker	87 Smid
16 Dekker	52 Maandemaker	88 Snijer
17 Dienstmeid	53 Mèrtmins	99 Spissjalist
18 Direkteur	54 Mètselder	90 Sportman
19 Dodgraver	55 Meubelmaker	91 Straotemaker
20 Dokter	56 Moeder de vrouw	92 Tandarts
21 Erbèijer	57 Mùlder	93 Tegelzetter
22 Fietsemaker	58 Mutsemaakster	94 Timmerman
23 Fotegraaf	59 Muzikant	95 Tuinder
24 Fraters	60 Neister	96 Veearts
25 Frietboer	61 Niggòssiejmènneke	97 Vèldwachter
26 Gemintewerker	62 Nonne	98 Verpleegster
27 Glaszetter	63 Olliejmènneke	99 Visboer
28 Grondwerker	64 Oober	100 Voerman
29 Gruuntenboer	65 Paoters	101 Vroedvrouw
30 Hennepriester	66 P'stoor	102 Weever
31 Houtbreeker	67 P'stoorsmeid	103 Winkeljuffrouw
32 Illektrizjen	68 Plisiej	104 Wòttervolk
33 Inspekteur	69 Post	105 Zilletries
34 Kappelaon	70 P'rfèsser.	106 D'n ònloop
35 Kapper	71 Putjesskepper	107 D'n overskot
36 Kapster	72 Raoimaker	108 De skrijver

D'n affekaot en de n'taris

Zò'n duur beroep zaat niej dicht en de miste minsen op 'n dùrp hà'n liever niej me' diej misters in de rèchte en dè aander geleerd grèij te make, want dè kostte mistal gèld.

Drika b'ons neeve diej hà wèl gèire affekaot, mar dan van dieje zegen ùit diej langzaam fles. 't Liefst hásse daor nog 'n mùpke slagroom bovenop ok; "kiepen-biest" zin ze daor tege.

Hij kan praoten ès 'nen affekaot zinne zé wèl, mar ègge zònne mins me' mondfiat

ècht nõddig hà't, dan wier d'n beugel dik grötter ès de koew en wiej gò' rèchte um 'n koew diej gift'r een toew!

Nee, zònne goeie naam hättiej eigelijk toch niej, dè blekt wèl ùit al diej gezegdes ùit ons taol zoowès: " 't skiet 'r in ès 'nen affekaot in de hel! Van 'ne stijfkop en 'ne gèk it d'n affekaot z'n spèk...nen Affekaot en 'ne kreuge moete bèij gesmeerd worre. We zulle winne, zin d'n affekaot èn iej sloewg op z'n konttès. We zulle ze wèl krijge, zin de rèchter en iej docht òn z'n cènte."

Affekaote, rèchters en n'tarisse ware d'r wèinig èn diej t'r ware wiere wèl tot 't groot geneuk gerekend.

Vur 'nen openbare verkoop en 'n èrfhuis waar de n'taris nõddig en ok vur de beskrijving van groote verkoope moeste bij hum zen. "Skrijft n'taris, grutje knikt" is 'n aauw ùitdrukking diej òngif dè de f'miliej gèire meejholp bij 't opmake van 't testament. (Ze wiere d'r èiges wèl niej slèchter af.)

Zònne n'taris trok alted op me' de aander "intellektueele" èn diej vonde op ons dùrp gin vol haand. Op lang niej alle klèin plòtse konde 'ne n'taris vjine. We wete nog dètter in Geffe inne wonde èn in Balkum en Rosmòlle, mar dan hädde ze hier ok gehad. B'ons waar iej bevriend me' de pestoor en d'n arsitèkt.

De vèldwachter hättiej enkelt nõddig in 't jachtseizoen.

Over dè gegeeve gò' 't volgend verhaaltje: De n'taris waar gèk op jage en grootdoewn.. In 't naojaar din iej me' 'nen hoop volk 't vèld in. Zoo kwaamp iej op 'ne keer Dien van Kleuskes tege diej de koew din huje langs de zandweeg. Diej èrm Diejn hà' gin sokke òn. Ze waar bèrrevoets in d'r klompe èn dè hà' de n'taris geziejn. Ze hà' nogal zwarte voewten ok. Hij hiel z'n volk stil èn riejp tege Diejne: "vrouwtje, als die sokken van je versleten zijn, krijg je van mij gratis een paar nieuwe!"

Groot gelaach en suukses, dè begrepte. Mar ons Diejn waar niej op heur mundje gevalle en toen ze ùitgelaache waar, spètte ze trug: "dè's goewd, n'taris. En ès men kont peeperkoek wordt, dan kregde gij de uurste sneej!"

D'n amtenaar

De miste minse he'n d'r niej veul goeds over te vertelle.

Amtenaar duu hulliej denken òn de belasting of òn de geminte en òn klërke diej niej veul ùitvoere. In hulliej oogen is iej "kampioen rècht rugstaon of zittende slaope"!

D'r is veul kaoie praot in de wirreld over dees pènnelèkkers.

Denkelijk kùmt dè ok wèl 'n bietje dur de kift; diej minse konne in d'r goei pak nor d'r dagelijks wèrk èn dè van bove wit

toewgevorre (dieje witten boord), dè staak dik wèl 'n bietje.

Witte hoew unnen amtenaar knipoogt? Dan dutiej een oog ope! Ge wit toch zeker ok wèl dèttèn amtenaar alt' twee lucifèrre nõddig he' um z'n oogen ope te kunne haauwe, dètter niks zò duur en zèldzaam is ès amtenarezweet. 'nen Amtenaar duget alleen èssiej d'n hik he', zegge ze en hij traowt bij vurkeur 'n weuw diej de kijnder al he'. 't Toppunt van vlijt skent 'nen amtenaar te zen diej dooping gebrùdikt.

"Skolieren en klerke zen te lùì dèsse werke, mar worre ze geroepen um te eete, zen ze 't uurste òn de toffel gezeete!"

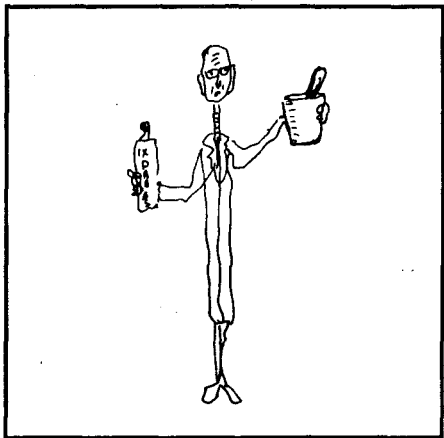
Ammel kaoie praot, wor. Toch zen d'r de leste jòrre gruwelijk veul amtenare bijgekemme; ègge toch op diej gemintehuize kekt, wènnen hoop volk dètter werkt of liever dètter is... D'r wordt dùrrum ok wer gezeed dètter niks zò goewd fokt ès amtenare... Vruger waar d'r op 'n dùrp d'n amtenaar van d'n bürgerlijke stand, de gemintenontvanger en de gemintenboi. Me' d'n bürgermister en de sik haddet dan 'n hil èind hene gehad.

Tegeworrig stòn d'r ok vort skrijfmesiejnen en computers. En nouw zegge d'r wir kaoitonge dè diej lùì van de geminte d'n òllingen dag tilleviziej zitte te kijke... Umdètter dik veul te laot kwame en veul te vruug nor huis dinne, hà'n ze op 't ròdhuis 'n witte lijn over de vloer van de gang laote skildere; dan kwame diej twee groepe amtenare teminste niej me' mekare in botsing, dochte ze. Mar nouw waar dè toch anders, blijk aachteraf: diej laotkommers en vruuggònders, dè ware dezèlfde!

Efkes he'n ze b'ons op de geminte van diej sluitveren op de deur gehad. Dè waar in 't kader van de bezuiniging, zinne ze; dan hoefde de verwèrming niej zò hog. 't Hi' al wir niej lang geduurd. Al nõ 'n por weeke moessen al diej vere d'r wir af, want alle gemintevolk hà' de hakken ope...

Alle amte he'n d'r veurdeel, zegge ze oit. "Alle amte zen smerrig", zin de kùster, en iej hòlde de èindjes kars ùit de kerk 'weg.

D'n ap'theeker

Op 'n dÛrnp waar d'r vruger ginne. 't Miste grèij op zen gebied kwaamp nog gewoon van d'n dokter èiges. In de steej zate ze wèl.

Dik konde hulliejen handel al van veerze kennen òn 't ùithangbord. Dè waar veulal 'ne gaauwe gaperd; zònnè neegerkop me' ùitgestoke tong, of 'ne vijzel me' stamper en al. De pillendrèijer hoefde ok niej zò dik opgezocht te worre; allennig vur spissjaal poeiers, pillen of drènkskes dinne ze daorhene.

Oit hitter 'n areg verhaaltje over d'n ap'theeker in ons umgeving de ronde gedaon; denkelijk hà' de pillemins 'n bietje de pik op 'ne klant diej bij hum in de zaak um 'n hoestdrènkske vroewg. In alle geval waar't zoo dèttèn hoesterd 'weg din me' wonderòlliej in plòts van anti-hoest. De assistènte diej alles hà' zien gebeure, vroewg dÛrrum meej dètte klant buite waar: "mar m'neer, nouw hedde oew èige toch lillijk vergist, is niej?"

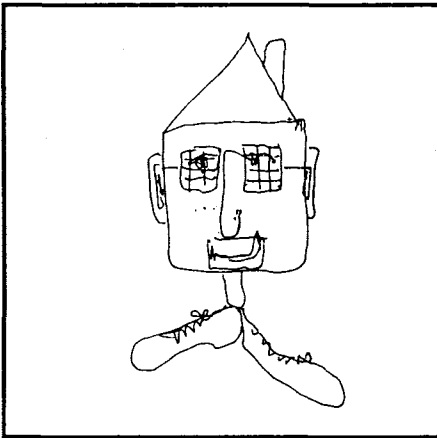
"Nee", zin d'n ap'theeker. "Niej?", zin 't mèidje ongeleuvig, "en ge gaaft wonderòlliej meej in plòts van hoestdrank!" "Ja, krèk", zin d'n baas, "dè waar ok p'rcies wè'k bedoelde en dè hèlpt! Kik mar 's nor buite, daor stòttiej tege diejen boom en hij dÛrft nog niej mer te hoeste!"

Zoo ge doet worde gedoet, zegge ze oit en 't is zeker dèttèn ap'theeker nogal 's bezocht wier dur minse diej d'r èigen op hum wè ùitkuurde. Dè waar vurral te doewn op d'n uursten april want één april stuurt de gèk wortiej wil... Dikstented wiere d'r dan klèin jong gestuurd um huppelzaod, plintelirkes, motteballe en miereborsjes of muggerugskes. 't Jong ston vur joker mar de pillendrèijer kon geduriges van aachtere komme. In 't begin hättiej 't efkes skòn gevonde mar de skik gonk 'r gaauw vanaf toen d'r vort zò'n tiejn van diej klèin manne geweest ware.

Onzen ap'theeker waar nijskierrig. Oit hittiej z'n èige daorbij lillijk verraaje. Dè zaat zoo: d'r kwaamp alle mònde 'n aauw boerke in de zaak en dè bestelde alted 'tzèlfde: 'n pak mòndverband. D'n ap'theeker vond dè nogal vrimd; zò'n grijs mènneke me' diej èigenarige bestelling alzeleeve. Hij vroewg dÛrrum vurzichtig of iej zò'n jong vrouw hà' of dochters zowèlle... "Nee", zin 't boerke laachend, "mar dè grèij is zò lèkker wèrm in m'n klompe!"

En dan is d'r ok nog dè aauw volksrijmpje: "oeh, m'neer d'n ap'theeker, gift 's goeie raod, m'ne vrijer he' gestoke, nouw zit ik me' 't zaod..."

D'n arsitèkt

Arsitèkt, dè's 'n moeilijk woord dè ùit 't Grieks kùmt en dè orspronkelijk zowiets ès vurman, vakman, timmerman be-teekent.

Wij zen blij dè we me' 'nen èchte arsitèkt hebbe kunne buurte um 's te wete wè of dè beroep vandaag d'n dag zool veurstelt.

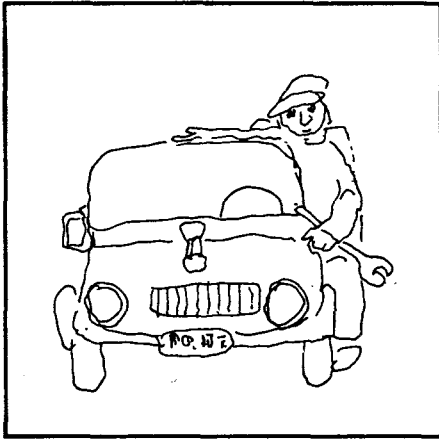
We he'n onzen Balkumsen bouwmister gewoon op de man afgevraagd wè minse me' bouwplanne ammel deur make vurdèsse òn de slag kunne. Jees (zoo hiet

iej) zin dèttiej ès vakman z'n èige 'n sort middelaar of spil vuulde tusse z'n opdrachtgeevers en de instansies. Hij is um te beginne adviseur zoogezeed; hij wit van subsidies en vergunninge, van technische en "esthetische" zake. Hij is regelaar en vertraowesman um zoo te zegge.

Kek, bij 'n opdracht vur 'n huis wit d'n arsitèkt wètter mag binnen 't bestemmingsplan, dùrrum is 't eigelijk al slim um me' hum te praote vur ge grond gòt koope. Egge 'n bouwterreintje he't, dan moete same me' d'n arsitèkt tot 'n praotplan komme; wè wilde gèire hebbe, wè kan 't finansjeel lije. Daorvur wordt 'n basisteekening gemakt. Is dè goewd en duidelijk besproke, dan kùmt 'r 'n "diffentief" skètsontwèrp, worme' nor de welstandskommissiej wordt gegaon. Bouw- en wonningtoewzicht doen ok mee' kijken of een en aander in 't bestemmingsplan kan.

Wor 't goewdgekeurd, dan kùmt 'r 'n technische teekening, 'n bestekteekening al of niej me' bestek me' matriaalumskrijving en al. Dan pas kunde 'n bouwvergunning ònvraoge. Ge moet vur d'n hille poespas wèl zò'n drij mònd ùittrekke vur ge òn de slag kunt en dan moet 'r niks tege zitte.

D'n arsitèkt kan dan ok nog de ònbestejing lèije en nòdderhand werkteekeninge maken en toewzicht haauwen op de ùitvoering, mar dè is lang niej alted zoo. 't Vurnamste geridskap van d'n arsitèkt is 't potlood, de gum en de teekentòffel worachter hij z'n denkwèrk op p'pier zet. Vandaag d'n dag zen d'r zoveul spissjalimes in d'n bouw dèttien arsitèkt dik adviseurs vur spissjaal onderdeelen inskakelt. Zoo zen d'r vort adviesburo's vur constructieberekening, vur isolatie, vur verwarming, verlichting en noem mar op. Vur ons slotverhaaltje gòn we deze keer efkes nor de veurganger van Jeesse: d'n arsitèkt Driekske Tibosch. Diej hà' oit fist bij Huub d'n Boer. Toen de fistelingè ònkwame vroewg Huub hoeveul minse dètter zò'n eete, "32" waar 't antwoord. "Hoeveul man personeel hedde daorvur nouw vanaovend nòddig?", wò' vrouw Tibosch wete. Nog vur Huub kon antwoorde zin Driekske: "zestien man!" "Wè wilde gij daor nouw van wete?", zin z'n vrouw. "Dè's hèndig zat", zin Driekske, "32 mètselders, zestien uperlù!"

D'n automan

Vruger waar iej oit begonne me' 'n por aauw twiddehandse wagentjes. Gelèijelijk waar z'nen handel ùitgegroeid tot iets wè 't midde hiel tusse 'n autokerkhof en 'n èchte garage.

Pas de leste jorre, sens dè onze Jan vort 'nen "erkende subdealer" waar, gong 't 'm ècht goewd en nouw hättiej vort wages te kust en te keur, vurral Japanners. Oit hà'n ze'm nog wèl lillijk òn de feeter gehad; dè waar in d'n tijd dèttiej ok nog taxi rie. Ja, nouw moete uurst wèl wete

dèttiej zèlf alt' gèires bezig waar en dèttiej dùrrum wèl 's oit teruggevat moes worre. Op 'ne reegenèchtigen dag kwaamp 'r 'nen aauwe goeie klant van hum me' 'ne wage diejtiej daor pas gekocht hà'. De klacht waar dèttiej hillemdòl niks mir din, diejen auto. Aachteraf docht Jan wèl dèttiej nogal stom waar, want hoew hättiej daor oit terècht kunne komme zonder hulp of iets. mar toen iej dè in de gate krieg, waar 't al te laot. Toen hà' onze Jan dieje verdomde wage al drij kirres de garagemisse rondgedaowd dur de reegen en toen waar iej ok vort zèiknat. De sjefeur hättiem laachend laote wete dèttiej nouw nat zat waar en dè 't de mooter toch goedzat din ègge'm ok starte wò't! Onze Jan von 't mar 'ne misselijke mop, mar de klant docht daor anders over en 't hil dùrp wies 't nog in de kortste kirres ok. Nouw waart van d'n andere kant wèl zoo, dè dieje mins ok een van z'n beste klante waar. Pas hättiej 'm nog 'ne Mitsubishi verkocht en toen hättiej laachend òngeheurd hoew dè de minsen in 't dùrp dè 'n missiebuske noemde. Dieje klant hà' nogal 'n groot gezin èn dùrrum hättiej ok al 's 'n spacecar gehad en daor hà'n de plòtselijke bouwvakkers toen "speciekar" van gemakt. Kek, zò'n dinger dè waar smeer op onze Jan z'ne wage... Daor kon iej daag skik over hebbe. Waor iej minder me' vereerd waar, dè waar de bezine. Vanouds hättiej al 'n bezinepomp; dè aauw mèrk van dè wit pèrd, zomme mar zegge. Alle hondsgèzèike dè veraandere van diej prijze, daor kriegde toch iets af. Nee, dè waar gin goei zaak. En dè gesèmmel over 't milieù; loodvrij èn zoo.

Kek ègge daor iets òn wilt doen zin Jan, dan moete gewoon de fiets wer vatte. Dè waar wèl niej krèk klantewinning, mar wèl irlijk en waor. 't Miste skik hättiej dan nog me' d'n Dookus diej alt' me' z'n aauw keverke veurrië en zin: "Lòt de bezine mar opslaon, ik tank toch mar vur 'n tientje!"

D'n baggesnijer

D'n birboer zùrgde eigelijk meej dè d'n baggesnijer wèrk hiel.

Zònnen baggesnijer kon n'tuurlijk wer noit van 't snije alleen bestaon. Hij hà' veul bijverdienste nòddig um rond te kunne komme. 't Snije, 't castrere, brocht niej veul op. Dùrrum waar iej dik ok veeverloskundige en skaopeskeerder en stier- of hengstenboer. Somteds din iej ok nog slachten of romrije. De baggen of bijskes, de jong baby-vèrkskes, wiere verdèld in bùrchjes en gelte.

't Skent oit veurgekomme te zen dè de mister op skool vroejg nor 't beroep van vòdders en toen Jan van Franse òn de burt kwaamp, hàttiej heel irljik gezeed: "baggesnijer" en toen de mister hà' laote blijke dèttiej niej krèk wies wè of dè waar, hà'n de jong hum ùit d'n droom geholpe: "Nouw mister, ès d'n baggesnijer op d'n boerremissen is geweest, kunne de mènnekesvèrkskes noit gin pappa mer worre!" Vruger hà'n ze b'ons in de buurt bekant overal 'nen bag. De bagge ware dus niej allennig vur de boerre; ok veul èrbèijers hiele 'ne krulstart vur de slacht.

Frans d'n baggesnijer gaaf in ons buurt ok goeie raad. Es d'n bag spelde van de fiets of 't vèrke wò' nòvvenant niej groeie, dan wier Frans geroepe en diej wies wèl dè diej fiets ginne Gazelle waar, mar kaoui blaow onderromme. "Jaa, ik ziejget al, birgèltekost, de macht niej um bruustig te worre!", waar een van z'n markante ùitsprake. "'t Blinkt wer ès baggekuntjes!" en "mar lochjes gebeerd en toch veul bagge" en "kijken ès 'ne pas geskrobden bag" ware aander bekende gezegdes van Franse.

Ze vertelle dè Frans oit me' d'n trein ùit Oss nor Bosch-mèrt gonk. Hij waar daor p'r ongeluk in 'ne niej-rookers-coupé terèchte gekomme en daor zaat iej doodgemoedereerd z'n segaar te paffe. 'nen Dèftigen heer tegenover hum kon daor niej zò goewd tege en zin dèttiej beeter ùit z'n ooge moes kijke en dètter niej gerokt diende te worre wor zèlliej zate. Frans din krèk of iej 't hirke niej hurde en dè mènneke worde grif tèij en griejns dèttiej Procureur-ginneraal van justitie waar in D'n Bosch en dè Frans nog niej klaor waar èssiej hum 's oit in z'n haand moewg komme...

Daorop zin d'n òngesprokene zò rustig ès 'n koew: "Jè, mar ègge men mar noit in m'n haand komt, menirke, want dan komde noit niej mer klaor, dan kunde daor in D'n Bosch nog zònnen hooge Piejt zen ègge wilt, want ik ben d'r d'n baggesnijer van Uje tot Oss!"

D'n bèkker

De vrugeren bèkker ùit onzen hoek din nò 't bakke nog èiges de ronde worbij tiej z'n vaaste buurtadrèsse hà'. In diejen tijd ware d'r allennig mar wèrm bèkkers. Lötter kwaamp de knècht vort me' de broodkùrf rond, mar toen gonge we al nor 't f'rieksbrood op. Gelukkig beginne nouw òn alle kante de èchte bèkkers wir trug te kommen umdè de miste minse meer verstand en smaak he'n gekrege en niej zo gèk zen op dè flaow kauwgum-brood.

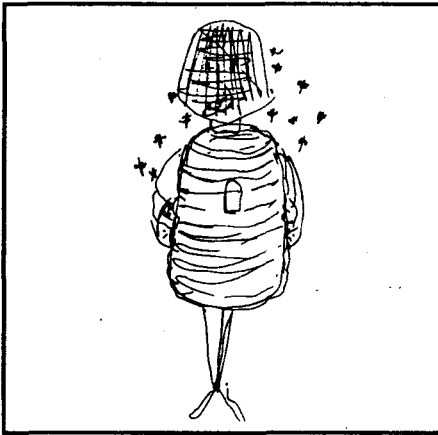
B'ons din bèkker Van Haare de ronde en dè din iej nog op z'n aauwverwets gemak zoowès dè hurde. Hij hà' tijd en buurt vur iedereen, mar bij Mina's, diej aauw feemel, daor hättiej dik toch efkes hòst want dè waar me toch 'n zeemeltriejn... 't Waar dèsse al zolang klant waar, anders zòttiej ze grif overslaon, dan hoefden iej teminste dieje roddel en klèts niej òn z'ne kop te hebbe.

Onderlest hà' Mina 't nog èrg flaow gemakt: ze hà' tegen hum gezeed: "god, bèkker, wè zedde gij toch 'ne lapus..., alted ès gij de ronde doet dan stò' diej èigeste maansfiets bij ùlliej òn de deur... Dan helt ùlliej vrouw bessem..." D'n bèkker wies wèl dè bessem haauwe vrijhof viere beteekende, mar mistal liejt d'n bèkker heur mar henelulle, want wè moeste me' dieje zeever.

Toch vuulden iej z'n èige deze keer nogal òngesprokè dur dieje gemeene praot en umdèttiej goewd wies dè diej fiets van skònvaoiers waar, skoewt iej zoomar 's ùit z'ne slof: "hurt 's hier Mina, dè kan men krèk niks skille en dè gò' aow niks òn..., ès d'n ove mar leeg is ès ik èiges bakke moet!" Daor hà' Mina Maauw niej van trug. Es we 't vruger bèkkersbestand bekijke, dan is 't ongeleuflijk hoevvel broodmakers konne bestaon op klèin plòtse. Op dùrpkes van 'n por duuzend ziele zate vur d'n orlog wèl zeuve, acht bèkkers. Dan moete daor nog bij bedenke dètter ok nog alt' enkelde boerre ware diej èiges bakten en ginne koopmik wò'n.

Zèlliej ate veulal nog roggebrood en ze zinne: "van brood worde groot, van mik worde dik". Aander aauw wijshedes ùit diejen tijd ware: "brood moete 'smèires ziejn, wijsvolk 'saoves", "brusselkes zen ok brood", "veul kijnder haauwen 't brood ùit de skimmel", "kakke gò' vur bakke, al is d'n ove nog zò heet", "wor d'n braauwer is, kan d'n bèkker niej zen" en "ge kun 't beeter nor d'n bèkker dan nor d'n dokter brenge".

"Wiej me' peeperkoek gò' vrije wordt me' skete belond" is ok 'ne skònnen um te onthaauwe. Dees wijshèid wordt dik gebrùikt dur Nol van Roessel, mar diej waar dan ok 'nen bèkkerszoon. We dochte dè dees stukske vur d'n bèkker waar...

D'n bieman

Imker zinne ze ok wèl, Ies d'n imker. Hij hà' alt' al bieje gehaauwe. Uurst nog in kùrve, tegeworrig enkelt nog in kaaste. Vruger hàttiej 'r nog oit me' nor de Peel gedaon. Dan dinne ze me' d'n hillen biestal 'snaachs ònvaore um 'r 'smèires vur zonsopgang te zen. Daor hòlde de bieje nog 's goewd op de hèij!

Ies kon nog zò skòn vertelle van diej klèin pienter beesjes; hoew ze me' duujzende in 'nen èigen biejewirreld leefde. Hoew ze mekare de bodskappe

dur konne geeve. Dètter mar één kunnegin op 'n hil volk waar, dèttiej 't vurnamste van gelijk waar, dèttiej vruchtbaar, traow en rustig van aard moes zen. Dètter 'ne groote ziektevirstand in 'n volk moes zen. Van de varoamijt en acarapis moes alles dood. Dètter wijers werksters en darre en verkenners en wachters ware... Diej werksters dinne poetse, voeieren en haole. Hij vertelde van biejebroed en kunneginnebrood. Hij zin oit: "dur de modder nor de hèij en dur 't stof trug, dè brengt honning in de woning!" Ies wies hoew de raoten opgebouwd wiere, hoew d'n honning geslingerd moes worre, hoew d'r van biejewas karse gemakt wiere. Hij hægget over hèij-, kleever- en lendenhonning; over d'n handel me' koekebakkers en opkooopers.

Hij liejt gèire ziejn hoewtiej zonder biekap of iets z'n kùrve naokiejk. Somteds hàttiej daor dan zò'n rookblaozerke bij um z'n biejes rustig te haauwe. Allocht wier hij ok geroepe èster erres 'n wild biejevolk nergezwèrmd waar en mistal kriegj iej dè me' gemak in 'n kaast. Och, èn 't gaaf ok niks al wierde 's gestoke dur 'n bieje, dè vuulde nog niej mer! Allennig zunt vur 't beesje dè dan doodgonk. Egge dik gestoke waart, zòdde lötter noit ginne rimmetiek kriegje, zinne de minse wèl. Of dè waar waar..?

Ja, 't waar n'tuurlijk zoo dègge van 't biejebedrijf op gin stukke nao zò't kunne bestaon. 't Waar meer liefhebberij ès beroep, mar wèl skòn. Ies waar dan ok niej vur niks veurzitter van de plòtselijke biemannevereeniging Sint Ambroosius geworre..!

Ies vroewg òn de jong dik wè was was vurdè was was was. Zen antwoord waar dan nektar en stuifmeel. "n Biej in de mèij is zò goewd ès 'n èij" en "doen de biejen op huis op òn, dan zal 't gaauw òn 't reegene gòn" ware z'n vaaste wijshedes.

Toen d'r 'ne keer 'n jong jankte dè een van Iesse bieje hum gestoke hà', zin d'n bieyman me' 'nen hèmelijke laach: "jungske, zegt 's dewèlke, dè'k ze 's vat!" Toen iej op vakansie in Duitsland waar, kriegj iej alle mèires 'n sketbietje honning en 'n breujke. Op de lesten dag waar 't beleg innins 'n bietje sjem geworre. Ies kon 't niej laote; hij vroewg plaogerig: "heej, is diej bieje van ùlliej ziek geworre!?"

Birboerre en bokkehaauwers

D'n birboer hà' z'nen naam te danken òn de vèrkesbeer diejtiej hiel. 't Waar niej drèk 't skònste beroep en 'ne vètten botteram zal 't zeker ok niej geweest zen. "Dè's 'ne goeien um d'n beer te lèije", zinne de minse wèl en ze bedoelde dan dètter dè ware diej niej veul dinne werke. Tot halverweg vijftig wònde b'ons in de buurt midden op de hèij nog 'nen birboer, diej wij Bukskes noemden umdèttiej ok bokke en bukskes hiel. Bukskes din nog de ronde me' z'ne

vèrkesbeer; hij gong dus d'n boer op of liever hij gong de boerren af op zuuk nor bruustige vèrkskes. Van d'n beer alleen kon d'n birboer niej leeve, dùrrum konde bij hum òn huis ok me' de ritse gèit terèchte en daorneeve hiel Bukskes ok nog 'ne knijnderam en din iej in bromolliej. Een ding hà' hil z'nen handel gemeen: 't stonk gelijk vergimmes! Dùrrum waar 't ok mar goewd dè Bukskes zo wijd achteraf op de hèij zaat; dan hatter gin man laast af ès hij èiges.

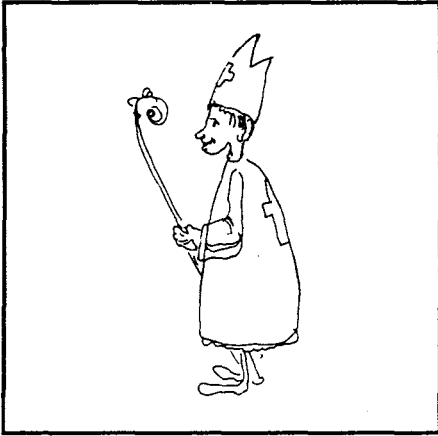
Bukskes pruijfdè gèire en dùrrum kwaamp 't nogal 's veur dè 't dekgèld al op waar vur iej thuis waar. "Daor zèikt d'n bok wer skeef" zinne de minse b'ons dan en ze bedoelde dètter wir gèld tekort waar umdètten birboer um nogal gerakt hà'. Op d'n andere kant van ons dùrp zaat d'n Beer diej eigelijk Van Rosmòlle hiette en diej neeve zen birrebedrijf ok òn visverkoop din en vergimme daor haddè 't wer: 't stonk bèij!

In onzen hoek kwame nogal wè gèite en bokke veur in diej daag, dè zal wèl meeje zoo gekomme zen umdètter op diej hèij bij ons bekant niks beeters te haauwe viel. Nouw waar 't ok nog zoo dè de gèitefokkerij niej alt' nor wens verliejp. 'n Boerke gonk me' z'n gèit vur de vierde keer nor d'n bok en zin: "nouw he'k 'ne gulde verbokt en daa'k 'n dübbeltje vur 'n jong gèit!"

In d'n Ossen hoek, zoo he'k heure vertelle, din oit 'nen Bèrgsen birboer rond en diej din tege de Sunt'reklaas spikkelasiej verkoope en diej hà' 'ne skònne volzin bij d'n intree: "hedde niks te bere?... niks te spikkelere?!"

Al diej minse he'n in vruger tijd heel skraol de kost verdiend en me' hulliejen handel he'n ze gezùrgd vur 't vaast vèrkes- en gèitebestand van onzen èrmen hoek. 't Vèrkske zùrgde vur 't vlis, 't vèt en 't spèk. De gèit waar in diej daag nog de èrminse-koew. "Alleman zùrgt vur z'n èige en de gèit vur de koffieromme!", zinne ze dik.

Bokke-Mèin ùit Mirroi waar 'n aauw wefke dè alted al d'n bok hiel en tegen alle gèitelèijers riejp: "Veur wordt niej gebokt, achterum is 't kermis!" en "de twidde keer is't ter ere Gods!"

D'n biskop

Vruger hādde b'ons in de buurt nog minse diej d'n biskop genoemd wiere mar eigelijk hil anders hiette. Jan Elemans zi' dè diejen bijnaam te danken is òn de kleer diej zò'n f'miliej droewg hoewèl diej eigelijk al lang ùit de mòdde ware; korte boks en lang kouse (hoze). Mar we wò'n 't hier nouw toch over èchte biskoppe hebbe; Brabant he' ummers 'n por gewardeerde biskoppen achter de rug. Biskop Bèkkers bevubeld. Dè waar 'ne gewoone, gemoedelijke mins van

boerrekomaaf en daor skamde-n-iej z'n èige niks vur. Meskien waar iej durrum ok zò gèk op dierre. Vurral op pèird hättiej 't bezunder. Deze mins is, zoowès zò dik gebeurt, veulste vruug gesturve. Wiej God gèire he', hittiej gaauw in z'n buurt gehòld, zegge sommigte kattelieke dan.

Mar toen dezen biskop, "onze Wilhelmus Marinus", op 'nen dag in z'n geborteploets Roi waar um z'n moederke te bezuke, hurde-n-iej dè een van de aauw buurlùì in 't zieknhuis terèchte waar gekomme umdè 't pèrd hum geslage hà'. Dè waar vrimd, vond d'n biskop, umdèttiej wies dè diejen buurman 'nen èchte pèirdemins waar, 'ne kenner bij ùitstek. Mar goewd, de "monseigneur" nimt z'n èige veur d'n buurman in 't hospitaal op te gòn zuke. In 't Vèghels ziekenhuis li' de Roise pèirdeman ondertusse te bekomme van de klap van z'n èige pèrd. Es hum 'n zusterke vreugt hoew 't toch gekommen is, zittiej dè't verrèkkis pèrd hum bij 't straauwe rècht vur z'n klep he' geslage. "Vur de klep?", vreugt 't nunneke onneuzel. "Ja, rècht vur m'n kloote", zi' de pèirdenboer. "Foei toch", grijnst 't zusterke, "dat zeg je zo toch niet..., zeg dan dat 't paard je tegen de onderbuik geslagen heeft..." Dan kùmt daor op de afdeeling onverwaachs en onopvallend d'n biskop binne. Hij vreugt z'nen aauwen buurman hoew 't nouw gò' en hoew 't toch zoo is kunne komme, want 't is toch gèk dè zònnen pèirdekener geslage wordt...

"Och ja", zi' de zieke, verbaauwereerd over 't hoog bezuuk, "'t gò' al wir wè beeter..." Hij he' nog wèl wè pijn. Dè z'n èige pèrd dèttiej zo goewd vertraowde hum zò' slaon, dè hättiej ok noit verwaacht. 't Moes toch wèl erres af verskote zen... 't Hättem lillijk tege z'nen onderbuik gepeerd...

D'n biskop kon 't laache niej laote toen iej dè hurde en hij zin: "Dan hedde nog geluk gehad..., vur 'tzèlfde gèld hättiej aow vur oew kloote geslage..!"

D'n boer

D'n boer is een van de belangrijkste minse vur ons aauw taol.

In en over d'n boerrestand zen veul ùitdrukkinge en spreuke ontstaon en zèlliej hebbe dik de aauw tradisies ok 't langste en 't beste vaastgehaauwe.

D'n boer is gebonden òn z'n boerderij, z'ne grond, z'ne misse en daor hittiej z'nen èige wirreld. Hij he' dik gin bòdskap òn al de neijmòddese vremdig-hèid van vandaag d'n dag.

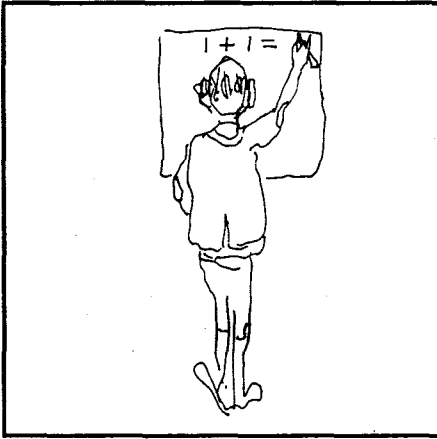
Ge he't boerre in sorte: d'r zen de klèin klòtboerkes diej d'r in dees streek gruwelijk veul ware en diej wij dùrrum ès keuterboerke apart òn d'n bak zulle laote komme; ge he't de groote of èchte boerre diej d'r wèinig ware mar nor veul minse d're zin ware d'r ok al meej teveul van...

Over èchte boerre wille we 't hier nouw efkes hebbe; van diej knoepers diej nerkiejken op de klèinen boer me' z'n por kaoi roeikes pachtlaand. "Gin voor òn d'r èige", kon iej strijelijk zegge. De grooten boer waar niej achtelijk; hij zaat in de geminteraod, in 't kerkbestuur en hij hiel de mèrtprije bij. Zen rijke dochters lage goewd in de mèrt bij 't groot geneuk. D'r zen d'r wèl getraowd me' dokters en veeartse. Van z'n zoons moes d'n oudste bij vurkeur priester worre en d'n twidde de boerderij overnimme. Gong 't goewd, dan moes d'r zoveul meugelijk laand bijgekocht worre.

D'n boer hiel gèire wè afstand van z'n werkvolk dèttiej op z'n bedrijf veul en hard nõddig hà'.

't Is eigelijk ginne wonder dètter zoveul kaoie praot over d'n boer in de wirreld is. We zullen 's wè zinsels vatte um te beginne: "'t kan mar gebeurd zen, zin d'n boer en iej veegde z'n gat vur iej gedaon hà'"; "wè ge hier wint òn oew ziel, verspulde òn oew boks, zin d'n boer en iej bliejf in d'n biechtstoewl òn 'ne spijker hange"; "ge moet me' de vurrùitgang meejgaon, zin d'n boer en iej viel op z'n gat"; "wè'k òn korre verliejs, win ik òn spèk, zin d'n boer en iej liejt z'n vèrke los in de rog"; "ieder z'ne meug, zin d'n boer en iej fraat pèirdevijge"; "ik wil 's weten of de f'miliej al slòpt, zin d'n boer en iej kiek in de vèrkeskoi"; "daor he'k verstand af, z'n d'n boer en iej viel in d'n beerput", "ik goi 't in de groep, zin d'n boer en iej skiejt op stal..!" D'r is dik niej veul goeds bij al diej "wijshedes" over boerre: "'nen boer en 'n zog he'n noit genog..", "wè 'nen boer niej kent dè frit iej niej", "ègge van 'nen boer rijk wordt, dan worde 't irljik", "ès 'nen boer kiej it, dan is d'n boer of de kiej ziek!" "Ik skèij 'r af, zin d'n boer, ik gò' werke..!"

D'n bovemister

Nò d'n bürgermister en de p'stoor waar d'n bovemister op de miste dūrpe van vruger wèl de belangrijkste mins. Allocht; hij waar behalve skoolhoofd dik ok nog kùster, dirigènt en ùrgenist van de prochie. Veulteds din iej 'r dan nog wè veurzitterskappe en zò'n sort zake bij ok nog. Onze mister bevubbild waar sikkretaris van de hèrmeniej en veurzitter van de plòtselijke gèitefokvereëning. In ons buurdùrp waar d'n bovemister veurzitter van d'n dùivenbond "Noit Op Tijd Thuis"

en van de voetbalclub "Hard, Hog en Wijd".

De mister waar de "vraagbaak van de gemeenschap"; hij din vur wè èijer en spèk belastingformeliere invulle, moes wèl 's oit 'nen buitelandsen brief vertale of skrije nor de een of aander hoog instansie. Hij gaaf veurlichtingsaovende vur de emigrante en vur de jongen boerrestand. God, wè din zònne mins 'nen hoop in ons dùrp. Ik geleuf dèttiej bekant d'n allerbelangrijkste waar van gelijk ...

Egge trug kekt nor vruger dan is't ongeleuflijk wè sommigte van diej skoolbòskes ammèl gedaon hebbe. Bij de driemansskool in ons aauw buurt hà'n ze d'r oit inne diej waar veurzitter van de fokveedag, veurzitter van de biejehaauwersklub Sint Ambrosius, sikkretaris van de hondevereëning, penningmister van de voetbalvereëning, lid van 't kerkbestuur, lid van 't oranje-kommitèe en bestuurslid van de K.P.J. Dan hàttiej thuis nog 'n dil jong rondloope wor tiej alleen al 'n skooltje vur zò' kunne drèije... Dèttiej daor ok nog tijd vur hà'...

Op 'ne keer hà' Sjèfke, diej niej goewd kon lere, de mister gevraagd of iej zowèlle gèire 'n kiep gehad hà' vur de kèrstdaag. Dè dinne de minse wèl meer um de skoolbòs wè vriendelijker te stemme..., dè waar gin umkooperij, toch niej...

Zò'n jong din dè alt' names iemes: "mister, onze vòdder lèt vraoge..." De mister, niej drèk vies van iets extra's me' diej fistdaag vur de deur, hà' duidelij laote vuujle dèttiej kiep wèl welkom waar. Mar 't wier kort òn kèrsmis en d'r wier over gin hen mer gepròt...

Op 'nen dag toen Sjèfke 't bord ùit hà' meuge veege en zodoende ès allerleste de klas ùitgong, riejp de mister hum trug.

"Sjèfke" zin iej, "hoew zit 't eigelij me' diej kiep vur kèrsmis?" 't Jungske zin daorop vlot: "Ooh mister, mar diej hen is nog goewd beeter geworre!"

En dan zen d'r ok nog de zinsels: "Orde moet 'r zen", zin de mister en iej zaat in d'n bak; "Punt, ùit, ame", zin de mister en iej zette 'n komma...

D'n braauwer

Wor d'n braauwer is, kan d'n bèkker niej zen, zegge ze vanouds. Ze bedoele dan dètter op plòtse wor veul gedronke wordt, niej veul mer overblef um goewd te eete.

Tegeworrig zen d'r niej veul èchte braauwers mer en durrum zen wij blij dè we bij Hèine, de lesten braauwer van De Zwaon, hebbe kunne buurte um wegwijs te worre in 't vak.

Dè bier vurral van gèrst gemakt wordt, wit alleman wèl; denkt mar 's òn dè aauw

liedje van 't gèrstebier van kyri van 't hèrremenieke van Bergeyk.

D'n braauwersgèrst wier in de wèik gezet en dan liejte ze diej kieme. D'n bladkiem moewg niej gròtter worre ès twee dèrde van de korrel. Nò 't kieme wier iej gedreugd, gemaolen èn geplèt. De vliejze moesse zoveul meugelijk heel blijven ès filterstof. Dan wier alles vermengd me' wòtter vur 't zoggenaamd "beslag".

Daorbij waar ok de temperatuur nogal belangrijk. 't Moutmeel wier umgezet in suiker en ès dè procès af waar, kwaamp 't speul in de filterkùip. 't Extract, de "wort", gonk d'n bierkittel in um gekokt te worre me' d'n hop diej de krùilige smaak òn 't bier moes geeve. Van diejen hop moeste de jong vrouwelijke blomme hebbe. Diej hobbèlle gave dik 'n bietje 'nen bittere smaak.

(D'n hop kwaamp dik ùit Duitsland, Engeland of Bèlgi. In vruger tije wier d'r ok nog wèl wè in èige laand verbauwd.) Nò 't koke wier 't grèij afgekoeld vur de gisting èn nò 'nen dag of aacht (bij kaauw gisting) waar de moutsuiker umgezet in alcohol en koolzuur en gistvermeerdering.

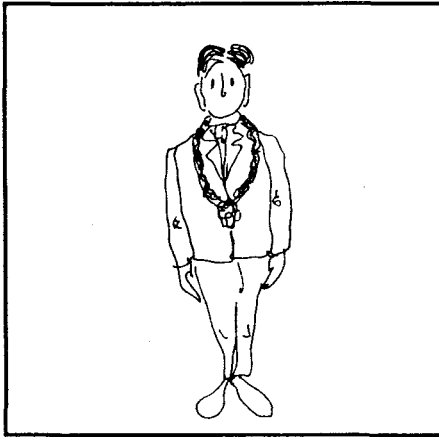
In de gistkèlder wier 't dus eigelijk pas bier. Van hier ùit moes alles nor de leegerkèlder um nao te rijpe. En dan pas kos d'n drank afgevuld worren op fust of fles in de bottelerij. Ge ziet wèl; 't waar niej zò simpel um òn 'n goei glas bier te komme. Mar 't waar ok niej vur de gaanze gebraauwe...

Zunt eigelijk dè diej klèin braauwerijkes ammel bekant verdwene zen; allennig in Orskot en in Budel zittè d'r binne Brabant nog. In Ballekum is ze nog niej zò lang gelejen opgedoekt.

Van de vurrigen braauwer van de Zwaon is nog 'n spreuk in umloop: "één lucifer me' drieje en 'n fles alleen", mar dè waar in d'n tijd dètte zweevelstùkskes nog zèldzaam ware.

Brabanders blijken over 't algemeen nogal leergierrig te zen, zi' d'n braauwer. 't Excursiegemiddelde waar in ons pr'vincie 't hogste van gelijk; de miste reisjes gòn nor de braauwerij!

'n Por braauwerswijshedes tot slot: "Hol vate, heur ik 't liefste!"; "Ik zùrg vur 't skùim der natie", zin d'n braauwer, en iej skommelde me' z'n prijze...

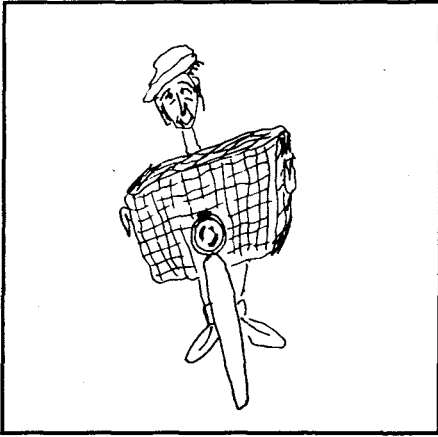

D'n bürgermister

Egge d'n bürgermister tegen he't, kunde 't dörp wèl ùttrekke, zinne ze um òn te geeve hoew machtig hij vruger wèl waar. D'n bürger zinne de minsen ok wel tegen 'm. Hij waar dik 'nen dèftige mins diej op ons boerredörpkjes eigelijk hillemdøl niej thuis hurde. Mar ja, bürgermister moes ok iets aparts zen; d'r ware minse diej zinne "ik ben bove geweest!" èsse bedoelde dèsse bij d'n uursten bürger èiges op 't mètje hà'n moete komme.

Zònne vètpot zal 't vruger bürgermister-skap in ons plòts ok wèl niej geweest zen; we wete nog dèttèn bürger zèlf 'n vèrksken hiel en dèttiej de brandastransiej d'rbij din ès neeveverdienste. Toen wèlliej 'ne neije kriejge diej z'n èige nogal sportief (op de renfiets!) verplòtste, is 't gebeurde dè de neijkommer z'n èige veurstelde òn Hannus de gemintewerker. Hannus waar de rustigste koew diej ge oew èige veur kunt stelle; hij hong op z'n skup en blijf hange. Ok toen de wielrender zin dèttiej de neijen bürger waar. Hannus zin enkelt: "Ooh, bürgermister..., dè's gin kaoi betrekking, dè moete òn zien te haauwe., 't is beeter ès hier gòn stòn te spaojen in de polderklèij!" Inne keer is diejen èigeste fietsenden dörpslèijer nor d'n birboer gedaon; daor hà' de geminte al vort zo dik nor toew geskreve en d'r waar mar noit gin antwoord gekomme. Toen d'n bürgermister bij 't hùiske van d'n birboer kwaamp, kriejg iej te heure dèttèn boer niej thuis waar en dùrrum zin iej tegen 't wefke dè heure mins dan mar zò gaauw meugelijk op 't gemintehuis moes komme. 't Wefke knikte en toen d'n bürger trugfietste riejp ze nog nao: "Bürgermister, moet iej d'n beer dan meebreng?"

"We zullen 'm 's bürgermister make" beteekent bij ons krèk 't zèlfde ès "we zullen 'm 's saldaot of p'stoor make" en dè's dus: we zullen 'm 's nor binne werke (en 't zal ons smake). ('t Kon gezeed worre bij 'nen borrel of aander lèkkerighèid). Of zowiets nouw kùmt umdè bürgermisters..., we weten 't niej, ok al he'n we d'r gekend diej hil wè bürgermister gemakt hà'n dur de tije. (Ge kriejgt dan ok hil wè bürgermister vanèiges.) Oit is d'r bij ons in de buurt 'nen dèftigen heer d'n boerremissen opgerejen um te vraoge wor "Mevrouw Goossens" wònde. Driek diej buite ston, zin enkelt: "Mevrouw?, mevrouw?, d'r is hier in 't hil dörp mar één mevrouw en dè is 't wijf van d'n bürgermister!"

't Butjesmènneke

Zoo rond de vijftiger jòrre konde ze nog volop rond ziejn kommen in onzen hoek van Ost-Brabant: de butjesmènnekes. Dieje niggòssiej waar in Oss en wije omgeving grif in zwang en dè waar n'tuurlijk loogisch ègge òn dieje groote slachterije denkt wor al diej butjes, ruggestrage, ribkes en starte vanaf moesse komme. 'nen Enkelde keer hà'onzen "beenbezùrger" ok vèrkespotjes en daor wier dan wèl over gelaache èssiej dè zoo zin en tege de vastelaovend

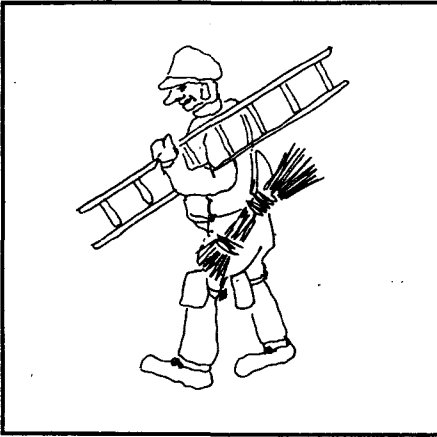
hättiej vur de beste klante me' 'ne groote nest jong ok 'n por vèrkesblaoze vur d'n doetelpot.

Mistal hà' de "kluiveventer" 'n groote zwaor vrachtfiets me' 'ne flinke kùrf zoowès de bèkkerknèchs diej ok hà'n in diej daag.

't Butjesmènneke din z'ne weekelijkse ronde krèk zoowès dè waar me' de visboer. D'r waar toen al volk dè zò'n grèj te goeiekoop en benejen hullieje stand vonne, mar vur ons waar dè in diejen tijd goed zat en bij de p'tòzziej smakte dè grèj grif, ok al zinne wij, klòtjong, um ons moeier te pèste: "lèk-af, lijk-nee". D'r zaat niej veul òn, òn diej kaol knoke, mar 't waar toch alt' nog beeter ès niks.

Hoew 't krèk gekommen is, wete we irljik gezeed niej, mar 't is wèl zeker dè 't butjesmènneke in onzen hoek ùitgestùrven is. We denke dè't zeker meej gekommen is dur d'n hoggere leevesstandaard van vandaag d'n dag. Wiej it 'r nouw nog knoke...? Nog ginnen hond mer. En hoew zò'n beeneventerke nouw in godsnaam van z'ne skraolen handel kon leeve, bleft ok 'n ròdsel. Ge moet 'r bij bedenke dè zò'n mènneke mar vijf daag kon handele; ummers op freddeg waar't overal 'tzèlfde: "hulliej hà'n herring of hulliej hà'n èijer; van freddes vlis (en daor hurde diej butjes toch bij) kriegde toen nog 'ne start! Bij ons neeve hà'n ze op freddeg wèl 's oit wèsse noemde: "spèk van de houtere zog". Dè ware gebakke appel èn dè moewg op kwàttertèmperdag en alles.

Oit he'k ongewild 't butjesmènneke nog onder z'n dùive geskote: ik moes van ons moeier butjes meebrenge van Zwòntjes umdè'k toch in Oss nor skool gonk. Egge 'n kaart hà't van de f'briek, kriegde korting. Wij hà'n d'r gin umdètter van ons gin man bij Zwòntjes werkte. Ik moes dùrrum 'n kwartje de kilo meer betaolen indertijd. Mar dè waar dan nog alted mar 'n por kwartjes de kwak. Moete vandaag d'n dag komme, nouw koste de butjes vort bekant 'ne knaak de knook..!

D'n dekker

Ge hà't stroi- en riejtdekkers èn lèij-dekkers, mar van bèij sorte zen d'r wèinig over. We heure Driek d'n Dekker nog zegge: "ik leg 'r vur vandaag de pannen op". En dè waar waor in zen geval, hij lin 'r de pannen ècht op; hij skiej 'r skòn me' af.

Panne, dè waar ok noit z'nen èchte niggòssiej geweest (op 'n enkelde vorstpan nao), hij hà' alzeleeve me' stroi gewerkt, vanaf z'n twèilfde al! Mar stroi en riejt, dè waar vort veulste duur

geworre, waar 't niej 't mat'riaal, dan wèl de verzekering en zoo. Gin man wò 't tegeworrig nog of 't moes 'ne rijke stinkerd zen diej iets aparts kon betaole. Diej zate mar dun en 't waar niej 't plezierrigste volk. Vur de vèrder rèst zaat 'r enkelt nog wè wèrk in restaurasie en ripperasiej van aauw pande, mar dè hiel ok niej over.

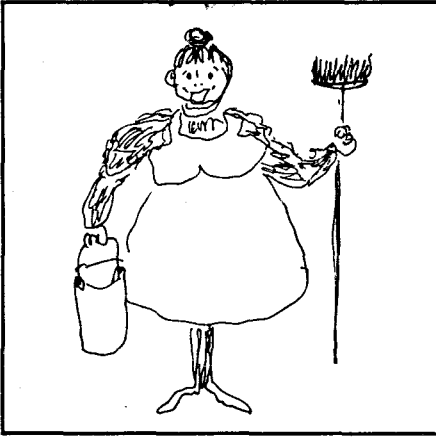
In ons Brabantse taol he'n we nog wèl wè overgehaauwen òn diej aauw dekkers: "'t is krèk zò 't velt", zin d'n dekker en iej skiejt dur de skorsteen in de pap; "dè gò' van 'n lèijen dèkske", zin Driekske d'n Dekker en iej viel van de kerkentorre. Onzen Driek din nor z'n wèrk me' z'n drijfboard, z'n haoke en z'n wulgebaand en zeg dèttiej daor raad me' wies! De aauw spreuk van "riejtdekkershaand dekt timmermansskaand" waar òn hum wèl besteed. Es Driek 't gemakt hà', zaagde niks mer van kaoi vurgangers. Hij hatter skik in um van skaow wèrk goei te make, zoogeed. Dèttiej dè ok grif kon, hittiej 'n leeve lang beweze.

Es 't veul wèijde èn stürmdè en de daak lieje veul, dan zinne ze vruger wèl: "de dekkerswijs zen wer òn 't bidde!" Ze bedoelde dan dètter wer wèrk zat kwaamp vur d'n dekker, want zeg dè zònne stürm wè overhoop kon blaoze òn 'n strooie dak.

De miste boerre dinne vruger wè roggestroi apart dorse. Dè waar strakke dan 't dekstroi vur èige gerief.

De riejtdekker konde b'ons kenne òn z'n deklirre. Hij hà' van diej godsgruwelijk hog lirre, daor wierde al dol af ègge mar òn hogtevrees docht. En dan din d'n dekker d'r dik nog 'n por òn mekare bijnen ok um bove bij de vorst te kunne komme...

Oit he'n ze bij Drieke de leer wille bringe en diej hittiej vanèiges gèires òngevat, want 'n leer meer, dè waar vur d'n dekker noit weg, wor. D'r kwame op 'ne zonduggemèrge 'n por Jehooa-getuiges òn de deur bij Drieke èn toen iej vroweg wè zèllij moesse, toen zinne ze dèsse de leer van Christus kwame bringe. "Ooh", zin Driek, "dè kùmt goewd ùit, zet mar achter 't huis!"

De dienstmeid

Es 't getraowd vrouwvolk vruger mènde dèsse iets meer ware dan 'ne rèche verkesstart dan huurde ze al mee 'n hitje ès 't kon. Zoo een van twèlf dartien jaor vur 'ne knaak in de week. Zèlf gonge ze dan d'n òllingen dag op hulliej dèftige krint zitte èn liejte diej durskes mar sjouwe. Ze konne dan bij mekare op theejvisite gòn zitten opskùppe over de dienstmeid.

Mar onzen opa hà' vijf dochters en iej zin heel wijs: "ons durskes meuge noit gòn

diejne want op de een plòts deugt d'n bès niej en op d'aander de knècht niej. En dan zinne ze ok nog altijd dè meid èn knècht ofwèl vrijt, ofwèl vècht. Daorvan moes onze grutvòdder ok al niks hebbe.

't Waar op veul plòtse ok zoo dè de èrm mèdjes me' 't koiste eeten afgeskeept wiere, zò'n bietje d'n overskot. Zoo kenne wij d'r een diej, umdèsse 't eeten alted op moes diejne, vantevurre gaauw 'n viske of 'n stukske vlis opaat en niej mer waachte tot ze nò al de aander 's oit òn de burt kwaamp. Want dan laag 'r noit niej veul meer mer ès graoten en vèl.

Ge ziet nouw ginne skort of kloppe mer, gelukkig mar. Vruger kos de knècht en de meid gòn staon wor d'n bessem ston.

Dan waar d'r ok nog de kaoie praot: "dè skilt 'n bed", zin de meid en ze sliejp bij de knècht. Diej aander aauw wijshèid: vrijen onder een dak is skaand mar ok 'n gemak he' daor denkelijk me' te make. Beeter klèin vrouw ès groote meid, betekende dègge toch alted 't beste èige bès kont zen.

Ons Mriej gonk oit diejne in D'n Bosch bij groote dèftighèid.

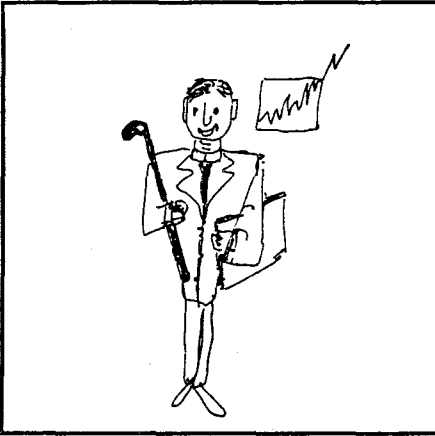
Daor hà'n ze 'n èchte badkùip en diej hà' ons Mriej nog noit niej geziejn, lèt staon dèsse d'r oit in gezeeten hà'.

Zò gaauw Mevrouw en Meneer 'nen dag ùit ware p'rbeerde ons werkster diej luxighèid ok 's. Ze zaat nog mar amper in 't skùm of daor kwaamp toch onverwaachs d'n oudste zoon thuis.

Ons Mriej waar mee 'd'r baantje kwet, wor.

Toen kwaamp ze bij d'n braauwer te diejne en dè waar ginnen truggang, toch niej. Op 'ne keer moes ze daor aspèrzjes klaor make en dè hàsse nog noit òn de hand gehad. Ze sniej de kùpkas af, goide diej bij de henne en kokte de tèijste stukke. Dè hatter nòdderhand wèl 'n bietje gekruld, dè begrepte.

Dan hà'n we nog 'ne goeie um d'r af te skèije: "'t is ùit", zin de meid, en ze goide d're rok over de heg.

D'n directeur

"Engels-minded" waar iej. Dè moeste wèl worre ègge vandaag d'n dag in d'n business zaat... Zen zaak hiete Cash and Carry Discount, me dunkt dèttè Engels waar.

Hij hà nouw alles vort op de computer staon, vur d'n efficiency, zoveul ès. (Irljik gezeed ok 'n bietje vur d'n image.) Nee, in zennen branch waar iej wèl up-to-date, mar dè moeste wèl ègge zònnè job hà't, wor.

't Waar wèl alt' hurry up, mar ja, dè vond iej niej zò èrg. Daor kriej iej 'ne kick af, zinniej. Hij liejp 'r gèire wè ongedwonge bij in jeans en T-shirt en zoo. Hij moes daorvur wèl op z'n gewicht lette en durrum waar iej dan ok bij de weightwatchers gegaon in d'n tijd dèttiej nog veulste zwaor waar.

Hij hiel nogal van lèkker eete, mar tegeworrig waar iej puur gezond bezig. Hij begon 'smèires alt' me' 'nen ùitgepèrste grapefruit en 'n bèkske romme me' cornflakes en dan dinniej ok nog gaauw wè oefeningskes op z'nen home-trainer en dan vuulde-n-iej z'n èige wir òlling okay. Nee, hij waar ginnen dumbo, hij wies wèl wè goewd waar vur z'n body.

Hij hiel èiges nogal van country-and-western en rock'n roll. Van jazz en blues moes iej niej veul hebbe. En dè heavy pop-gedoe kon iej hillemol niej ònheure. Nee, vur zenne favoriete meziek ùit de vijftiger jòrre daor kon iej nog wèl 's vur nor 'n festival doewn. Dan din-iej n'tuurlijk alles betaole me' z'n credit-card.

Hij spulde in z'n wèinig vrij uurkes wèl 's 'n bietje tennis of golf. (Z'n wefke din bridge en z'ne zoon surfe.) In de weekends riej iej zwaor rùikend nor d'n duren after-shave rond in 'nen dikke Jaguar me' air-conditioning en alles.

Oit moes iej wèl 's efkes relaxe, want, sorry, dan hättiej 't wèl te crazy-druk gehad en zinniej vort teveul fuck en shit en dan boekte-n-iej 'ne cruise (all-inn, vanèiges) Van dieje lesten Engelsen boot waar iej nogal onder d'n indruk geweest. Ja, diej Engelse waren hum grif veul meegevalle. Clever volk waar dè! En zò meejgònde ok. 't Waar 'm de leste keer op dè Engels skip opgevalle dètter op de WC nog wèl ston "engaged"! (Ja, diej Engelse skriejve "en gaget?" 'n bietje èigewijs), mar dè waar toch super-meeleeve! Nò zònnè reis kon iej 'r wer tege; dan waar 't wer "hit 'm up. move 'm out!"

D'n dodgraver

'ne Vètpot is 't zeker noit geweest, want hij din d'r vanalles bij èssiej kon, Kriesje d'n dodgraver.

Hij beskaauwde 't knekelhùiske en de kerkhof ès hillemdøl zen èigendom. Ja, hij hà' veul volk onder hum, zin iej dik, mar ze zegge niej veul. 't Is mar 'n dooi boel... Oit zin iej vur de laach dèttiej onderlest wer 'n por lijke hà' moete laote loope. En dan waar d'r n'tuurlijk ok nog dè zinsel (diej spreuk) van hum: "doodgaon is niks, mar ge wordt 'r zò stijf af!" Kriest ston

kort bij d'n dood en hij pròtte daor heel gewoon over. "D'n inne z'nen dood is d'n andere z'n korsje kees"; "d'n dood en 't weer zen rèchfèirdig en vur alleman", "ès de dood d'rme' gemoeid is gòdde gelijk".

't Waar vur hum wèl bekant weekelijkse kost en dan wordt zowiets èigen en vertraowd. Ge kont Krieste nogal 's dik bezig ziejn me' z'ne kreuge, z'n skoeffel, z'n skup en z'ne riek. Hij din de grave bijhaauwe èssiej 'r teminste vur betòld wier. D'r ware vaaste adrèsse wortiej alt' 'n por guldens en 'n goei segaar moewg komme haole en wortiej onder 'nen borrel nog wèl 's wè stèrke verhaale wò' vertelle; vurrall vertelselkes van spoken op de kerkhof, van iemes diej tiej oit leevend begraven hà' en zoo. Dieje leste waar pas wakker geworre toen iej 't uurste zand op de kiest gegoid hà'... Egge dan vroewgt hoew tiej hiette, zin Kriesje: "diej 't 't leste verteld he', leeft nog..." En dan laachde-n-iej dèttiej òlling skudde.

Kriest din dik vertelle dèttiej vur d'n duujvel niej bang waar. Hij gonk 'saoves ùit 't kruugske tegenover de kerk wor iej dik zaat te pruuje alted over de kerkhof nor huis. Dè waar 't gerichtste. Veul minse dèrfde dè niej zoo midden in de nacht, mar Kriest wèl. Inne keer waar iej toch irljik gezeed ok wèl 'n bietje verskote. Hij hatter wè teveul gehad en toen waar iej me' z'ne zatte kop toch in 'n èige gegrave vors graf gevalle. En 't waar zoo dèttiej amper in dieje grafkaol laag of iej waar in slaop gevalle. Mar dè duurde niej lang, want 't waar vergimmes kaauw. Toen wòttiej 'r goewd ùit, mar dè kon iej me' z'n zattighèid mar niej gemakt krije en durrum begon iej van èrremoei mar hulp te roepe. D'r kwaamp gelukkig 'ne groote mins op af, mar diej kwaamp ok ùit de kroeg en waar niej krèk nuchtere. Toen Kriesje klaagde dèttiej 't zoo kaauw hà', zin iej: "Jè, dè gij 't kaauw he't, dè geleuf ik wèl, ze he'n g'rdomme oew kiest weggehòld!"

D'n dokter

't Gò' goewd, zin d'n dokter, andere poot d'r ok af... Dè wier wèl gezeed um òn te geeve dè iets gladverkeerd gonk. Wij wò'n 't hier efkes hebben over aauw dùrpsdokters.

Dokters kwame d'r bij ons pas òn te paas èster iemes vort half dood waar, want zèlliej kostte gèld en dik nog niej zo wèinig ok. Pas ès de zieke zò wijd waar dèttiej niks mer eete kon, kriejg iej drùive...(diej bekant niej te betaole ware).

D'r ware 'n por van diej "potentate" van dokters in ons umgeving worvan nouw nog verskèije verhale de ronde doewn.

Inne daorvan dè waar d'n Trgg. Diej moes gehòld en gebrocht worre ègge'm òn huis wò't hebbe. Hij reekende ndvvenant iej docht dè't leije kon; waarde slècht gekleejd, dan kwaamde veul goeiekopperder klaor dan dègge 'r me' oewe skònste poffer zaat.

D'n Trgg din alles èiges, tot opperere toew. D'r zen gevalle bekend worbij hij 'ne vlisboom wegsniej t'rwijl de buurt de p'sjènt vaast moes haauwen op 'n tòffel op de geut... Ze overleefde nog ok!

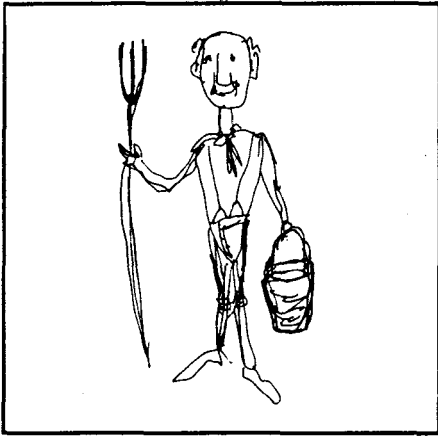
Dezen Trgg werkte nog me' bloedzùigers en aander aauw èigewijs grèij. 'nen Anderen beruchten arts zaat in De Peel. Daor dinne ok minse van ons kante van èrremoei wèl 's nor toew. D'r is een geval bekend van Stienekes diej tèine raod ok nor Deurze din. Ze hà' vort vanalles gep'rbeerd en meejgemakt, mar 't hà' noit meuge bate; d'r waar nog alted ginne klèine op komst. Ja 't kon nèt zò goewd òn de staf ès òn de kaors ligge, mar toch Stien gonk bij dr èige te biechte. En nouw hà'n ze heur gezeed dè dieje Wiegiersma nogal wè kon klaormaken op dè gebied. Dus Stieneke d'r stiekemkes hene.

Ze hà' al godsgruwelijk lang in diej groote waachtkamer gezeete, want 't waar d'r druk; veul ekseemp'sjènte vurral. Wè wier waachte toch alted lang... Endelijk kwaamp ze òn dè burt.

't Waar mar 'ne steursen heer; hij zin d'r gin een. Stieneke wies ok niej goewd hoew ze beginne moes en dùrrum zin ze mar vurzichtig: "Ja m'neer d'n dokter, ik zal 't mar irljik bekenne; ik ben me' men pr'bleem al op veul plòtse geweest en d'n inne zi' dees en d'n andere zi' dè, mar 't hi' nog gin een of t'r alle iets geholpe..." Gin antwoord... "Ja, m'neer d'n dokter, nouw zin d'r lest inne dè'k gin kijnder zò kunne krije umdè'k ..., umdè'k verslete èijerstokke zò' hebbe..."

Oe, Stieneke hatter 'n rooi kùpken af, mar 't waar d'r ùit.

D'n dokter din wijer me' 't onderzuuk èn zin toen onverwaachs en kortaf: "eierstokken? De hele hennekooi is naar de klote!"

D'n èrbèijer

Wè hadde d'r vruger veul! 's Mèires vruug nor 't f'briek en 'saoves laot wer op huis òn op 't fietske, weer of gin weer. En dè 't òlling jaor rond vur 'n skraol lòntje en toch nog blij zen dègge wèrk hà't ok nog. F'brieksèrbèijers hadde in sorte. Alle f'brieke hà'n op d'r eigen al alterhande en d'r ware nog zovvelterhande f'brieken ok nog... Dezen èrbèijer he' veul kans òn d'n basis gestaon van de spreuk: "ik he' veul letters geete, want m'n brood zaat alted in de krant".

Ge hà't vruger èrbèijers diej bij d'n boer dinne werke, mar diej ware dikstented niks beeter af. Ja, ze hà'n meskiens wè gezonder wèrk umdèsse bekant alted buite ware mar vur de vèrder rèst konne ze dan ok krèk ès de meid en de knècht gòn staon wor d'n bessem ston; me' aander woorde: ze ware vur d'n boer wijd beneje z'ne stand. 't Waar dan ok nog al wè ès 'n boerredochter 'n eugske kriegj op d'n èrbèijersknècht! Jonge, dan wier de kiet te klèin! Zònne jonge waar ummers noit goed zat en 't liejp hòst alted 'tzèlfde af: de knècht kon d'r ùit! Och jee, wè he'n d'r veul gelejen um dè verskil in stand en 't stelde dik toch zò niks veur, goewdbeskaauwd.

Erbèijers diej d'r "fortuin" gemakt hà'n, dinne dik wè nor d'n boerrenhoek op èsse konne. Ze hiele wè henne en 'n por knijnd en ok oit al 'n vèrskke vur de slacht en zoo p'rbeerde ze d'r èige me' 'n huukske kaoie grond wè op te werken. Mistenteds blijf 't dan alt' nog zoo dè 'ne vrugeren èrbèijer dur d'n boer noit vur vol òngeziejn kon worre. Nee, èrbèijers bliejve mar lochten timmer in zen ooge, minder-sort zoveul ès. 't Is zunt mar waor... Ge hà't 'r heel vruger nog gehad diej "d'n blaowe zak viejten en vur 'n por mònd in Duitsland, Bèlgi of Holland gonge werken in d'n ogst, mar dè viel ok niej meej.

Diej èrm èrbèijers dinne vruger wèl 's moedwillig vuurke stoke.

Dan ware ze goewd verzekerd in d'n "brandastransiej" en dan kon 't wèl gebeure dètter 'n aauw knip de locht ingong. Veul slèchter komme te wone, kon dik niej... Zoo hàgget Eeventje op 'ne zondag geregeld. Hij hà' gezùrgd dètte jong ammel onder de panne ware en dè't wefke waar buurte bij d'r bruur en toen hättiej 'n lucifèr òn z'n kaoi gedoentje gehaaue en waar doodgemòedereerd nor de leste mis gefietst. Meej nò diej mis kwaamp d'n oudste Eeventjes al tegegeloop: "Vòdder, we zen afgebrand!" "Bè foei toch, jonge", zin Eevent, "nouw wies ik 't en nouw verskiejt ik 'r nog af!"

Arbeid adelt..., mar d'n adel arbeidt nie..., zegge ze wèl en "arbeid is zalighèid, mar dicht bij de meid is arighèid..."

De fietsemaker

Wè he'n we d'r dik gestaon me' ons k'pot fietske; ja, we ware bij Grètte kijnd òn huis. We hà'n ok alt' wèl iets òn diej rotfiets ok; dan sloewg ze deur, dan zaat 'r 'ne slag in 't wiel, dan liejp 'r de ketting geduriges af. Vur k'potte baand zùrgde onze vòdder èiges, want diej por kwartjes vur 't make ware al teveul bij zònne groote nest jong. Grèt kon van aauw fietse neij make; 't waar 'n skon gezicht um te ziejn hoew hij zo'n kaduuk geval nog òlling op kos haole.

Zò'n aauw kreng wier geskuurd, gelakt en me' gaauwe bieskes beschilderd. 't Innege wordn ge de fietse van Grètte nòdderhand dik kont kenne ware de segrètte-aasse diej tussen 't lakwèrk zate, want Grèt kon niks zonder 'n segrèt in z'ne mond.

Behalve fietsemake din Grèt ok knippe; "hoarsnije" zoowès iej zèlf zin. Van fietse alleen kon iej niej bestaon. Knippe kostte bij hum in diej daag nog mar 'n kwartje en dè waar vur ons thuis 'n ùtkomst.

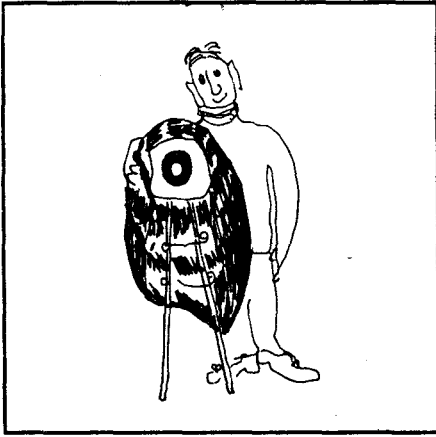
In vruger tijd ston de werkplòts bij Grètte vol me' van diej stevige zwarte fietse. D'r zaat wèl 's 'n gruujnèchtige tusse, mar diej stamde dan nog ùit d'n orlog. D'r ware veul zwaor vrachtfietse bij, mar dè waar dan ok 'n heel belangrijk transportmiddel in diej daag.

Tegeworrig kende d'r niks mer van trug; ammel van dè licht trim- en renspul in alle meugelijke klurre; "trutspul" zò' Grèt gezeed hebbe umdè't alt' meej k'pot waar.

Z'ne zoon Jan, diej de zaak overgevat he', denkt daor anders over. Diej stò' tegeworrig zèlf in zò'n neijmoddes wielrenpak te ripparere. Toen we hum pas vroege offiej zèlf ok din renne, zin iej: "nee, dè kan ik niej, want ik heb haor op m'n been!" D'r gòn nog alted skòn verhaaltjes van de fietsemaker van ons buurt rond.

't Waar in orlogstijd en d'r kwaamp geregeld 'ne krantebezùrger bij Grètte klage. Dan deugde d'r dees niej en dan dè niej òn diej fiets diej tiej 'r gehòld hà'. Op 'ne keer stond iej 'r wer me' 'ne kaoien baand. "Gij he't 'm giestere gemakt en nouw stòttiej g'rdimme alwer leeg", griejns iej. "Dè's potdommen ok oewe èige skuld" spaowde Grèt trug, "dan hādde'm mar niej op moete pompe!"

Op 'ne keer kwaamp 'r ok wer diej dame diej alted meleur òn d'r karreke hà'. "Dat zadel staat niet helemaal goed, zoudt ge dat niet hoger kunnen zetten?" "Ja hèndig" zin Grèt, "mar dan moes ik uurst efkes oew been moete meuge meete!" De dame din d'ruit! Ze zeggen ok: "òn 'n wijf en 'n fiets me'keert alted iets."

De fotograaf

't Is lang geleje dè de fotomins z'n apperaat nog op 'ne standard moes zette en zèlf onder 'n zwart lake kroewp vurdèttiej me' "vuurwèrk" 'n "plòtje van oew kon trekke".

In onze jongen tijd hà' de fotograaf nog 'n veugelke dègge noit zaagt mar wor ge wèl alt' nor moest kijke. Toen moeste vur 'n foto nog òlling nor de stad umdètter op de dørpe zònne spissjalist nog niej waar. (Enkelt in Geffè zaat 'r ok firteg jaor gelejen al inne, mar diej hà' z'n

eigelijke zaak wèl in D'n Bosch. Ge kont bij hum òn huis terèchte.)

Zò'n foto van vruger waar 'n hil dingzighèid. Enkelt bij heel fistelijke gelegendighèid kwaamp zònne vakman òn huis; 'n gaauwe brùileft, 'n priesterfist en oit ok 'n k'muniefisje umdèttiej dan verskèije klante in inne keer af kon werke. Mar 't waar duur en durrum zèldzaam in onzen èrmen hoek.

Lang geleje kwaamp 'r nog oit 'n wefke langs de deur diej p'trètete din inkleure; 't Duits Antje zinne ze daor tege.

't Is hard gegaon in de fotowirreld; nouw he' toch bekant ieder dørp wèl z'nen èige vakfotograaf en 't is niej mer zoowès bij Fried Foto, onzen uurste kameramins, diej ès hobbyist p'trètèfotokes makte tege 'n groot wit lake achter in z'nen hof. Achteraf moete we irljik bekenne dè diej aaup fotokes van hum diej in ons alderuurste pas kwame, veul skònder zen ès diej frottinger van tegeworrig. Fried is gaauw 'n fotozaak begonne.

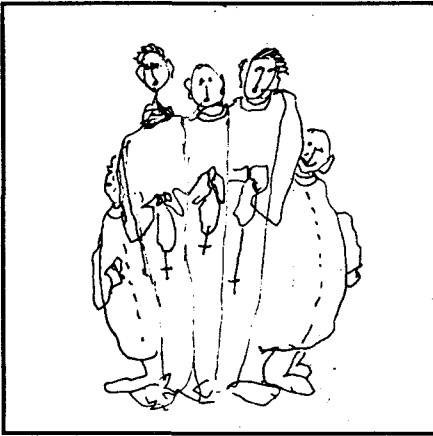
Hij hatter goeie kijk op en nouw hittiej vort 'n skòn zaak.

Oit kreg iej wèl 's arige klandiziej zoowès onderlest toen d'r 'n zatlèpke bij hum binne kwaamp getùimeld me' de vraag of iej 's 'n mooi groepsfoto van hum kon make. Fried zin dèttiej dè hèndig kon ès de klant mar 's efkes mooi in 'ne grote kring zò' gòn staon..!

Oit hà' Fried ok 'nen èige bedochte slagzin op z'n zaak gezet: "Lòt hier oew f'miliej vergroote!" Daor he'n ze in onzen hoek nog lang um gelaache. Mar hoew dan ok, Friedje heget wèl gemak; hij ziejget nog alted eeve skèrp ès toen iej tege 'n wit lake z'n uurste p'trètjes skoewt. "En daor ware toen ok al lastige p'trètete bij ok", zittiej wèl 's.

Zoo hatter oit 'n heel lastige taart in z'ne winkel. Ze moes 'n skòn p'trètèfoto hebbe en dè velt niej meej me' zò'n lastig mins. Ze kiej lillijk en ze waar lillijk. Fried hasse van alle kante bekeken en belicht. 't Zò' niej meevalle. "Ge moest me van de veurdeeligste kant vatte", zin 't merakel ok nog innins.

Toen flapte Fried 'rùit: "dè zal niej meevalle, want daor zitte nouw krèk op!" Foei toch, wor.

Fraters en broeders

Minse van onzen aauwer he'n dik nog wèl me' fraters en broeders te make gehad, want diej hādde vruger in sorte. Ge hà't ze in 't bruin, in 't zwart en in 't wit en ge kwaampt ze vurral op skolen en in ziekenhuize tege. Mar ok bij de klòsters van de paoters hādde veulteds wè broeders vur de "huishoudelijke" dinger. Zoo waar d'r bij de Hèilige Harte 'nen broeder p'rtier, 'nen broeder tuinman (en kerkhof), 'nen broeder van de kleeer en weet ik wè al niej meer.

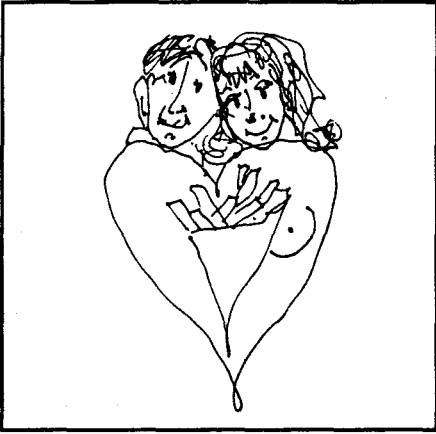
Sommigte minse dinne zoomar min over dè klòstervolk; diej hà'n d'r kosje hèndig gekocht en hoefde d'r èige nerres ginne zùrg over te make, zinne ze. Toch gèk, dètter zo wèinig wò'n worre..

Wij he'n de fraters in Oss en D'n Bosch nog "òn d'n lijve" meegemaakt. Op diej skole waar 't toen nog bekant gelijk frater wè lesgaaf. Allennig 'nen enkelde leek liejp 'rtusse. Een van de uurste vur ons waar de Smeets. Diej din ons alt' ùitlegge dè't toch zò mooi niej waar um frater te zen. Zò'n minse hà'n ok niej veul, zin iej. De Smeets von dè wij de fraters op d're verjeurdag alted iets moesse geeve al waar 't mar één segaar, want diej minse kriejge anders dik van gin man iets. Dè dinne wij dus ok traow en diej fraters mar rooke; diej moete van binne hòst krèk zò zwart of bruin zen geweest ès d'ren toog.

D'r ware heel geleerde hirre bij; ge hà't fraters diej wèl vijf, zes aktes hà'n en dik nog middelbaar ok. Diej hà'n hil d'r leeve niks anders gedaon ès geleerd en lesgegeeve.

Me' broeders he'n we èiges minder te make gehad, mar van heure zegge he'n we toch wèl wè opgedaon. D'n broeder van de kleeer he'n ze op 't klòster van de withirre van Hezik oit vur de gèk wille haauwe. Dan dinne diej paoters in 'n onte bùi dinger vraoge en bestelle diej tiej noit in z'ne winkel hà'. Zoo he' paoter Fulco oit ùit plaogerij gevraagd um slobkouse, mar de "klerenbroeder" reageerde p'tènt: nee, slobkouse hättiej niej, mar wèl slòpmutse!

Dan waar d'r nog diejen onstèrlijken broeder p'rtier van 't Sint Nicolaas-klòster. Daor kwaamp Stieneke Kijnderloos oit um vruchtbaarheidsbrood. Ze hà'n bij Stienekes wèl 'n òngenomme dochter van virtien en ze hà'n al zò lang zò gèire 'n knèchje gehad. 't Kon nog hèndig bij Stienekes, tèine de dèrtig... Mar nò dè brood en enkelde mònde waar d'rniks me' Stienekes, mar wèl me' hulliej durske; lillijk overted! Stieneke op hog pootte trug nor 't klòster en opspeule! Broeder p'rtier zin enkelt: "Ja, mevrouw, maar U moet zo'n brood natuurlijk ook niet laten slingeren...!"

De frietboer

'n Aauw beroep is 't niej. De frietboerren ùit onze jeugd kwame pas vur d'n dag in de vijftiger jòrre. Toen zaagde innins overal van diej krakkemikkige keet- of caravan-èchtige bouwsels van multiplèx en aluminium en golfplaote, worùit dan zò'n opvallend blinkende kachelpijp staak. Aachter vètte wòsemruite zaagde minse in witte mayonaise-skolke me' blinkende sausemmers en gedutste zoutstrooiers. Daor waar de neije wirreld van èipel-ùit-'t-zèkske, van gekokte èijer,

slaatjes, kr'kètte en gehakballe. Hier konde kiezen ùit mayonaise, piccalillie of mosterd.

En n'tuurlijk toch wèl goewd geskote; d'n èipel is me' t brood toch volksvoedsel nummer een, zeker in ons p'rvincie, wor de èipeleeters wirreldberoemd zen geworre al is't mar op 'n skilderij van Vincent van Gogh. 't Skent wèl zoo te zen dè de friet in Bèlgië al eer bekend waar ès bij ons.

Veurgebakke friet waar d'r in diej uurste daag nog niej. De frietèipel wiere bij d'n boer opgekocht. De groote Dorreej waar in diejen tijd nogal gewild. De frietboer din zèlf nog skelle en snije. Dè leste gonk al gaauwèchtig me' 'n mesientje dè skòn rèchte èipelstùkskes din make. De friet diej ge kocht gonk in zò'n tuutje of puntzèkske. Vur 'n kwartje hādde 'ne skònne bùil. Op zòtterege en zondeg gonk 'r hil wè van dè neijmòddes grèij over 't formicablād dè ès toonbank diende.

Umdètter steeds meer vraog nor friet kwaamp gonk de tent ok vort ope op woenzeg en lötter bekant vort de hil week rond.

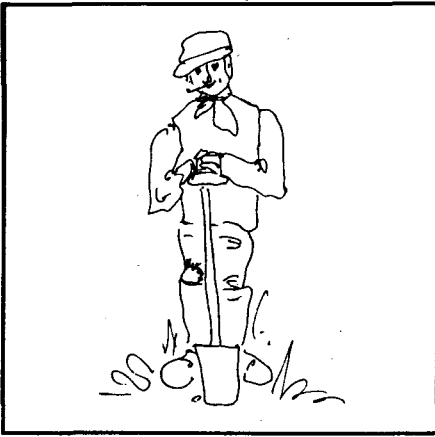
Daor konde de neij bestellinge heure: "Anna, legt 'r vur men nog een!" (vur 'n hardgekocht èij) en "Grèt, goit 'r vur men nog 's 'nen èipel in!"

De zaak gonk zò goewd dètter al gaauwèchtig ùitgebouwd wier en "snackbar" op de geevel kwaamp staon. Ge kont vort zitten ok al en uitsmijters, soep, ijs en zoo bestelle.

Oit ist'r bij Grètte en Anna's inne geweest diej wèl 's wò' wete wurrum dè twee spiegelèijer duurder ware dan twee ruurèijer. "Gij, goffergimmese gaperd", hà' Grèt gegreenze, "dè kùmt umdègge spiegelèijer nao kunt telle..!"

Inne keer he' Anna veul laast gehad van amèchtighèid en 't waar benaauwd weer en Grèt hāgget ok 'n bietjen op z'nne borsok. En toen ware g'rdimme krèk de neij èipel òngekomme en dè waar 'n hil gesjouw um diej groote vol zakke ammel binne te krijge.

Toen ze same de leste zak onder de panne hà'n, zin Anna me' 'nen hijgende laach: "ziezoo, de piepers benne binne!"

De gemintewerker

Ze hà'n van zen werke gin hoog pèt op. D'r wier nogal 's me' gelaachen ok. Essiej erres in 'nen bèrm of gruujnstrook bezig waar en hij hong efkes op z'n skoeffel of skup um ùit te ruste, dan riejepe ze wèl 's haotelijk: "kek ùit dè de steel niej brikt!" We he'n ok al 's oit t'neelstukskes geziejn worrin 'ne gemintewerker veurkwaamp diej 'n zitzaol op z'n skup hà' gemon-teerd. In dèzèlfde t'neelskètske gonk de gemintenèrbèijer geregeld nor de skaft-keet en toen iej dur d'n opzichter

getrappeerd wier, zin iej: "Ja, mar ik docht toch dè daor gienswijd 'n lillijke bùi ònkwaamp!"

Hij worde niej gèire nat, niej van de reegen en niej van de zweet! Vruger din d'r 'ne gemintewerker nog de pèrsmoppen oprùime langs de weeg, mar dè's ammel al lang geleje.

Een van de skònste gemintewerkers diej wij oit gekend hebbe waar d'n Dillus. Diej din alles eeve lùì en langzaam behalve èster iets gezeed of gedronke kon worre; dan waar iej hòntje de vurste.

Van hum gòn d'r verhaaltjes diej we noit mer zulle vergeete: D'r waar 'n huuksken in de polder wor de weg wè òn 't verzakke waar en dè wier zo gevorlijk dèt stuk dur de geminte afgezet moes worre. Toen kwaamp 'r 'ne wage pullekes de polder in, mar diej kon vanwege 't verzakkingsgevaor niej heel dichtbij komme en durrum wiere de peul al vantevurre gelost en de gemintewerkers moesse diej pullekes gelijk nor d'r plòts drage.

Dè waar 'n hil gesjouw en Dillus hàtter niej zo heel veul zin in. De gemintenopzichter zaag 't mar neutelijk òn dè d'n Dillus iedere keer op z'n elf-en-dèrtigst me' één heel pulleke gonk ligge loope terwijl dè de aander d'r vier of vijf tegelijk op d're nèk viejte. Teleste kon d'n opzichter 't niej mer ònziejn en zin d'r wè af, mar hij hà't kunne wete; d'n Dillus hà' z'n antwoord meeje klaar: "Bè, kan ik 't hèlpe dè zèlliej te lùì zen um 'ne keer dikkerder te loope!?"

Lòtter he'n ze onzen Dillus nog efkes veurwerker gemakt ok en terècht, want hij zaag de dinger wèl goewd en èssiej wò' dan kon iej 't nog lichelijk. 't Hà' toen op 'ne keer al wer me' peul te make; d'n Dillus gaaf toen ùitleg òn de neijen bùrgemister en 't waar zoo dètter 'n dreujke rond de meule moes komme umdèt 'n bietje te gevorlijk wier vur de klèin jong ùit de neij wijk diej daor dik dinne speule. Hij ston bij de meulenbèrg en zin: "Ik hà' gedocht, bùrgemister, hier 'ne paal, daor 'ne paol en daor gienswijd ok nog 'n pulleke!"

De glaszetter

Steeve Stopvèrf zinne ze wèl 's vur de flaowe kul um 'm te plaoge, mar daor hättiej gin bodskap òn. Hij 'din nouw immòl veul me' stopvèrf, dè waar zoo. Van klèinsaf waar iej 'r 'n bietjen ingegroeid; hullieje vòdder noemde z'n èige nog glazenier, mar diej din dan ok skon brandskilderen en alles. Dè waar vur de Steeve niej mer weggeleed; zò'n dinger ware vandaag d'n dag trouws amper mer te betaole. Vruger hättiej nog wèl 's oit wè glas-in-lood gezet, mar dè

waar toch al wir 'nen hillen tijd geleje. Tegeworrig din iej vanalles wè me' glas te maken ha': ruite van allerhande diktes vanèiges, me' of zonder tralies, wè klèin skilderwèrk, behangen ok al 's oit 'n bietje, mar 't groot glas, dè waar toch wèl de hoofzaak.

Vandaag d'n dag, nouw de prijze vort nèt zo skèrp ès z'n glas ware, hättiej 't druk zat. Dè waar wèl 's anders geweest...

'nen Tijd terug hà' een van zen ondeugende zeuns nog 'ne steen dur 't bovelicht van de jongesskool gegoid en gezeed: "ziezoo, dan he' onze vòdder teminsten ok wer wèrk!"

Veul minse viejte tegeworrig extra-dik glas um op de stook te kunne bezuinige en um de hèrriej van de straot wè te were. 't Skönste waar dè pas nog wer besteld dur 'n aauw vrouwke diej gèires "thermo-penis-glaos" in de vurkamer hà'.

Steeve is irdaags eigelijk al vort p'sjoengerèchtigd, mar hij vuult 'r niks vur um thuis achter de glaos of tèine de tòffel te moete gòn zitte blieke, nee, lèt hum mar vortdoewn.

Lest hättiej nog wè verveelendighèid gehad bij 'ne rijken dokter diej groot en duur glas in z'n neij huis hà' laote zette, mar mar noit afreekende. Steeve hà' daor dan ùitèindelijk toch mar 's me' de zovvelste reekening heengedaon. Ja, toen zò' diejen dure dan toch afreekene, mar die een groote ruit trok iej wèl van de reekening af, want daor onder zaat 'n bleuske en 'n sprungske. Steeve waar 't daor eigelijk niks me' ins. Hij viejt z'n cènten òn en liejp sjegrennig nor buite. Hij moes diej ruit nog efkes ziejn, zinniej. Hij kiejk en kon krèk ès d'n dokter 't mankementje amper vijne. Toen iej 't dan òngeweze gekrege hà', viejt iej z'ne glassnijer ùit z'n tès en timmerde kèijhard op d'n hoek van de ruit diej in de kortste kirres k'pot waar. "Maar man, wat doe je nou?", riejp d'n dokter. "Wè ik me' men glas doe, gò' jou niks òn", zin Steeve, "dees is niej betòld en dus van men!"

De grondwerker

's Mèires um vijf uurre fietste-n-iej dik al òn, want z'n wèrk waar wijd 'weg en alles dinde toen, vur vijftig, nog op de fiets. Fietse kon iej dan ok ès d'n beste, mar spaoje nog beeter. D'r zulle d'r wèinig zen diej zòvvel putte, sleuve en sleuj me' de haand gegrave he'n ès hij. Sleuj vur de verkaveling, sleuve vur de kabel, vur de riolering, vur de wòtterlèijing en vur de duikers onder de weg deur. Hij spietsten in z'n haand en hij goide de grond d'rùit en zeg, dèttiej 'm nat hà'. Hij kon eeten

ès 'ne spaojer, dè waar nòddig want 't waar zwaor wèrk. Ware d'r ok nog wè wortels van beum in de buurt, dan moes 'r de aks òn te paas komme. Dik waar 't zoo dègge tot oew kniejes in 't wòtter stond. Ginne wonder dè't tegeworrig vort ammel massjinaal gemakt wordt.

Dur hil de p'rvincie hene hättiej wèl gefruut en de grotsten hekel hättiej òn leem en klèij gekrege; dè waar zò'n stug grèij dè ammel òn oew skup ònlaojde en dègge me' veul moeite pas kwijt wiert. Nee, dan toch mar liever dieje zandgrond van gin kloote wèrd, diej ge hier 't miste tegekwaampt.

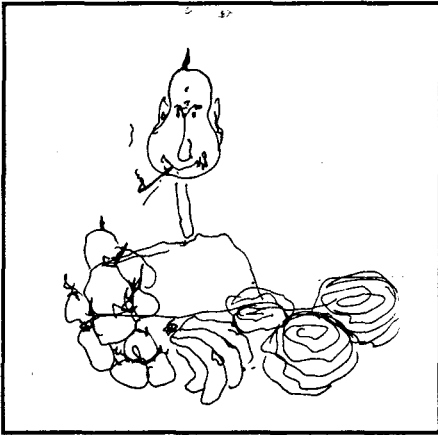
Ge kont òn iemes meeje ziejn of iej 'ne goeie in 't grondwèrk waar; dan ston iej goewd òn de skup. Hådde'r diej ouws-um te wèrk gonge, dan zò'n dè hòst noit gin goei worre.

Grèt de grondwerker waar 'nen heele goeie. Hij hà' dur hard werke 'n bietje 'n èige gedoentje opgebauwd. "Vruger hà'k nieje meer grond ès 't zand onder m'n nagels", zinniej wèl 's me' 'ne laach. Nouw hättiej vort 'ne skònnen hof en 'n buunderke laand òn z'n èige wortiej in z'ne skraole vrijen tijd ok nog wè kon frute, want 't waar toch wèl grif z'n vak geworre. Hij hà ok van diej zegswijs diej òn z'n wèrk dinne denke: "'t waar daor zo stil dègge de pierren in de grond kont heure niejeze..."

"Grond is nieje gruts mar hebbelij", zinniej ès iej z'n huukske laand zoomar raow um hà' ligge. Hij wò' zegge dè 't mès belangrijk waar en nieje hoew skòn vur 't oog 't 'r bij laag. In 't vurjaor nò 'n malse reegenbùit zin Grèt oit dè 't gelijk de grond ùitbrulde en dègge 't gras kont heure groeie.

Toen iej me' p'sjoen gonk, zin iej: "ik veeg m'n skup af!" en daorme' waar gezeed dèttiej vur 'n aander gin voor mer zò' spaoje. Vur z'n èige nog wèl, ok al waar iej dur de jorre wè krom geworre en me' z'n skup vergroeid.

Oit hättiej meeje moete beslisse over 'n neije werkkraft vur in de sleuve. Grèt hà' de neije nog wè wegwijs gemakt. Toen diej alles 's bekeke hà', zin iej: "Nee, ik gò' nieje me' zò'n skup stòn te steeke, ik geleuf dè d'n aardbol men wèl goewd li".

De gruuntenboer

Nol, dè waar onzen aauwe gruuntenboer. Hij din rond me' 'n plat wagentje me' wè kiesjes d'rop en 'n hitje d'rveur.

Thuis hättiej 'n skraol winkelke wè vurral dur de vrouw gedreve wier. Nol waar iemes diej gin flaowighèid kon veele en diej nogal raow in z'ne mond waar. Hij kon 't niej goewd hebbe dè minse ùit hulliejen hoek vort over bietjes en peentjes pròtte; krote èn wùrtelkes zulde bedoele! Bestelde d'r een al 's oit koolraap, dan zin Nol: "jè, 'ne knol-

deraap dan mar". En hà' diejzèlfde um boerenkool gevraagd, dan zin Nol 'n bietje haotelijk: "ooh, gòdde p'tòzziej make!?" Hij hurde zen klante nouw immòl liever gewoon over boerremoes, kele en spruite praote.

D'r waar veul veraanderd in de gruuntenhandel. Egge't Nolle vroewgt teveul. Vruger ware de minse blij me' wè gruuntes diej ze bij 'n stukske vlis en de èipel konne eete, mar tegeworrig hādde d'r ok al vort diej bekant allennig mar gruuntes wò'n en zeker gin vlis en dè skiejn nog hillemdòl niej zo slècht te zen ok niej. En vruger hà'n ze g'rdomme gevochte vur 'n stukske vlis; wè'n arige wirreld, wor. Mar dur diej neij opvattinge ware d'r ok wèl alterhande gruuntes en fruit bijgekemme in zenne winkel. Wiej hätter nouw vruger toch oit van grapefruit, kiwi, sweetie en passie geheurd... Nee, diej vremdighèid diej waar d'r toen nog niej. Kik en nouw kwaamp 't wèl 's veur dè de minse foute makte dur diej neij name. Pas nog hättiej "haauwkes" in de ònbieding gehad en toen hätter zo'n gruts ding gevraagd: "wat zijn dat, groenteman, hauwtjes?" "Dè zen gezonde gruuntes", hà' Nol geantwoord en toen ze d'r besteld hà' en 't grèij zaag, zin ze: "ooh, zijn 't paultjes!?" "Nee", hà' Nol truggegreenze, "pullekes zen dè niej!"

Onderlest waar iej nog bij 'ne kaoie klant 'n bietje beus geworre. Daor hà'n ze zò'n sèmmeljong dè alt' meej ùit moes zuke. Toen dè durske mar niej beslisse kon, hà' Nol wille hèlpe. "Ik heb heele skònne malse slaaj..." "Oe nee, slaaj lus ik niej", hà' 't meidje gezeed en toen waar Nol ùitgevalle: "gij zò't gortvergimme wèl slaaj lusse ègge mar honger òn oew klooten hà't!" 't Sprikt dè dees niej zo heel goewd waar vur de klantebinding...

D'r is ok nog 'n aauw zegswijs diej ons alt' òn Nolle duu denke: "van tel zen ès 'n rotte kol bij de gruuntenboer..."

D'n hennepriester

Priester gebrùike we in ons taol vural vur iemes diej gèk is op dierre en daor ok vanalles af wit. Zoo zen d'r ok honde- en katepriesters. D'n hennepriester din in henne en haone. Hij kwaamp op geregelde tije langs bij de keuterboerkes.

Dikstented waar iej op de fiets en daor hättiej 'ne groote zak opzitte. Hij waar alt' onderweges um kiepe te koope. Gin gezonde henne, nee, meer d'n afval zoogezeed; daors kamme, rùipakke en wötterkonte, dè waar zennen handel.

Diej henne gonge vur 'n por stùivers de zak in.

En de kiepekooper, d'n hennepriester dus, din daorme' op huis òn. Hij kon van diej aauw henne wer jong make. Van Hannus d'n Hennepriester vertelde 't volk wèl dèttiej kiepen op din vèrve me' 'ne skònne rooie kam en geel poete! Mar van hum wier ok verteld dèttiej musse vong, ze geel skilderde en vur k'naries verkocht! Zònne hennepriester hà' 'nen hillen hoek nòddig um 'n bietje te kunne bestaon. Dùrrum dinne ze 'r dik nog wè bij. Van diej klòtk'rwèjkes zoowès kùikeseksen en romskùpper.

Ok bruujuhenne, kloeke, hà' Hannus gèire. Diej din iej dan niej onder 'n maand in 'ne tèil wötter zette, zoowès sommigte boerre dinne um de hen 't brujen af te lere. Nee, bij Hannuzze moewg zò'n hen gewoon bruje, mar dik niej op henne-èijer, nee, liever op wè vremdighèid zoowès fzante-, paowe-, gaanze-, of oit zèlfs zwaone-èijer. Hoew iej òn diej èijer kwaamp dè wies gin man, mar hij hàsse. Ge kont op zenne misse dan ok 't gèkste plùimvee tegekemme.

We he'n òn hennepriesters skòn dinger in ons taol te danke: "De wirreld is 'n kiepekoi", zin Jan Hen, "de boveste beskijten alted de onderste"; "blef mar zitte, wefke, 'n goei kloek zit zes weeke en 'n kaoi nog langer" (vural gezeed van vrouwfolk dè mar dur blef buurte ès d're mins vort klaor stò' um nor huis te gaon) en "de diej gò' nog me' de aauw henne de maand in" (gezeed van mèiskes diej mar ginne vrijer wille), "goewd geboerd", zin Hannus, "twèilf èijer en dèrtien kùikskes!" Egge ès klèin jong oit òn Hannuzze vroewgt: "wor gòdde gij nor toew?", dan zin d'n hennepriester steevaast: "nor 't virke onder de hen d're start!"

Onzen Hannus he' oit op löttere leeftijid nog nor 'n vrouw gezocht. Hij bleijf bij dè zuke wèl hillemod in stij: hij zin: "ik zuuk 'r een diej nog goewd in de virre zit, mar ze moet wèl van de leg af zen..."

D'n houtbreeker

Kees beteekende hil wè vur de n'tuur, want hij bepòlde dik meej wètter òn beum tege de vlakke gonk. Hij hægget meej gezeijn of 'nen boom ziek of gezond waar. Hij zaag of iej nog orlogsskèrve te verwaachten hà' in dè hout of niej. Hij wies ok krèk wèttiej ùit de stam haole kon en ùit de krùin. De beum diej moesse valle kriejge 'n groot wit kruis van hum. En ès 't zo wijd waar dèsse umlage, dan kwaamp iej me' de mallejan en hòlde de zwaor oomes in de kortste

kirres me' pèirdekracht nor huis.

Oit hättiej nog wèl 's gedonder gehad me' diej milieugroepje diej van de hil zaak eigelijk wèinig wiesse mar d'r toch hard tege ware; hij hà' gin kapvergunning zinne ze. "Bè", zin Kees, "mar ik kap ok niej, ik zaag ze um!"

Hij wier ok wèl 's bij klèin k'rwèijkes gehòld; zoo van "witte gij nouw wurrum onze notenboom k'pot gò'?" Ja, dè wies Kees d'n houtbreeker wèl: zoere grond! Kik, de hil wirreld hà' tegeworrig z'ne mond vol van zure reegen, mar hier waar 't zoere grond èn dè waar doodelijk vur de notelaar.

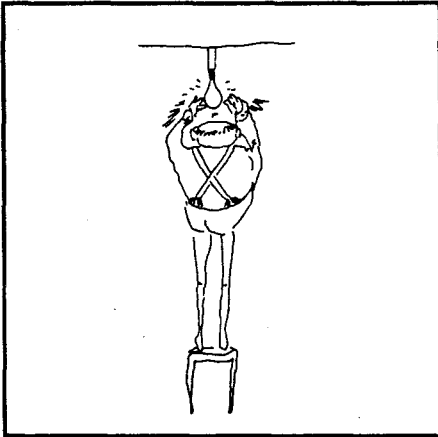
Hij din wèl 's me' 'nen boswachter de masten in um 'ne koop hout ùit te zuke. Dè waar dik gaauw bekeke; hij hoefde tegeworrig de zieke mar vur de voewt 'weg te vatte. "t Waar zunt dèttiej 't moes zegge, mar 't waar zoo. Hij din ze mar gaauw um; "t is kaoi hout dè van ligge brikt", zinniej dik.

Kees hà' van huis ùit nog meejemakt dètter um elk huukske laand 'n heg ston; geriefhout hiette dè: rondhout vur èige gebrùik. Dè moes ins in de vijf, zes jaor gekapt worre. "Es 't vijf jaor waar, dan viel dè pas, zinne ze vruger, mar ègge 't eer haowt dan val 't jong ok wèl", zin onzen houtbreeker. "Ge moest bij vurkeur kappen in fibbrewari me' afgònde maon. Dan kriegde de beste peul en de skònste musters, zinne de aauw minse".

Eiges hättiej 'n huukske grond bepòt me' notebeum en hij hà' ùitgereekend dèttiej krèk kaprijp zò'n zen èssiej zilvere brùiloft hà'. Kik, diejen aauwe regel van "bumke groot, planterke dood", dè hoefde niej te kloppe.

Umdèttiej veul me' boswachters en n'tuur te make hà', kriejg Kees vanèiges ok veul belangstelling vur de dierren in 't bos.

Hij wies krèk wor wè getimmerd hà' en daor kon iej ok stèrk van vertelle: "Ik wies 'nen eksternest; de aauw hòlde bij men de kùikes ùit de ren. Ik skoewt dwèrs dur dieje nest en toen klom ik erbij. Ik staak m'n haand in de nest...en toen biejt me toch 'ne mol in m'ne vinger..! Mar ja, diej hout kapt he' spònders te verwaachte, wor."

D'n illektrizjen

D'n illektriëk is t'r nog niej zò gèk lang; wèlliej wete nog wèl dè we b'ons thuis nog me' bromolliej- èn gaslampe moesse werke um wè licht bove de toffel te hebbe.

't Is gèk, mar wèlliej pròtte vruger van 'de' licht: "gò's ùit de licht"; "ge zit oew èige lillijk in de licht". B'ons wònde ok oit iemes diej ès iej z'n bezuuk muujg waar, gewoon zin: "de leste duu de licht ùit!" en dan gonk iej rustig nor bed.

In onzen hoek is pas in de vijftiger jorre

illektries gekomme, mar wij wònde dan ok wijd achteraf. Van diejen tijd af he'n we pas kijk gekregen op d'n illektrizjen.

B'ons waar dè Heintje. Hij waar deginnege diej me' buize en dreuj alle extra-lichtpunte kwaamp ònlegge.

Hèin heget nog oit skòn gemakt in ons kerk. Hij moewg toen op 't koor 't uurste 'lektries licht komme make.

Daorbove bij d'n ùrgel ston toen krèk 'n neij gedenkplaot vur de mister diej al z'n leeve hier de kerkmeziek hà' zitte verzùrge: "de meester zat hierboven met muziek den Heer te loven". Hein hà' lang geprakizeerd, mar toen iej klaor waar me' 't kerkkarwèij hàttiej 'n skòn bordje onder de gedenkplaot vur de mister gehange me' 't opschrift: "Mar 't licht bij de meziek kwaamp van Hèintje Illektriëk!" (Sends diejen tijd is 't vort alted Hèintje Illektriëk gebleve, vanèiges.) D'r is ok nog alted 'n skòn verhaal in umloop over Hèinen op d'n bouw. Dè kwaamp zoo: Tieske Timmer èn Mònnus Mètsel stonnen op de stèiger te strijen over wiej 't oudste beroep hà'. Hèintje ston d'rbij te luistere. Mònnus zin dè de mètselders wèl 't oudste moesse zen, want ge moest mar 's òn diejen torre van Babel denke. Daor waar toen al mètselwèrk zat! "Nowee", zin Tieske en Hèin diej oit 'n bietje Engels hà' gehad, docht efkes dèttiej "no way" bedoelde, mar nee, 't waar Nowee, dieje mins van diejen ark.

Mònnus docht toch zeker niej dè hij diejen boot òlling alleen hà' kunne make! Nee, daor ware timmerlùu vur nòddig geweest! Hèin hàtter skik in èn laachde. "Och gèlliej, illektriëkers, gèlliej komt in hil d'n bijbel nog ginnins niej veur", griejns Mònnus toen. "Oh nee!, mènde dè?", zin Hèin. "Dè verhaal van de Skepping dan, hillemdòl in 't begin... Toen God 'r zin "en 't worde licht", toen hà'n wèlliej al diej lèijinge d'r al ligge!"

D'n inspekteur

Sommigte minse zulle meskiens òn de belastingen of de verzekeringe denke, mar wij bedoele d'n inspekteur van 't onderwijs. Kik, dè zen zèldzaam beroepe en durrum is 't dik niej hèndig um me' skòn verhaaltjes over zònne mins te komme.

Hoew worde inspekteur? Dur goei krùiwages, zegge ze wèl 's, mar dè's n'tuurlijk ok mar betrekkelijk. Ge moet 'ne goeie staat van dienst en goei rifferènsies en geluk hebbe.

D'r is 'ne mister diej al jòrre spissjaal "inspeksieskrifjes" in de kaast he'; dè zen de skònste skrifjes diej tiej mar zèlde gebrùikt en wor de jong heel nètjes in moete werke. Diej skrifte zen ok allemòl hillemlòl naogekeke. Essiej nouw onverwaachs d'n inspekteur op bezoek kreg, dan lòttiej alted diej nètje skrifjes ziejn en de skrifte wor geregeld in gewerkt wordt diej haawt iej in de kaast. "Och", zi' dieje mister, "de wirreld wil besodemierd worre en daor hurt diejen aauwen inspekteur ok zeker bij. Diej zie nouw nèt niks." Hij duget zoo al jòrre. en d'r is nog noit iemes geweest diej daor iets over gezeed he', integendeel, de mister stò' in 'n heel goei blaajke bij d'n inspekteur.

Zoo gò' d'r ok nog alted 'n verhaal over d'n aauwen inspekteur rond. Ge moet oew èige nog diej skuin klepkasjes veurstelle me' diej opklapbanke wor onder zò'n spleet tusse zaat. D'n inspekteur din wèl 's wè vraoge um te kijke hoe wijd 'n klas al waar. Mistal viejt iej 'n jong dè veurop zaat. Sjèngske èn Bèrtje zitten achter mekaren in de vurste twee banke. Nouw begint iej toch te vraoge bij Sjèngskes. Oei oei en dè mènneke wit noit niks. Hij vreugt wiej de wirreld geskapen he'. Sjèng wordt wit en weet 't niej... Bèrtje is zò'n rotmènneke dè alt zit te kliere. Nouw ok wer. Hij stikt me' z'n krontjespèn onder z'n klepkasje deur en rakt Sjèngskes. "God!", ruupt diej me' 'n pijnlijk gezicht. "Goed zo", zi' d'n inspekteur. "Nu zou ik van jou niet alleen willen weten wie de engelen geschapen heeft maar ook hoeveel dat er wel waren. Och, Jikker, dè wit onze Sjèng hillemlòl niej. Mar daor hedde Bèrtjes wir me' z'n pèn. "God miljèir!" ruupt Sjèngske van de pijn. "Miljarden; goed zo, jongen!..en nu de laatste vraag om het af te ronden: "Wat zei Eva tegen Adam in het paradijs?" De mins wò' n'tuurlijk nor diejen appel, mar Sjèngske docht alleen nog òn diej rotpèn van Bèrtjes en zin durrum benaauwd: "blef van m'n lijf af..."

"Es d'n inspekteur op skool kùmt, moete wij praote en de mister niej", zin 'n jong, "dan kreg d'n inspekteur 'ne goeien indruk".

De kappelaon

Nò 't Dagboek van 'nen Hèrders Hond op d'n tilleviziej kunde goewd ginnen èchte kappelaon mer geziejn hebbe. 'n P'rochiej me' twee priesters is tegeworrig zò'n zèldzaamhèid geworre dèsse b'ons denkeliijk nerres mer veurkùmt. We zen op klèin plòtse dik al heel blij ès we d'r nog inne hebbe kunne krijge.

En dan d'rbij: zò'ne kappelaon zò' nouw ok vort "pastor" zen zoowès al diej aander, wor.

Dè waar vruger wèl anders: 'ne kappelaon waar duideliijk onder de p'stoor en dè hittiej ok dikzat moete vuujlen ok. Ze zinne wèl 's: "de p'stoor en de kappelaon loopen achter dezèlfde vaon", mar dè din d'n hèrders Hond niej alt' van harte...

In onze jongen tijd kwaamp de kappelaon (we zinnen ok wèl kaplaon) godsdienstles geeven op skool; dè waar dan vurral kàttechiesmus en soms 'n bijbelverhaaltje of 'n k'muniejevurberèijing. Ok al waar d'n ònspreekvùrm "m'neer kappelaon", dan nog waar 't zoo dè zò'ne gistelijke veul dichter bij de jong ston ès 'ne pestoor.

Onzen aauwe kappelaon (diej toen nog tameliijk jong waar) din me' ons meej skòtsen en voetballe en hij waar d'n beste "padvinder" van Jong Neederland van hil ons dùrp!

De kappelaon krieg dik mar dinger van twidde keus in z'n skoewn geskove en d'r ware stommerikken in de p'rochiej diej 'n sakkrement toegediend dur de kappelaon mar half zoveul wèrd vonnen ès dè van de p'stoor... We he'n b'ons 'n por zinsels te danken òn d'n hulppriester: " 't is 'n goei meid, ge kunt 'r over loope", zin de kappelaon, " ze heget niej gèir, mar ge kun 't wèl..."; " we zulle diej goei fles 's gaauw p'stoor make", zin de kappelaon, "nouw d'r d'n bòs niej bij is".

'n Skòn vertelselke he'n we oit opgedaon bij de leste kappelaon van Naolend. Diejen 'hèrders Hond' vertelde-n-òns èiges dèttiej oit de kijnder moes veurberèijen op de uurste k'munie. De skooljong konnen alles al vort hil arig en de juffrouw zin dùrrum me' instemming van de gistelijke: "Zo, kinderen, wij kennen het allemaal goed., daarom gaan we nu weer naar school en verlaten het huis van Jezus". De kappelaon, 'nen heele gemoedelijken buurtzame mins, stò' achter bij de kerkedeur dè klèin grèij wè ùit te zwèijen en hij gif'r nouw en dan ok al 's inne 'n klèpken op z'n bùlleke.

Dan zitter innins zò'n klòtveegerke (worvan de aauwers noit in de kerk komme, mar daor kan dè jungskèn ok niks òn doewn) tegen onzen irwaarde: "Dag Jezus!" De kappelaon viel volges èige zegge toch hòst van z'n geloof.

De kapper

Heel vruger zinne de minse nog wèl haorsnijer of b'rbier tegen hum. Oit wier iej haotelijk de skars genoemd, mar 't din 'm niej veul. Hij kon daor goedzat tege. 'ne Vèttèn botteram waar't ok al wir niej. Ge moewgt niej teveul reekene en toch waar't dik mar 'n kaoi wèrk, want lang niej alleman waar "lauwsvrij". Ge hà't oit dèftige boerre diej d'r eigen ins in de week liejte skere, mar diej hà'n dan dik ok 'nen baard van pikkerdraod.

Dames- en hirrekapper ware n'tuurlijk streng geskèje. Dè ware toch ummers ok hil aander haor! Of ge me' diej gloeiende onduleertange laagt te klooten of me' de skirzeep en de skars, dè skaauw nogal wèl! We he'n kappers gekend diej òn huis kwame knippe en diej ware teeves huisslachter ok nog. Dan gong 't oit bèij in eene meej' deur... Hij moes wèl ùit mekare haauwe dèttiej de jong kwaamp knippen èn 't vèrke kwaamp slachte. Bij kappers waar't wèl gezellig. D'r zate dik minse zat diej al òn de burt ware geweest, mar diej toch nog wè bliejen hange umdètter bij de kapper alt' wè te beleeve viel. De mins me' de skeer en de skars wies alle leste nijs en zeg dèttiej dè ok wò' wete! Van de kapper wier alt' gezeed dèttiej de helft minstes loewg en meskien din iej dè ok wèl. Zeker is dè de miste klante dè gèires hurde. Onze kapper wier dik geplaogd èssiej kaol minse moes knippe.

"Diej hoeft zeker mar half gèld te geeve", hurde dan. Mar 't antwoord kwaamp prompt: "ge wit toch dè kantemèije zwaor wèrk en dus duurder is en dan d'rbij moe'k hier ok zuukgèld bijreekene".

Vruger wiere kappers alt' gevraagd èster erres nog 'n lijk geskorre moes worre. Zònne baard groeide nog wè deur al waar de mins dood. Nouw waar dè skere skenbaar moeilijker en dùrrum kostte dè dan ok ins zoveul ès bij leevende zoogeed. D'r zen dùrrum dik kappers geroepe bij minse diej krèk op stèrve lage, want dan kon 't nog nèt vur half gèld.

Zoo wier de kapper b'ons in de buurt 's oit geroepe bij 'nen dooie en Willem Knip waar d'r pront op d'n afgesproke tijd. Hij begon òn z'n ondankbaar k'rwèij op d'opkamer wor d'n dooie laag.

Hij waar nog mar amper begonne toen iej al witversturve 't trèpken afkwaamp gestùlperd. "Ulliejen D.D.Driek is n.niej d.d.dood!", brocht iej me' 'n lillijk verskote gezicht ùit.

't Wefke dèttem vur de "dooi" skeerburt besteld hà', verskoewt ok. Ze rakte d'r òlling van ùit d'ren doewn èn griejns: "gaperd, gebrùikt dan g'rdommen ok 'n skèrper skars!"

De kapster

De jong haorwerksters van vruger zate dun; ge hà't zat plòtse wor d'r gin waar. In ons buurt moeste òlling nor Ballekum en van Geffe, Naolend, Vinkel en de Mòskant kwame de wefkes en durskes nor de dameskapster. Mar 't kwaamp ok veur dè't kapsterke nor de klant toew gonk; d'n dure klant dan dikstented. Dan din dè vakvrouwke me' al d'r geridskap d'n boer op, of liever 't duur op. Ze hà' 'n kiesje bij me' krultange, 'n fles spiritus en 'ne spiritusbrander en

n'tuurlijk veul kamme en skirre. De onduleertange moesse goewd heet zen, vurral vur dik haor en dikke haor hà' in diejen tijd vur d'n orlog alleman 't liefste. Haor-dunne beston toen nog niej. Um dikke haor te krulle hà' ons kapster wèl 'n uurke nõddig. Och, 't waar 'n hil karwèij dè inrolle vur de krullekes en dè naogolve nõdderhand. Ondulere kostte in diej daag firteg cènte, groote knippe 'n kwartje, kijnderknippe 15 cènte en jong kaolknippe 'n dübbeltje.

Ondulere waar n'tuurlijk vurral vur de dames, mar toch kwaamp 't ok oit veur dè de kapster vur dag en daauw al 's onderwege waar um 'nen bruidegom te gòn krulle.

Gekrulde haor hiele, ès 't goewd gedaon waar, wèl 'n por weeke, teminsten ès 't 'r niej op reegende.

Gekrulde haor, gekrulde zinne, gekruld van buite, gekruld van binne, zinne ze oit en krullen in de haor, stront in de romme! Daoruit blekt dèsse diej krulderij onder d'n boer niej zò hog hà'n.

Ons kapsterke he' oit 'n wefke skòn òn de feeter gehad. Dè vrouwke waar zoomar 'n kaoi van betaole en 't ston geregeld in de skuld. Zoo hà' de haorsnijster nogal wè tegoewd en nouw zaat dè wefke wer in de kapstoewl um geknipt en gedaon te worre. De kapster begon meej òn 't karwèijke en ze hà' d'n inne kant al gaauwèchtig klaor. Toen skiej ze d'r skiejlijk me' af en zin: "ziezoo, de aander helft doe'k pas ègge oew skuld betòld he't!"

Dè holf goewd; in inne keer kon 't wefke alles gelijk betaole!

'ne Keer he' ons kapster 'nen boerremins op zondaggemèirge midden in de zomer òn de deur gehad. Diejen boer, diej ès heel zuinig bekend ston, hà' 'n dikke muts op. Wè waar 't geval? Dieje mins hà' zèlf z'n haor wè donkerder wille vèrve want dè grijs zaag d'n aauwe grutskloot niej gèire. En nouw waar iej kèijpèirs geworre en zoo kon iej niej nor de kerk. Of iej èsteblijf overgevèrfd kon worre,... hij zògget gèire goewd betaole!

Dan zegge ze ok nog dègge zonder moeite niks he't ès luis en lang haor... en ègge ouwer wordt, kregde vanalles behalve haor en taand.

De kassier

"Zoo, dan he' m'ne mins ok 's wè op de bank", zin 't wefke en ze liejt d'r eigen op d'n divan zakke, zegge we wèl 's vur de flaowe kul um òn te geeve dè we gin dikke bankrekening hebbe.

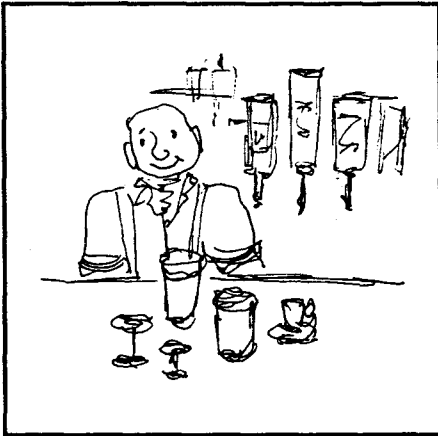
"Rijke lùt zen dur de bank genomme èrm minse me' veul cènte", dè hurde tot de wijs woorde van onzen aauwen (en uurste) bankier.

Ja, "bankier" zin eigelijk gin man tegen onzen Hèm; hij waar kassier van de boerreleenbank en vruger waar iej oit

begonne me' "zitting haauwe". Dè hiette zoo: zitting haauwe, dan waar de boerreleenbank dus ope. Hèm hiel vruger zitting op freddeg (en dan alleen) van drij tot vier! Z'n kantoor beston ùit één achterkèmerke me' twee stuujl, 'n toffel en twee èijerkieste vur de papperasse. Gèld nor D'n Bosch bringe din iej toen nog èiges; achterop de fiets onder de stieke in 'ne kussesloop zaat 't hil weekkapitaal van ons hil dùrpsbank van diejen tijd. Gin man diej dè gevorfijk vond, want 't wies gin hond en zoveul zaat 'r nouw ok wer niej in en Hèm waar niej bang en toen ware de minse meskiens nog wèl irlijker...

Hèm heget nog bekant gelijk meegemaakt, diej neij ontwikkelinge me' kompjooters en al. Hij is nog 'nen hillen tijd "direkteur van de Rabobank" geweest, mar 't skönste vertelle kan iej toch van z'ne kassierstijd.

De uurste hulp diej tiej kriegj waar 'n mèidje dè "type" kon, mar dè ok vlot ingezet kon worren um efkes op de kiendjes te paasse'ès moeier de vrouw 't dùrp in moes. Onze kassier wit nog dètter oit dur 't bankbestuur beskèije waar dè 'n èrm keuterboerke 'n leening van vijftig guldes kon kriegje èssiej zwart op wit beloofde dèttiej dan ok wer sondus nor de kerk zò' gaon..! Ja, dè gonk vruger zoo., 't bestuur van de boerreleenbank waar kèijkatteliek. De pestoor èiges waar de gistelijken adviseur en de rèst beston vurnamelijk ùit de plòtselijke kerkmisters. Oit he' Hèm de gròtste skik gehad me' ne klèine klant. Dè waar Naruske, 'n heel èrm keuterboerke van d'n Hèijkant. Diej kwaamp op 'ne keer wè gèld leene. Veul gèld vur zen gevuuuj, wèl honderd guldes! Hèm hægget nètjes veurgeteld, al blaojerend dur de briefkes van tiejn. Narus kiejk en zin niks. Toen hij 't gèld in z'n haand hà', begon iej tot èrgernis van de kassier alles zèlf nòg 'ne keer langzaam nao te telle. Hèm kon niks anders doewn dan waachte tot Naruske ùitgeteld waar. Dè duurde grif efkes. Toen dè dan eindelijk toch 's 't geval waar, zin Hèm iets of wè òn d'n haotelijken kant: "en?, klop 't Narus?" Narus staak ze op zak en zin: "Jaa, 't klopt, mar ok mar krèk ok!"

De kastelein

De k'feej waar mar een van z'n twee werkterreine; Jo hà' "annex slachterij" zoowès iej zèlf zin. Dùrrum waar iej ok niej zònne geweldige kastelein, vonne de minse. Hij kon nogal 's kortaf zen tege z'n klante. Dè kwaamp dan dik meej umdèttiej eigelijk te muujg waar um nog te bediejne nò z'n slachterswèrk.

't Is oit veurgekomme dè 'ne klant sjegrennig vur d'n dèrde keer um 'n pilske vroewg dè mar noit kwaamp. Toen iej daarover wè opspulde, zin Jo: "ge zult

goddomme zònne dorst niej hebbe, want ge komt krèk van huis af!"

Op 'nen andere keer zin iej bij 'n sortgelijke bestelling: "hedde gulliej thuis gin pomp!?" Ja, kik, dè zen n'tuurlijk niej zò'n goei gegeeves vur de "klantebinding". Mar òn zowiets hà' Jo nouw eigelijk irliek gezeed ok mooi lak ok.

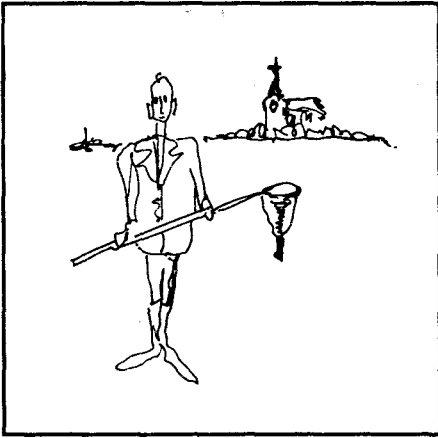
Hij hà' behalve de slachterij nog de vaaste aovende van de Guld en de dùi vemèlkersvereiniging De Zwaluw en vur de vèrder rèst hättiej nèt zo lief dètter gin man kwaamp of 't moes krèk zen me' tijd zat en ès 't kon ok nog wè goeien dùi vepraot, want Jo waar zèlf 'nen èchte liefhebber van de postdùif.

Dèttiej van 't kasteleinswèrk gin hog pèt op hà', zòttiej noit onder stuujl of banke steeke. Ge kunt 'r eigelijk gin dreug brood me' verdiejne, zin iej lest nog, mar ge haauwt 'r wè praot òn over. Hij hà' 's oit ùtgereekend dèttiej per glas bier drij cènte toewgaaf. Ja, me' heel hard werke hòlde-n-iej dan op de grooten hoop nog wèl 'n bietje winst, mènde-n-iej.

Umdèttiej rècht tegenover de kerk zaat, hättiej ok alt' de klandiziej van de koorzangers; "kerkzangers stòn me' een been in de kerk en me' t aander in de kroeg". Jo zong zèlf ok meej en dè trok n'tuurlijk ekstra.

Enkelde goei kasteleinsèigenskappe hättiej wèl, onze Jo, dè moet ok gezeed: "heure, ziejn en zwijge, dè waar z'ne gaauwe regel en dè is 'n goei devies vur 'ne k'feejhaauwer. Ge zò't Jowe niej hèndig over 'n aander heure klètse... D'r ware d'r ok alted diej d'r hart moesse luchte in de kroeg en dè konde bij Jowe gerust. "Och, alles kùmt terèchte", zin Jo dik um te tròste, "behalve verzope dùbbeltjes..." Mar toch, Jo zò' d'r niks um geeve al hättiej gin k'feej.

Onderlest hittiej nog in 't openbaar zitte klage, nòdèttiej van z'nen èigen handel goewd gepruujfd hà'. Hij zaat toen wè zattig me' Tiesse en 'n por aander k'rnuite nor de sluitingstijd te drinke en zin: "wè'n èllènde toch eigelijk, wor, um kastelein te zen! Ons vrouwe ligge nouw al uurren op een oor en wij kunne hier dieje rèine kaauwe pils gòn zitte te zùipe...!"

De kerkmister

Hij waar nogal belangrijk mende-n-iej zèlf. Ge kont 'm kennen òn z'ne stèile, zekere gang. Ja, hij hàgget niej slècht getroffe me' z'n èige. Eigelijk wèl gin beroep, mar toch te vurnaam um over te slòn, zumme mar zegge.

Kerkmisters waren in ons aauw p'rochiej dik meej van de beste boerre. Ze hà'n dik "bestuursfunksies" bij d'n boerrenbond en de boerreleenbank en ze zongen in 't koor ok nog de uurste stem ès ze konne.

Es lid van 't kerkbestuur hà'n ze vanèiges

meej van de beste plòtse veuròn in "Gods huis". Van daoraf begonne ze de kollekte onder de mis. De kerkmister wies dik van de hil p'rochiej wiej wè wèrd waar en wiej wè gaaf òn de kerk, mar hij lulde d'r niej over.

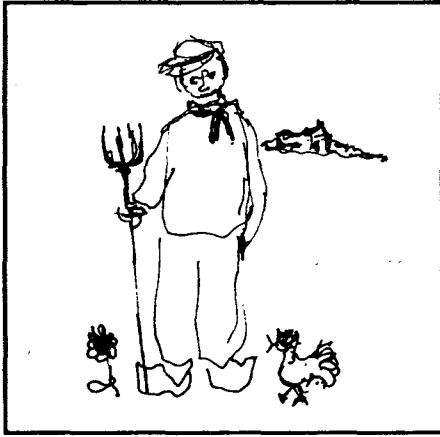
Hij zaat niej zèlden in de geminteraod, ok nog. 't Waar 'ne mins diej gèiren 'n goei segaar rokete en veul luisterde en wèinig zin èssiej niej heel hard hoefde. Van 'n borreltje waar iej dik ok niej vies. "Kerkmister zen" beteekent op sommigte plòtse zèlfs gewoon zat zen.

Es bestuurslid van de boerrebank he' een van diej kerkmisters bij ons oit meej beskèije dètter 'n leeningske van vijftig guldes pas toegestaon kon worre òn 'n keuterboerke ès dè mènneke plèchtig en zwart op wit din belove dèttiej dan vurloopig ok wer in de zondusmis zò' komme.

't Waar niej zèldzaam dè de kerkmister ok inviel vur de swies van vruger. Zònne swies dè waar de kerkvèldwachter zoogezeed. Diej hà' nog 'n heel dèftig pak òn en 'ne piek of "hellenbaard" bij 'm wortiej minse meej ònstiejt èsse zate te slaopen onder de preek of zoo. Eigelijk mar 'n kaoi p'rfèssiej, want 't waar toch goewd te begrije dè diej boerkes en èrbèijers d'r ooge bekant niej ope konne haauwe me' diej lang werkdaag van vruger.

De kerkmister waar zò gewichtig dèttiej in de p'rcèssiej ok 'nen belangrijke rol moes speule, dè begrepte. Zoo waar Jønнус de kerkmister oit kruisdrager geweest en dè waar toch wèl zò'n bietje 't alderhogste wègge ès kattelieken boer bereike kont...

Jønнус liejp tamelijk gruts vurrop in de stoet diej toen nog dwèrs dur de èkkers trok. Nouw hàgget de naacht tevurre gruwelijk te keer gegaon en d'n hagel en de wend hà'n de rog bekant gelijk platgeslage. De p'rcèssiej din tusse diej trosteloos èkkers deur me' al dè platgeblaoze grèij. Toen Jønнус bij z'n èige laand kwaamp dètter ok mar lillijk bijlaag, kon iej 't niej laote; hij staak de Lievenheer dur de dorreheg en griejns: "nouw moete gij goddomme 's kijke wègge hier tenaacht toch klaor gemakt he't!"

't Keuterboerke

Vruger hadde hier heel veul klèin klòtboerkes diej moesse bestaon van 'n koewke of anderhalf en dè zoowiets niej hèndig waar, kunde wèl begrijepe. 't Waar toen nog wèl ècht skòn um te ziejn dè "klèinschalig" boere me' zùiver skarrelgrèij: kiepe, vèrkskes en koei en somteds nog 'n gèit en 'n por knijnd ok.

De boerkes hà'n dik 'n huukske rog, wè pejen en èipel en oit 'n huukske tèrref of haver of mais. Heel vruger hà'n ze b'ons ok nog wèl 's oit spurriej, boekent en

eevent, mar dè wit nouw bekant gin man mer.

Jonge, wè waar dè 'n skòn gezicht in de zommerdag ès dè grèij rijp op 't land ston me' al diej wilde blomme d'rtusse. Dè waar zò g'rduus mooi dègge't oew èige bekant niej mer veur kunt stelle. D'r wier nog niej gespoten of niks in diej daag. In 't nòjaor kwaamp 'r op de roggeplak dik nog gaauw wè gruujn.

Dan kon d'n boer in 't naojaor bij 't plukken ok wer z'n haand wèrme... Vanèiges hurde bij de keuterij ok wè dries en wèij vur de koeikes want diej biste moesse zò vruug meugelijk de groews op. 't Kwaamp wèl oit veur dè 't gras gelijk kaol verdreugde en dè 't boerke van èrremoei bij moes voeiere. Van sproeie hà'n ze toen nog noit niej geheurd.

"Gemengd bedrijf" hiette zò'n geboer. Dè hà'n ze b'ons thuis ok.

Jòrre he'n we gemènd dèttè zoo hiette umdètte jonges en mèiskes bèij eeve hard meej moesse hèlpe um de zaak drèijende te haauwe.

Mar nee, op skool linne ze ùit dè 't "landbouw in dienst van de veeteelt" beteekende.

Rond diej keuterijkes van vruger liejpen overal wèl 'n haffel henne rond. Dè ware nog èchte skarrelhenne diej hil de misse en nog veul meer òn d'r èige hà'n. Allennig de moestuin en d'n blommenhof, daor moesse ze wegblijve. Zò'n henne dinne dik ok 'weglegge, zodègge op de gèkste plòtse èijer kont vijne.

De èchte klèin keuterboerkes hà'n ginnins 'n èige pèrd; dè dinne ze leene van gròtterder boerre èsse konne of ze liejte de loonwerker komme. Ze dinne ok dik nog veul laand me' de haand.

On 't boerke zen in Brabant veul taoldinger te danke: denken is vur de pèird, zin 't boerke, diej he'n gròtterder hèreses; brannittels is zùiver goewd, zin 't boerke, daor veegt gin man z'n gat me' af; 't is hèlder gestaart, zin 't boerke en iej ston buite te pisse...

Dan waar d'r nog dè boerke dè tege z'ne kleega zin: "wè moete gij doewn ègge de laoj van de kammenèt opetrekt en ge ziet 'ne vèrkeskop?" Toen d'n andere 't niej wies, zinniej strijelijk: "bè, ge moet gewoon dieje spiegel ùit diej laoj vatte!"

De klompemaker

De popeliere of kànnidasse ware vur hum de beste beum. Aander minse hà'n 't wèl 's over dè kaoi "wèijboome-hout", mar vur de klomp waar krèk dè hout onmisbaar. De koiste beum wiere wèl vur brandhout èn hèiningpeul gebrùikt, mar de goei gonge nor d'n dùrpsklompemaker. Diej zaagde de stam in bolle, stukken in de gròtte van 'ne klomp. Hij makte hog en lig klompe. Hog wò' zegge dè ze lang en hog ware en bij lig klompe hādde n'tuurlijk 'ne skùlp diej lig en kort

waar. Zònnen bol wier gekleufd en daornao me' de bijl en d'n dissel bewerkt tot 'r 'n raow klompem'dèl òn waar. Me' 't blokmes gong de klompemaker wijer. Dè blokmes zaat vaast òn z'n werktoffel diej tiej snijpèrd noemde. Uitheule van de klomp din iej op de heulbank. Daorvur hättiej de vurlooper en d'n effer nòddig. Zaat 'r vort vuujturm in, dan gonk iej wijer me' 't bojjemmes en 't hielmes. Lig klompe kriejge 'n riemke ès ze klaor ware.

Ge kont half klompe (vur de jong), drieling (vur de opgeskote kijnder), vrouweklompe of tripkas en maansklompe koope bij de klompemaker van vruger. Ge hà't keus ùit witte of gevèrfd; witte moesse nòdderhand alted geskuurd worre. 'ne Goeie klompemaker makte vruger wèl zò'n tiejn por klompe per dag. Tegeworrig wordt de klomp enkelt nog massjinaal gemakt.

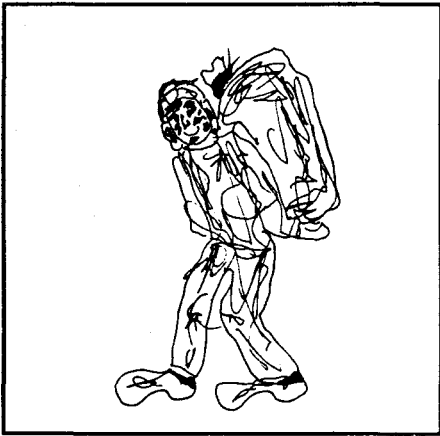
Vurral in Roi, Skendel en Bèst vende klompemakerijkes. In Bèst he'n ze nog wèl 'n klompemuseumke!

D'r zen nogal enkele ùitdrukkinge me' de klomp: "'t vriejst tenaacht wèl 'ne klomp dik"; "ge zò't 'r aaverèchs van in oew klompe krùipe (ès 't gelijk kèijverkeerd is); "de knapsten boer pist nog wèl 's op z'n klompe"; "op oew leste klompe loope"; "de lompeste boerre klossen alted me' d'r klompe dur de kleever". "De klompen ùittrekke of wegzette" kan b'ons ok doodgaon beteekene en minse diej wijd 'weg f'miliej van mekare zen "he'n wèl klompen ùit dezèlfden boom". D'r zen ok nog aauw zinsels of zei-spreuk me' d'n houtere skoewn: "'t ister deur", zin Gurtje en iej boorde dur z'n klompe; "nouw brikt m'ne klomp", zin de aauw Leen en de kaar riej over d'r teen; "hogmoed kùmt vur de val", zin de p'stoor en Stiejn gonk wèl onderùit me' d'r splinterneij klompe.

De vrugere reklame vur de klomp leverde de volgende slagzin op: "Wie z'n jeugd op hout verslijt, zeker 'n heel lang leven leidt".

B'ons in de buurt ister oit 'ne kijnderrijke klompemaker geweest diej op 'n groote plaot vur de werkplòts hà' staon: **HIER MAAKT MEN KINDEREN**, 'n stuk daoronder hättiej geskreve **EN MANSKLOMPEN**.

Dèttè niej krèk per ongeluk zoo gezet waar, laag vur de haand, dè konde me' oew klompen ònvuuje.

De kolenboer

"Onze pap moet alt' nor bed me' z'n sokken òn", zin Toon van Klaasse en hij kon 't wete want hij waar de zoon van onze kolenboer die veurbestemd waar um d'n handel over te nimme.

Hij is nouw vort 'ne zèldzame mins, de kolenboer. Vruger zaagde'm volop me' zwart stookgoewd rond sjouwe. Dikstented hättiej 'nen aauwe zak over z'ne kop en skaauger èssiej de zèkskes èijerkole rondbrocht. Daoronder waar iej toch zò zwart ès de naacht.

Klaas, onze kolemins, hà' een van de uurste vrachtwagentjes diej in ons dùrp liejpe. Daorop lage de cokes, de èijerkole, d'n túrf, de briketten en d'n antraciet. Hij hätter ok alt' 'n tunneke bromolliej op staon.

Klaas din behalve in kolen ok in kalk. Meskien waar dè um al dè zwart wè te "neutralisere". Ok din iej in kachels en dè waar n'tuurlijk wèl loogisch ok want van de kachel moes iej 't hebbe.

Hoe hitter de minse hulliej kachels stokte, hoe wèrmer Klaas d'rbij kwaamp te zitte, zinniej.

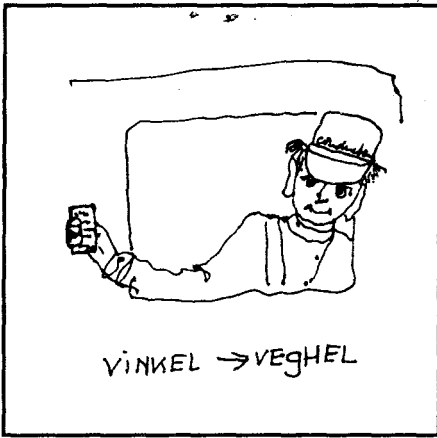
"B'ons is alles kits", zin Klaas dik me' 'ne laach, "de kachel op bed en de klèinen in de kolenbak..."

Toch he'n de kolen hum ok oit wè kaauw en skaowe praot bezùrgd.

Dè zaat zoo: Klaas hà' op 'n kaoi plòts al verskèije mud kole "verkoch". Daor wònde locht volk en dè niej alleen, ok nog minse-slècht-van-betaole...

't Waar nouw al bekant 'n jaor geleje dèttiej diej winterkole geleverd hà' en nouw wier 't zutjesòn al wer kaauw en nog noit gin cènte... Klaas din d'r op af. Ze hà'n 'm denkeliijk òn zien komme, want ze liejten 'm mooi in de kaauw vernikkele. Mar hij gaaf 't zò gaauw niej op en d'r waar ok nogal wè me' gemoeid, dus hij wer trug. En op 'ne mèrge hättiej meer geluk: 't wefke din ope en iej wier vriendeliijk gevraagd of iej koffie wò'. Hij kriiejg 'r nog 'n kuukske bij ok, mar hij vuulde wèl al lang dè't vriendeliijk vrouwke niej betaole kon. Dè zin ze meej daorop ok irljik en ze flapte d'r ok nog ùit dèsse wèl op 'n aander m'nier wò' afreekene. Oei oei, dè hà' Klaas nog noit òn de haand gehad.

Hij kriiejg 'ne rooie kop, mar dè zaagde 'venant niej onder z'n zwartighèid. Ja en hij wies ok niej... 't Wefke wò' d'r wèrk af make en hà' Klaasse zoo in z'n lang onderboks staon... Toen gonk de grèndel van de achterdeur en daor kwaamp heur d're mins toch innins binne. (Diej zaat in de vorstverlet, daor hà't wefke ok niej op gekokt.) Wè dieje smerrige kolenboer hier moes? Klaas kriiejg d'n inval van z'n leeve; hij snaauwde tege dieje vent: "ès gij van men kole kòpt en ge betòlt ze noit, dan heb ik toch zeker 't rècht um hier de kachel ùit te komme zèike..."

De kondukteur

'n Beroep dè mar dun zaat, mar ze moesse d'r toch zen. Vur d'n trein en vruger ok nog vur de bus en d'n tram. Wir wèrk wor ge veul me' minse te maken hà't en dus veul variatie, mar wèl 'n vak van uur en tijd en dik ongelukkige tijde. Ge kwaampt tegeworrig, ok op reis, steeds minder vriendelijke minse tege en de zwartrijers makte de baan niej hèndiger. Een van de leste beroepen in uniform. 't Geridskap wier ok nog gelijk dur d'n baas geleverd. Dè waar dan ok

wèl niej veul: 'n tas en 'n tang...

Gin kaoi wèrk, zinne sommigte minse, vastighèid èn alted dreug en binne. Aander zinne: mar saai wèrk eigenlijk en alted binne!

Zoo ziede mar, ge kunt alt' bekant 'n por kanten op.

Toch konde vandaag me' vriendelikhèid soms nog wèl 's wè bereike, vijnt onze kondukteur en durrum is iej 't gèire.

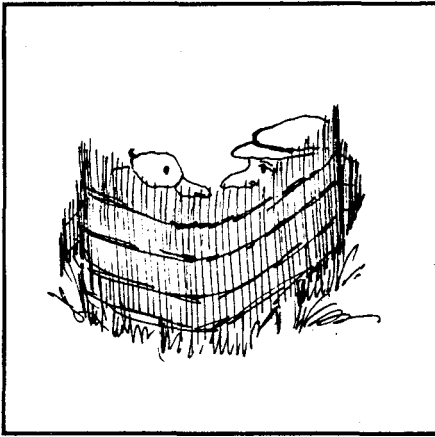
Ge makte nogal 's wè meej òn boord bij de N.S.: 't Waar al 'n hil- tedje trug gebeurd. Driek en z'n wefke gòn ok 's 'ne keer me' d'n trein meej. Ze trèffen 't wèl ontzettend slècht umdèsse krèk in 't spitsuur terèchte komme; alle plòtse bezet. Driek grijnst gruwelijk: "diej verdùlde rotjong van tegeworrig he'n niej ins mer 't fesoewn um op te staon vur d'n aauwerdom!"

"Mar mins", zi' onze kondukteur, "wè zeurde nouw, dè skooljong is toch krèkke nètjes vur aow opgestaon!" "Dè kan g'rdomme wèl zen", foetert Driek, "mar ons wijf hier laote ze toch goewd staon...!"

Oit he' onze kondukteur èiges wèl 's geskitterd. Diej klotjong dinne ammel rumkes ope zette en daor hà' de kartjesknipper nogal 'nen hekel òn en durrum riejp iej op 'n gegeven oogenblik: "god, jong, doe diej raome dicht, want anders kùmt 'r veulsteveul trek in d'n trein!"

Ok he' onzen beroepsknipper oit beweerd dègge dur in d'n trein te loope niks irder op de plòts van bestemming komt. Dè waar wèl ùit wreevel ontstaon vanèiges; d'r is vur 'ne kondukteur niks zò verveelend ès reizigers diej geduriges gòn verzitte. De kondukteur kreg dan ok alt 't gevuujl dètter gesmokkeld wordt. Op 'ne keer in 't spitsuur bij 'ne kèijvollen trein hittiej 't nog bont gemakt: hij zin vur d'n dèrde keer tege 'n vrouweke: "Gods, mins skùif toch 's wè deur nor aachtere dètter nog wè volk bij kan". Mar dè waar niej getroffe; 't wefke spètte trug: "Goddommese grijnskloot, ik he' me' aow al meer geloopen ès gereje!"

De kooiker

D'r zen d'r bekant gin mer, nèt zò min ès indekooie trouws.

De leste kooiker diej wij kenne is d'n Huub. Diej duujget nog daor in de polder bij de Maos. Hij he' daorvur zò'n mooi spissjaal hunje, zò'n slim en traow beesje dè de vogels nijskierrig makt dur z'n menier van loope; zig-zag tot onder 't vangnet.

D'r skjine d'r nog zò'n honderd te zen in 't hil laand, mar in ons buurt wete wij d'r mar een diej nog oit gebrùikt wordt op

ongeregelde tije. 't Is t'r zò skòn in en rond zò'n indekooi; d'r groeie nog alterhande dinger diej overal al lang opgerùimd zen of k'potgepote. 't Is hier nog ècht klaor gras en inde-èijer.

Vur d'n Huub zen de vogels van meer belang ès de bluumkes en bumkes; hij kùmt hier ummers um inde te ziejn en te vange.

Wèttiej vengt verkupt iej dikstented òn de poelie. 'n Por dinger helt iej dik vur z'n èige zoowès bevubbild de krulvirkes van de wuunders. Diej startvirre spaort iej zoomar vur de arighèid en zoo meej en dan verkupt iej 'n buske òn 'ne mòdden-ontwèrper diej ze gebrùikt vur "corsages" en op neijmòddese huuj.

Hier he'n we oit de aauw weerspreuken opgeteekend: "de V van ind en zwaon brengt vriejs in de laon"; "ziede zwaon' en inden op d're kop, kùmt 'r reegen, reekent 'r mar op!"

Behalve z'n kooikershunje he' d'n Huub ok lok-inde vur z'n vangpijpe en bij diej pijpe hittiej veul loergaoter in de riejtmatte d'r langst. De stal-inde of lok-inde nimme de nijskierrige wilde vogels meej tot in de vangpijp, daorbij geholpe dur 't hunje me' z'ne zwèijende start. Zen de wilde inde immòl in de pijp, dan zùrge de nette d'r bove en de onderwötterkleppe d'rvur dè de vogels niej mer weg kunne vliejgen of duike. Hier is 't krèk ès bij de minse: de wefkes zen 't nijskierrigste, volges Hupe. In n'vèmber en dizzèmber zen d'r wèl oit honderde inde in dees buurt.

Huub haauwte van simpel mùpkes. Wèttiej wèl 't miste vreugt is: "Wè is 't inzaamste dier?" 't Antwoord gif iej gèire zèlf: "De wuunder, want diej zit 't liefsten op z'n intje (=indje)!"

Hij he' nog meer van diej arige dinger, mistal over veugelkes: 't bekendste van gelijk is wèl: "wè is 't verskil tussen 'n dooi veugelke?" Egge dè niej wit, begint iej al te laachen en zi': "'t een pòtje is krèk eeve lang!" Hij pròt ok gèire over diej twee inde diej 'ne straaljager vurbij zage skiejte. De een vreugt: "zòdde gij ok zò hard kunne vliejge?" De aander: "ja hèndig, ès menne start vanaachtere ok zoo in brand ston!"

"Och ja", zi' d'n Huub: "sommigte zegge ènd tege ind, aander zegge d'r niks tege!"

De kookster

Vruger, toen de minse nog bekant gelijk thuis dinne fiste, haddè in onzen hoek nog 'n kookster.

Ze hà 'nen heele toepasselijke naam: Kittels. Ze werkte me' groot gerief zoowès joekels van stampers, skùimspaone, potlippels, panne en ...kittels. Ze waar daag doende vurdètter d'n eigelijke kook òn te paas kwaamp. D'r moes ummers uurst in 't groot ingeslage worre, Ze kokte vur brùilefte en aander groote fiste en ze kwaamp daorvur òn huis

keure of de kachel en 't fornuis 't òn zò'n kunne, anders moest'r veul me' gasflesse gewerkt worre.

Ze din inkoopè nòvvenant 't nòddig waar. 't Kon zen dètte fisteling zèlf vur 't eetgrèij zùrgde; op sommigte plòtse wier d'r ekstra vur geslacht en bij aander hà'n ze 'r d'n hof spissjaal vur ingericht: d'r ware gruintes en fruitsorte in overdaod. Mar M'riej Kittels, ons kookster, moes 't uurst gelijk èiges geziejn en goewdgekeurd hebbe, anders begon ze d'r niej òn.

Ze kon van kaoi grèij gin goei koke, zin ze.

Mar ès alles dan goewd afgepròt waar en de benòddigde dinger waren ammel prezènt, dan gonk ze òn de slag en zeg dèsse van werke wies!

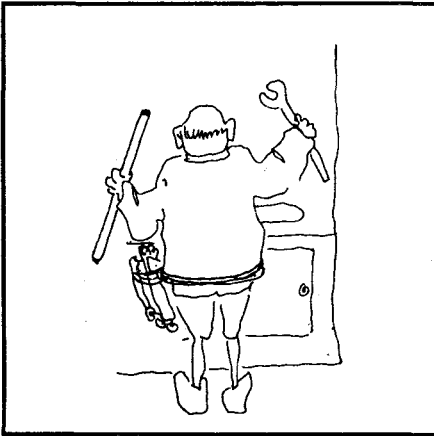
Me' opgestrupte maowes ston ze op de geut en ge hà't mar te zùrge dègge niej in de weeg liejpt; "onder de voewt ùit" riejp M'riej.

Daag tevreure roewk 't dan al òlling nor fist en g'rdimme d'n hillen dag kriegde 't wòtter al in oewe mond ègge M'rieje òn 't wèrk zaagt. Mar ge bliest overal nog wèl mooi tèine. "We haauwen d'n deksel op de kittel en de wellever op 't spintje zolang 't nog gin fist is", waar M'rieje lijfregel. Nee, gin skijn van kans dègge iets van 't kùstelijk speul moewgt pruijve, ooh nee.

Pruijve din d'r mar een en dè waar nog mar me' mundjesmaot, want M'riej kokte zò goewd en zò dik dèt eigelijk overbòddig waar um veur te pruijve.

Vur de Guld hesse b'ons op teerdag ok oit gekokt en dè zal ze niej hèndig mer vergeete. 't Liejp gelijk op rullekes op dè fist in Hèrbèrg Kerkzicht tot dè Naruske d'n Hoofdman innins wè blaow 'wegtrok en skiejlijk van z'ne stoewl afskoewf. Oe, wè verskoewt alleman! Kriest de Kunning waar 't uurste bij z'n pòssitieve en makte plòts rond Naruskes diej daor in d'n hèrd laag. Kriest klom 'm op z'n borst en begon te daowen en te doewen en w'rèmpel, d'r kwaamp bij Naruzze wer leeven in; z'ne mond gonk ope en d'r kwaamp 'n klèin kiepebutje nor buite. Narus wò' iets zegge...

Kriest blij en behulpzaam: "wè is't Narus?" Dan zi 't mènneke benaauwd: "bewaort daa'k 'n bietje pudding vur men!"

De kopperslager-loodgieter

"Pleeduiker" zinne ze oit tege de loodgieter umdèttiej veul in 't sanitair din en dè waar n'tuurlijk niej 't skònte wèrk. Hij wier dik bij verstoppinge geroepe en dan moes 'r de drèijveer deur of de hoogedruk-spuut op.

De Koppere zinne ze b'ons èsse de vakman van geuten en kraone bedoelde. Ze dinne d'r hene me' likkende pannen en pùtjes en me' bromolliejlampe diej niej wò'n brande. Romtuiten en koeikittels hàttiej van vrugerùit oit gemakt.

Wòtterlèijing waar lang niej overal òngeleed en op veul plòtse hà'n ze nog 'ne put en 'n pomp.

Allennig vur 't leste waar de Koppere oit nòddig. Egge me' 'n pènneke nor onze kopperslager dint, konde 't wèl 's trèffe dèttiej ùit plaogerij de lap neeven 't gat zette. Ok vur simpel laswèrk dinne ze nor de Koppere; me' 't skeel van 'n pan wor de oor af waar, me' 'n geheng dè wè durgeslete waar en zò'n dinger meer. Diej zake konde ok dur de smid laote doewn, mar de Koppere zaat dichterbij en umdùrrum dus.

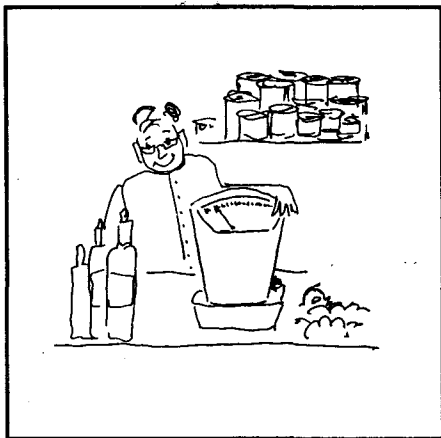
Pas toen in de vijftiger jòrren overal achteraf ok wòtterlèijing kwaamp, toen kriegj 't de Koppere ècht druk. Hij hà' zovvel wèrk dèttiej zèlfs 'n por knèchs òn moes trekke. Overal moesse kraone, wastoffels en aander "sanitair-zake" komme. 't Gonk grif goewd. Hàttiej 'n k'rwèij afgewèrkt, dan dinniej dè gèiren aauwverwets viere me' 'n borreltje. "Jonge zonder" waar z'n handelsmèrk. "Ik lus 'm wèl al smakt iej nor koper", waar z'n lijfspreuk.

't Liefste din de Koppere badkamers inrichte; dè waar zò'n skòn wèrk en daor hādde vort lèkker zovvel variasiej in, tegeworrig. Hij moes alted laachen èssiej wer erres òn de pleej geroepe waar. De minse gaven alterande namen op, mar bekant noit gin pleej. Nee, 't waar ammel "twalet, weecee of sekreet". Pas hātter nog 'n vrouwke gevraagd of hij 's nor heur "pleeceeke" kon komme kijke.

Lang geleje hàttiej bij Hannekes van Hässe 'n weecee gemakt en Hanneke hà' toen irljik verteld dèsse noit vergeete kon hoew ze vur 't uurst me' diej deurtrekkerspleejkes te maken hà' gekrege.

Ze waar toen me' hulliejen Hàs nor D'n Bosch geweest en ze hà' toch innins zò gemoete. Nouw en toen waar ze op zò'ne kaauwe witte pot terèchte gekomme me' zò'n ketting bove d're kop. Ze wies niej wèsse daor me' òn moes. Toen hulliejen Hàs lang gewaacht hà', waar iej grijnzig nor diej pleej gekomme en hij hà' geroepe wor ze toch blijf. Ze hà' gezeed dètter alle kirres wer 'ne kwats kwaamp èsse docht dèsse klaor waar en òn diej ketting trok. Hàs hà' heur daarop 's haorfijn ùitgeleed dèttè waar um alles weg te waasse. "En", zinniej, "dan bleft 'r ok alt' nog 'n kwèkske wòtter in dieje pot um oew haand me' af te spujle!"

De kruidenier

Willem, de kruidenier út onze jongen tijd, me' de vurnamste winkel van 't hil dÛrp, hà' nog hart vur de zaak. Hij hà' praktisch alles in huis en vur al z'n klante hättiej ok nog goeie praot, want buurte waar wèttiej 't liefste din van gelijk.

't Kon oit veurkomme dè Willem wè lang moes zuke vurtiej gevonde hà' wè de klant hebbe wò', mar hij hægget toch mar. 't Waar ongeleuflijk wè Willem allemòl in vurradod hà': alterhand eetgerèij, drogisterij-speul, skonmaakgerief, tuindersgeridskap, klompe, speulgoewd en noem mar op. Ge kont bij Willeme zèlfs terèchte vur de krant, vur buukskes en skrijfg'rèij.

Veul lèkkere lucht van thee en t'bak, anijs en sjeklade, koffie en koek hong daor alted.

Op freddeg en zòtterege din iej me' z'n aauw Borgwardje nog bestellinge rondbrengen ok. Dan ston hulliej Drika in de winkel.

Wanneer Willem de ronde din, hättiej tijd zat; hij hà' nogal wè vaaste koffieplòtse. Ge moest tijd vur oew klante vatte, von Willem en wortiej me' z'ne winkel rondkwaamp zate z'n beste klante, want enkelt groote bestellinge van bove 'n tientje brocht iej òn huis.

In 't begin van de week waar Willem dik ok niej in de winkel umdèttiej dan inkooppe din. Hij hà' liever ginne vertegewoordiger over de vloer; hij gonk gèire zèlf kijke bij de grossiers in Oss en D'n Bosch. Dan zaagde èiges wè ge kocht en ge blijft ok beeter op de hogte van wètter zoowal in de wirreld te koop waar, zin Willem. De buurt docht toch irljik wèl dè de winkelier dan gewoon 's gèire van huis af waar ok. Vur de zaak hoefde-n-iej niks te bange, want hulliej Drika ston daor d'r mènneke wèl.

Ge kont bij Willeme en Drika's nog alted gewoon achterum kommen ègge erres op mis viejt. Zèlfs op zondag kon dè veurkomme.

Bij onze kruidenier van vruger ston veul blad, zoowès dè hiette; d'r wier veul op de pof gekocht. Willem hà' zoo nogal wè cènte onder de minse zitte, zinniej oit, mar dè waar in goei vertraowe.

Vur onzen hoek dinne Willem en Drika ok wèl 's wè luuks bèkkersgrèij verkoope. Daorover ister nog oit hil wè te doewn geweest: Fina, 't fijn wefke van de k'ssier, toch al niej zònne goeie klant, hà' ok 'ne keer 'n por luukse koffie-breujkes bij Willeme gehòld en oei-oei, nouw kwaamp ze op hog poote trug um te klage. D'r hà' toch in een van diej gebakjes 'n groote blaow vliejg gezeete in plòts van 'n krint! Willem hurde Fina's òn en zin toen doodnuchter: "Mar Fina, dè's niks, dan kregde gij van men toch achtermekare 'n neij krint!"

De kùiper

Ons plan um 'ne kùiper te strikke waar al dik in dùiige gevalle. Mar nouw zen we bij Harrieje geweest, 'ne kùiper van vruger diej vort kort òn de negentig is. Hij vertelt over z'n aauw ambacht.

Es kùiper dinde èikebeum koope, goei rècht èikenhout me' zò wèinig meugelijk knoken en knoeste. Beum diej nètjes op tijd gesnoeid ware geweest hättiej 't liefste. Dè hout moes 'n jaor ligge en goewd dreug zen ès 't gekleufd wier vur dùiige. Ge hà't lengtes van 24 of 26 dùm

alnorgelang de kùip of ton diej gemakt moes worre. Harriej makte vruger waskùipe, pekelkùipe, bierfuste, bottervòtjes, tonne vur de zoerkolle, kaorstone of staande, houtere emmers, putemmers en brodbakke. Es 'nen boer traowde dan moes iej behalve 'n kaar ok kùipe hebbe; 'n pekeltvat, 'n waskùip, 'n kaors, 'n por houtere emmers en zònne goeie klant kriejg dan zònne langwèrpigen brodbak me' diej houtere bèndjes d'rumheen kado. Nò d'n orlog toen de boerre niks mer nòddig hà'n waar 't gaauw afgeloopde me' de hil kùiperij. D'r kwaamp nog wèl 's 'n tunneke me' 'ne k'potten bojjem, mar dè waar ok gin goei k'rwèij, want jonge, daor kwaamp wè bij kijke; alles moes ùit mekare!

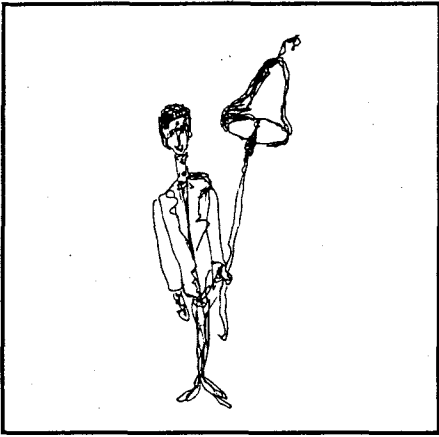
Es de dùiige goewd dreug ware, hòlde de kùiper ze binnen over de strijkbank, 'n groote vaaste skaaf van wèl 'ne meeter of drij.

De duijg moes 'n bietje skuin zen, want ge moest òn d'n buitekant 'n voeg haauwe. Egge 'n ton in 'ne gesmeijden baand opgezet hà't van rèchte dùiige, moesse d'r flinke voegen opebljve. Dan wier d'r van binnenùit 'n vuurke ingestokt tot d'n buitekant ok òlling wèrm waar. Dan konde me' nathaauwe diej dùiige bùige zonder dèsse brake; ge kont ze bekant vaauwe! De baand wiere d'rum gedreve en dan d'n bojjem. Dè waar 'n belangrijke zaak. Wòtterdicht is nog niej pekeldicht! Ge dint bieje tusse de voege; dè pèrste mooi op èn vulde al de ongleksighèid ok meeje. Oit dinne ze d'r roggemeel in; dè wordt ok zò hard ès 'ne steen. Ge moest de bieje hebbe diej in 't wòtter groeide; ge moest ze nieje me' dreug voewte kunne snije, dan ware ze meeje zò hard ès 'ne kèij.

Ge dint oit bottervòtjes make me' houtere reepe; van diej hoepels van de ripsnijer ùit Skijndel, mar mistentjds waren 't toch ijzerripbaand diej ùit diej lang strippe gehòld wieren en op 't ambild gonge; d'r wiere gaoter durgedreve vur de klinknagels.

'n Waskùip me' twee orre kostte zes gulde; 'n bierfust zeuve...

't Liefste dinniej op 't lest waskùipe van Ammirrikaans grene. Toen 'r op 'ne keer 'ne jongen boer 'n waskùip kwaamp bestelle, vrowg Harriej (umdèttieje jonge d'r nogal wèrm bijzaat): "mar ge moet toch zeker ok 'n kùip vur de slacht hebbe?" "Nee", zin de klant, "nò de slacht waasse we ons èige mar drijewe nieje!"

De kùster

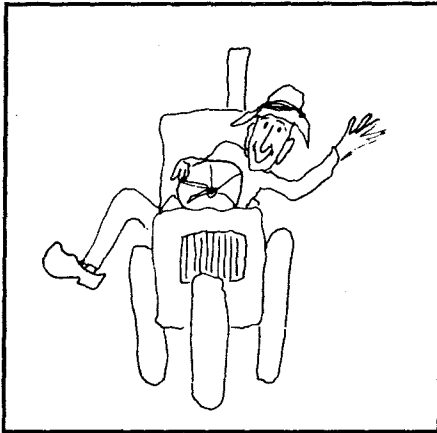
Ok 't kùsterras begint ùit te stèrve. Egge wit dè de kùsterkring van 't Bosch bisdom zònne kwarteuw geleje nog rùim dèrtig man telde en ge ziet dèsse nouw vort op één haand te telle zen, dan hoefde al niks mer te vroage. Kùsters diej nog allennig kùstere moete vort me' 'n heel groote kars gòn zuke. In veul p'rochies wor 't kùsterswèrk vort gekombineerd en op verskèije plòtse nimt de p'stoorsmeid van èrremoei de "honneurs" mar waar.

Wè veul volk niej wit is dètter 'n èchte kùstersoplèijing is geweest me' diploma's en alles. Vruger wierde ok alleen mar me' diploma ès kùster benoemd. 't Kùstersvak is de leste jorren onnùrm veraanderd. Dè he' n'tuurlijk ok me' de geloofsafval te make; d'r zen vort zovvel dinger afgeskaft wor vruger dik de kùster volop me' gemoeid waar.

Zònnen aauwe kùster hà' van gezinsvieringe nog noit geheurd, mar hij regelde wèl d'n èijerumgang en de p'rcèssiej en de beeverte um mar 's wè te noeme. Hij stelde de bidprèntjes dik op. Vur al diej dingzighèid diej 'weg is, hittiej nouw vort 'nen hoop stèncilwèrk trug gekrege.

De kùster van vruger moes kunne tuinieren en bloemskikken en alles.

Ok dees eerbaar beroep he' vur nogal wè bluumkes in ons taol gezùrgd: "de kùster wordt zò èigen òn de kerk ès 'n luis in oewen borsok"; "diej kriegj ès kùsters koew hòst alt' een toew, diej moewg op de kerkhof wèije!" (de kùster hiel skenbaar wèl oit 'n koewke ès bijverdienste en hij gonk over de kerkhof; oit waar iej zèlfs dodgraver); "veul kijnder, veul zege, zin de kùster en iej staak 't doopgèld in z'n tès"; "ès 't reegent op de p'stoor, dan drùp 't op de kùster" (in rijke p'rochies geugt de kùster goewd dus); "wè nouw gezonge, zin de kùster en de kerk ston in brand". Ge hà't kùsters diej t'r niej inspietsten en diej 'm krèk ès de p'stoor èiges veul liever hà'n ès d'n hèiligen òlliej. Sommigte van diej "kerkbewakers" ware zèlfs èchte kenners, "vinoloog" zoogezeed, mar dan vur wijn èn allen anderen drank ok. Vruger zate de minse 'saoves dik buite te buurte. Dè waar hier in 'n dùrp in de buurt ok zoo. De p'stoor en de kùster he'n krèk bèij nogal ùitgebrèijd geete en nouw loope ze d'r èige wè te vertreejen in de dùrpsstraot me' al dè volk buite. Dè's goewd vur de "spijsvertering", zegge ze. Pòtdomme, daor lèt 'r de gistelijke toch innins inne krake dètter de hond gin brood van lusse! De kùster snaauwt: "verdomme, p'stoor, wè moete hier al diej minse wèl niej denke!" De p'stoor laacht gemeen: "diej moete denke dè gij 't dint, kùster!"

De loonwerker

Tegeworrig zen d'r groote boerre diej d'r gruts op gaon dèsse d're mais niej ins gezeijn hebbe vurdèttiej gekneusd nor huis kùmt. Vandaag d'n dag kan zowiets; zònnen boer bèlt de loonwerker en bestelt hum wèttiej hebbe wil: dè en dè laand ploege, bemèsse en inzèije me' diej en diej sort mais... 't Wordt hille mòl tillefoonisch geregeld. Zònnen boer is gin boer mer mar groot-industrieel. Hij he' gin tijd vur z'n èige bedrijf! Dè waar vruger hil anders. In onzen tijd din d'n

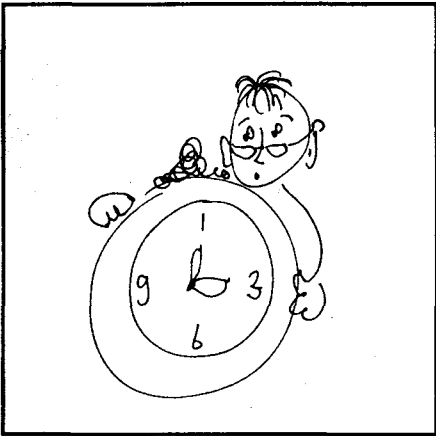
boer 't nog bekant gelijk zèlf: ploegen, egge, zèije, mèije.

Allennig vur 't dorse hättiej dik wèl 'ne loonwerker nõddig. Gelèijelijk òn is neeven 't dorsen ok 't mèije vort ùitbesteed umdè zònne loonwerker al 'ne zèlfbinder hà' en lötter al vort 'ne "kombain", zò'n groot mesiejn dè din mèijen en dorse tegelijk. Ok 't sleuj-veege en 't grondwèrk op d'n èkker is steeds meer in haand gegeeve van de loonwerker, mar vruger ston dees beroep toch vurral in verband me' d'n ogst. We denken òn 't hoipèrse en 't blaoze daorvur. We vejnen 't wèl zunt dègge ginnen èchten hoi-opper mer ziet in d'n òllinge polder, mar alles moet in pakke en liever nog mar meej d'n inmaak-kaol in. 't Is ammel vort op 't groot en 't gaauw gericht.

Vruger wònde d'r bij ons zò'n keuterboerke dè 'n por buunder laand hà' en enkelt één koeike hiel, 'n gèit en 'n por henne. 'n Pèrd hättiej vanèiges al hille mòl niej. Dùrrum moes iej z'n huukske laote ploege dur de loonwerker. Toen Leej de Looner kwaamp me' z'ne vurlooper van de tractor um dè hog laand um te doewn, kriegj iej van ons buurmènneke te heure: "nouw moeste òn wirskante èn in de midde mar 'n diejpe voor make; dan kan 't wòtter goewd 'weg". Ester iets waar b'ons wètter niej of te wèinig waar, dan waar 't wèl wòtter!

Op dè hoog huukske klapzand kwaamp rog of èipel of peeje en niej zoowès nouw alzeleeve wer mais, krèk ès overal...

Oit he' Leej ok nog iets òn de haand gehad wor lang over naogepròt is in ons dùrp. Dè zaat zoo: D'r waar 'nen hoek mais van de lùien boer lillijk verslonst en verslaorst. 't Waar 'n groote rauwòzziej worrin ge nog mar amper mais kont vejne. Dùrrum hà'n 'n por vrijkloote 'n opvallende plaot op dè laand gezet me': "Heer red ons, want wij vergaan!" Toen Leej innins dur de lùien boer ingeskakeld wier, hättiej alles nogal gaauwèchtig skòn (me' spuute, zunt zat...). Hij plantte daornao 'n neij bord me' daorop: "Wanhoopt niet, gij kleingelovigen!" Zovvel bijbelvastighèid hà' gin man van Leje verwaacht.

De lozziemaker

Op 'n klèin plòtske zoowès ons durp kon 'ne lozziemaker vruger niej bestaon. D'r ware te wèinig minse en te wèinig lozzies. Toch ister b'ons inne geweest. Wèl waar 't alwer zoo dè Lindert de Lozziemaker d'r vanalles bij moes doewn um òn de kost te komme; hij waar ok ùrgenist en bieman. Bij hum konde honning haole, èigegeslingerde! De minse zinne dè Lindert de lèkkersten honning hà' van gelijk. Lindert liejt z'n biejen haole op de lendebeum in ons buurt en dan makte-n-

iej nòdderhand reklame me' "Lindert Lozzies lèkkerste lendenhonning!"

Z'n hoofbestaon ware wekkers, klokken en lozzies. Mistenteds zaat iej achter in z'n werkplòtske bezèije z'n winkelke te frotte me' dè fijn speul. 't Waar 'n hil gepruts wortiej heel naauw bij moes kijke, dè konde wèl ziejn òn z'n veurzetglaos en z'ne zwaoren bril en zoo. Lindert kwaamp eigelijk niej van hier; hij pròtte van 'glòzziej' èssiej 't over onze lozzie hà'.

Hoewèl iej ès mins goedzat geziejn waar in 't dùrp, hà'n de miste van de lozziemakers toch ginnen hoogen dunk. Esse tegen oew zinne dègge 'ne lozziemaker waart, dan bedoelde ze mistal dègge mar 'ne gaperd, 'ne sufferd of 'ne lapus waart.

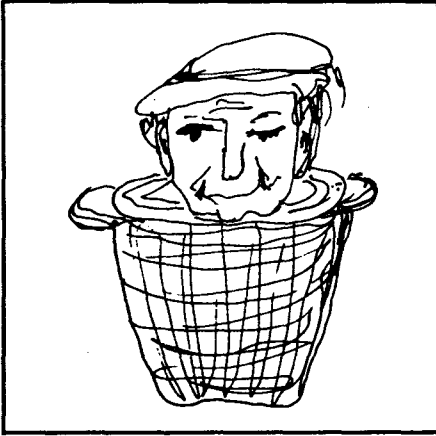
Lozziemakers hà'n 't werke niej ùtgevonde, hietten 't wèl en dè waar vur Linderte zeker waor; hij din liever buurten en pruuje dan in z'n werkplòtske prutsen òn alterhand klokwèrk.

Oit is 't buurte nò de koorrippetisiej lillijk ùit de haand geloope... Ze waren in k'feej Kerkzicht nogal straf òn d'n borrel gerakt en Lindert wier zò stevig gelimmeneerd dèttiej niej hillemol bekwaam mer waar bij sluitingstijd. Nouw waar 't ok nog zoo dè onze Lindert dik de skònste lozziej diej tiej in de ripperasiej hà' zèlf opdin èssiej op 't ùrgel moes speule.

Dè dinniej zoogezeed um te kontrleren of de ripperasiej goewd gelukt waar; zoo kon iej ziejn of iej nouw vort op tijd bliejf... In alle geval waar 't zoo dè Lindert nogal zat bij 'ne lantèirepaol hà' stòn te hange. En daor waar iej g'rdimme z'ne gelinde' lozziej kwet gerakt. De gaauwe lozziej van 'n aander kwetrake me' oewe zatte kop! Mar zuke en zuke!

Telangeleste waar Lindert wèl dèrtig meeter van de lantèire rond òn 't skoelieje. Toen kwaamp Dorrus Drùp, koorlid, ok de kroeg ùit. Dorrus moes wete wè de lozziemaker liejp te doewn, Toen iej hurde wètter òn de hand waar, vroweg iej: "wor heddem 't leste geziejn?" "Krèk nog, daor onder de lantèire", zin Lindert irlijk. "Wè, lozziej, wè gòdde hier dan zò wijd van dieje paol nog zuke!?" "Ja mar", zin Lindert zat, "dieje lozziej liejp nouw wer!"

Maandemaker en stuujmatter

Vur dees aauw beroepe zen we nog nor Bèrt de Vlèchter gedaon um 's te heure wètter zoowal nõddig waar vur dè wèrk. Geduld en ijver blijke wèl de vurnamste zake vur 't vak. Bèrt zit nog dagelijks tusse de bèndbosse van wilgeteen en de neijmõddese rotan en hij makt nog steeds skõn maanden en kùrve.

Van d'n aauwen tijd wittiej nog dètter oit wanne, bõtterkùrve, biejkùrve, klabieskes, dùiivemaande, vogelkooien en pòllingfuike gemakt wiere, mar dè's tege-

worrig vort ammel van de baon.

Ge kunt bij Bèrte bruin of witte maande bestelle. Vur bruin wordt d'n bènd gebuft. Dan issiej gekokt en dan vliejgt de skel d'r af. Witten bènd wordt geskeld. Dan worre de bosse me' 't kontèind in 't wõtter gezet en in 't vurjaor gõtter dan d'n blek heel hèndig af. Van 'ne stomme leerjongen in hulliej vak zinne ze: "dè's 'ne goeien um wõtter in 'n wasmaand te haole".

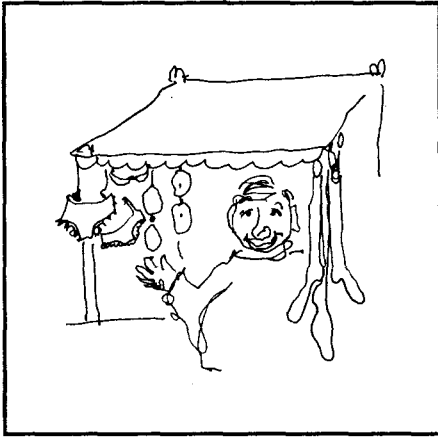
't Vlèchte begint alt' me' 't bojjemkruis worrin 'n oneeve òntal gesplete bènd dur mekare gestoken is. De gròtte van d'n bojjem bepòlt de gròtte van de maand. Zonnen bojjem moet vur de stevighèid 'n bietjen opstaon, krèk ès de ziel in 'n fies. Nò d'n bojjem wordt 'n oneeve getal staken of stokke me' 't mes in de rand ingestoke en umhoggekrokt vanaf d'n bojjemrand. Mistal zen 't 'r 21 of 23 vur 'n goei maand, wer oneeve um rond te vlèchte.

Bèrt he' oit ligge vèchte me' 'n vierkante maand diej besteld waar. Alle kirres liejp z'n vlèchtwèrk nò d'n bojjem binnenin en pas toen iej bij 'nen aauwe vakman in Skendel kwaamp, zaag iej dèttiej vur d'n bovekant me' 'n mal moes werke. Toen hättiej al twee maande verprutst. Essiej 'r een klaor hà' en hij vond 't zèlf 'n goei, dan zinniej: "ja, d'r hoeft gin maand over gestùlpt".

Vur stuujmatte werkte Bèrt 't miste me' biejeze. Diej kocht iej òn d'n bos en lin iej in 'n dreug donker hok. Vur 't verwerke wiere ze nat gemakt. Bèrt hà' 't liefste me' biejeze of pitriejt te doewn; gin maisblad, zeg of lis, èsteblijf.

Oit ister in ons umgeving nog 'nen Orthese mins me' nen bok rond gekomme diej alt' overal binnekwaamp me' 'ne vaaste slagzin: "niks te ruste, niks te prutse?.. Niej vur mijn, mar vur m'ne maot diej naost me gaot". Dè prutse sloewg op 't stuujmatte wèttiej din; 't rutse gonk over de ritse gèite...

En dan waar daor nog Wend de Skipper diej beweerde dèttiej z'n èige zittend in 'n èipelmaand umhog kon trekke zoo dèttiej los van de wirreld kwaamp. D'r waar gewed en alles. Wend zaat en trok de orre van de maand. "Anders hægget gegaon!", zinniej.

De mèrtmins

't Is arighèid te heure en te ziejn hoew 't 'r òn toe gò' op de mèrt. 't Skònste is nog wèl èster zònne standwerker bezig is. Pas waar d'r inne me' skirmeskes èn skirzeep doende. Ge ziet alle maansvolk nor d'ren baard vatte en grif hij verkupt! Driej pèkskes, vier pèkskes en dan nog een d'r bovenop en nog een umdè gij 't bent... Zoo gò' dè.

We he'n d'r oit inne geziejn me' pùtjes poets en poetsk'toewn diej de hil mèrt nor 'm toewrok en dè alleen mar

umdèttiej 't zò skòn kon vertelle. Es ge hum moest geleve, dan hoefde me' dieje neije wonderpoets mar inne keer over oew kòpper te vrijve en 't blijf vort alzeleve blinke.

De lesten tijd zen d'r nogal 's me' gruuntesnijers en aander huishoudelijk geridskap doende. 't Is alt wir 'n skòn gezicht.

De mèrt trekt, dè's zeker. D'r zen minse diej sens jaor en dag me' 'n bietje gruunte nor de wekelijkse mèrt doen vur de verkoop, mar d'r zen nog veul meer koopers diej de mèrt gin week wille misse. Diejen bonte kermis he' z'n òntrekkingskracht of oewe gulde nouw wèl of niej 'nen dòlder wèrd is. Afbieje is niej mer zò hard in de mòdde tegeworrig.

Op de weekmèrt kunde soms nog èchte misterverkooopers heure.

Diej zen van alle mèrte thuis, behalve wor ze niej geweest zen.

Diej he'n ok alt volk rond d're kraom en laote de minse laache.

Ze zen goewd mondfiat en niej vur een gat te vange.

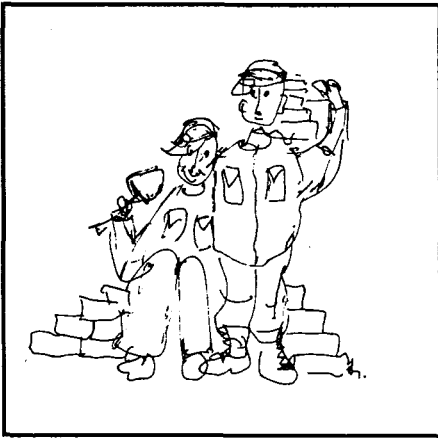
Oit ston d'r innen op de weekmèrt diej op 'n plaot òn z'ne kraom verkondigde dègge bij ònkoop van 'ne j'pon 'n por vliskleurige penties vur niks d'rbij kriegt. 'n Boerrevrouwke wò' van diej spissjaal-ònbieding wèl gebrùik make. Ze hitter 'ne jurk ùitgezocht en gò' tevreje weg me' d'r gratis grèij.

Mar ès ze op 't huukske bij d'r gebruikelijke tas koffiej d'ren handel bekekt, ziesse dèsse 'n por kèijzwarte penties he' gekrege. Op hog poote duusse trug nor de kraom en grijnst: "noemde gullie dè vliskleurige penties? Ze zen g'rdomme zò zwart ès de duujvel!" "Jawèl, vrouwke", laacht de mèrtmins, "dè is 'n p'rteij ùit Afrika en daor zen dè vliskleurige penties!"

Mar hij regelt dè wèl me' z'nen beuze klant, dè moet gezeed. Ze kan d'r gèld trughebbe of ze mag aander grèij ùitzuke ter wèirde van d'r penties.

Efkes nòdderhand hurde onze mèrtkopman al wir roepe: "kopt hier oew bonte overhemde, want diej blijve veul langer wit..!"

D'r zen vort veul en veulterhande mèrte, mar ge kunt nog alted daags nò de mèrt komme, krèk ès Jan me' z'n eksters...

De mètselder en d'n uperman

"Ge kunt niej mètsele èn stèigere tegelijk", zegge ze oit en dè wiese ons twee vakbruurs ok. Mrinus en Hèm diej al jorre samen op de stèiger stonne en diej mekare niej konne misse.

Mrinus de Mètselder waar 'ne vakman, diej kon nog 's 'n gif muurke make! Diej kon nog strikken en boge mètsele en alles!

Hij waar naauw diejne, dè wèl. Dè wies Hèm d'n uperman ok wèl; 't moes krèk kloppe me' de specie en de steen!

Mrinus waar gewend langs 'n strak taauwke te werken en zoo waar iej eigenlijk ok 'n bietjen in 't leeve, zoogeed: rècht-dur-zee, rècht-toew, rècht-vort; ginne poespas of flaowe kul.

Hèm hatter gèire me' te doewn. Hij kende Mrinuzze, zinniej, of iej 'm zèlf gemakt hà'; hij wies krèk hoew ge hum òn moest vatte en wè nog 't miste telde van gelijk: hij wò' gewoon goewd werke, krèk ès Hèm èiges ok. Nee, zò'n sorte zaagde niej zò veul mer, diej zate niej zò dicht.

Hèm waar stèrk ès 'n pèrd. Hij hà' alted me' specie, steen en panne gesjouwd en van 'n bouwlift of 'n kraon hattiej noit gewete. Hij waar oit wèl me' twee zakke tegelijk umhog geklomme, mar dè waar 'm slècht bevalle; hij hægget wèl kunne drage, mar de leer niej. Dwèrs dur de sporte heen waar iej geskote en dè hatter nog 'n por heel zeer skenen opgeleverd.

Op 'nen dag kwaamp Hèm wer me' de cemènt de stèiger op toen Mrinus hum ònspraak: "ge zul 't nouw ok al wèl geheurd hebbe..?" "Wè zò'k geheurd moete hebbe?" "Dè'k ok gò' skèije!"

Hèm viel bekant van z'n geloof. "Godsamme, nee", zin iej, "gij nouw ok al! Dè hà'k noit verwaacht.., gj hà't zò'n skòn goei vrouw!" "Ja", zin Mrinus, "mar toch gòn we ùit mekare".

Hèm moes vur skèrp zand zürge en specie make, mar hij blijf mar òn dè verveelend nijs denke. Toen iej trugkwaamp, moes iej van Mrinuzze meer wete: "diej vrouw van aow, diej kan dan zeker niej goewd koke?" "Koke kan ze ès de beste", zin Mrinus kortaf. "Dan he' ze zeker 'n gat in d'r haand?" "Nee, ze is zò zuinig ès iets", zin Mrinus. Hèm moes vur wötter zürgen in de speciekùip, mar onderwijl blijf iej mar prakkezeren over Mrinuzze.

Toen iej wer trug waar op de stèiger, kon iej 't niej laote; hij begon wer vurzichtig te hürke: "gij bent nogal tege rooke.., ùlliej wefke din zeker veul smeuke?" "Nee, d'ons rokete noit niej!" Ja en toen flapte Hèm 't 'r toch mar ùit: "dan is ze zeker niej goewd in bed!?" Mrinus din of iej efkes docht en zin toen: "och, wè za'k zegge, d'n inne zi' van niej en d'n andere zi' van wèl..."

De meubelmaker

De miste minse zinnen nog alted dèttiej 'n timmerwinkelke hà'.

Aander mènde dè't eer 'n houtzagerijke waar. Zèlf vond Mies z'n èige meubelmaker. Ja en irljik gezeed hèn ze eigelijk allemòl wèl 'n bietje gelijk.

Hij waar oit in d'n timmerwinkel terèchte gekomme van vòdder op zoon, de houtzagerij ston eigelijk òn d'n basis van 't hil speul en umdèttiej af en toew wèl 's 'n stuleke, tuffelke of kèisje makte, moewg iej z'n èigen ok grif meubelmaker

noeme, ok al waar dè in 't uurst noit de hoofdzaak van z'ne nigòssiej geweest. 't Waar gelèijelijk òn wèl steeds vuramer geworre, vurral vur hum èiges. Zò belangrijk dèttiej onderlest me' groote letters MEUBELMAKERIJ op z'n zaak hà' laote zette!

D'r kwame de lesten tijd nogal wè klante diej 'n stuksken op de kop getikt hà'n bij d'n "antiquair" en diej lötter pas geziejn hà'n hoew gruwelijk de meutel in hullieje neijen ònwinst zaat.

Of Mies niej wè doewn kon òn diejen houtwurm en dè òngefreeten onderdeel..? Zoo waar iej al doende in de "rèstaurasie" terèchte gekomme. 't Waar zunt dèttiej dè niej eer geweten hà', want dan hægget ok nog mooi meej op de zaak gekunnen in groote letters.

Wè de minsen ok zinnen of niej; Mies waar goedzat vakman al waar iej 'r mar van 't een nor 't aander in gerakt. Hij din z'n wèrk en reekende niej al te veul. Nee, 't gonk nog niej zò slècht dè eenmans-bedrijfke van hum.

't Waar de vurrige zommer d'n uurste keer geweest dèttiej zèlfs op v'kansiej waar gegaon! Nog noit nerres niej geweest en nouw in inne keer òlling nor Parijs! Ja, zin Mies, ge moest toch 'n bietje me' oewen tijd en de mòdde meej...

Eigelijk waar 't 'r dieje zommer veulste heet toen Mies daor zaat, mar hij liejt z'n èige niej kenne. Hij viejt gewoon 'n pilske meer en 't gong 'm grif goewd.

Op 'ne keer zit iej òn z'n zovulste bierke op Montmartre, want daor hà' Mies de miste skik tussen al diej kunstmakers, èster innins 'n skòn Frans vrouwke neeven 'm kùmt zitte. Vriendelijk, dè wefke! Hij gif ze ok mar wè te drinke en al verstòttiej niks van heur Frans, 't bevalt 'm wèl. 't Vrouwke kennelijk ok. Ze laacht en he' duidelijk plezier. Dan vat ze op 'n gegeeven oogenblik 'n bierviltje en begint daorop te teekene. Daor kùmt 'n bed op te staon; 'n duidelijk groot bed. Mies ziejget en laacht dan: "dèsse g'rdomme nouw hier toch ok al wete dè-j-ik meubelmaker ben!"

Moeder de vrouw

Ze hatter hil wè me' te stelle; 'nen hoop jong en dan ok nog al diej dingzighèid rond de boerderij. Waasse, koke, kleer verstukke en dik nog meewerken op 't vèld, in d'n hof of op stal. Jikkès, wè makte zò'n minske veul uurre! Van 'smeires vruug tot 'saoves laot in d'n donkere waar ze in de weer en dè alledaag!

Ze ston goewd òn de skoeffel, ze kon mèlken ès de beste (de lastigste vorse koew waar alt' vur heur) en ze zùrgde

dètter alt' op uur en tijd wer eeten op de toffel ston.

's Aoves ès vaoier hillemlò afgewerkt waar en achter de krant kroewp bij de wèrm kachel, dan begon moeierke nog òn 't sokke stoppe nõdèsse de klèin nor bed gebrocht en ondergestopt hà'.

Niks waar heur teveul en ge hurde ze zèlde of noit klage.

Integendeel, nõ zònne vollen dag wèrk, zin ze dikzat: "wè hemme't toch goewd, wor hemme't toch òn verdiend!" Ze waar 'n hèl veeg een, diej goewd ùit de weeg kon me' nõld en draod en dè waar mar goewd ok, want ze konne de kleer niej òngeslèpt krije.

Oit din ze 'saoves de èipel skellen of de bònne pole, want ze hà' haand diej noit stil stonne en alt' bezig ware vur heur huishaauwe. "Vrouwehaand en pèirdetaand meuge noit stil staon", zegge ze oit, vur ons moeierke waar 't wèl waor. 't Kon gebeure dèsse onder al d'r bedrijvighèid ok nog meej 't roozenhujke din veurbidde. Ze kende de liteniej van buite en d'n eentoonigen dreun van de tientjes wier onderwijl rustig afgewerkt. Zeg dè zò'n minske d'n himmèl verdiend he'! 't Is 's 'ne keer gebeurd dè moeierke ùit d're rol viel: Ze hà' nog lichelijk tijd vur d'r jong, mar toen op 'ne keer hasset al d'n hillen dag gruwelijk druk gehad en toen kwaamp 'saoves hulliej oudste durske, Mientje, ok nog me' zò'n vremde vraag: "Mam, sex, wè is dè nouw eigelijk krèk?" Moeier is gewoon 'n bietje te muujg en zi' dan wè neutelijk: "mar durske toch, gij zet nouw al tiejn geweest en begrepte gij dan nouw nog niej dè ikke hier me' diej zeuve druktemakers van jong daor noit gaar ginnen tijd vur gehad kan hebbe! Ik kan me' dè neijmòddes grèij niej geskorre zen!"

Toen Mientje lötter bij de sötterusse waasburt nor d'r bloot bruurke ston te kijke, flapte ze d'r ùit: "Moen, wurrum he' hij 'n stukske meer ès ik?" "Zijde gij mar zuujt", zin moeierke zonder nao te denke, "dè kregde gij ok nog wèl oit!...en ègge niej braaf zijt, dan kregder nog 'nen hillen hoop ok!" Bè foei toch, wor...

De mûlder

Ik moet 'r me' beginne te mêlde dè'k de mûldersmins mèn in en niej dieje witbestove mèjkever ùit de vrugere bukeheg. Dieje kever ister bekant niej mer en de meulemins nèt zò min en dan te bedenke dètter dè nouw nèt inne waar diej van de wend leeve kon!

Nee, 't is mar slècht gesteld me' de meules in ons umgeving ok al zen d'r pas nog 'n por hil arig opgeknaapt. Meules diej nog ècht drèijen um te maole zen d'r gin mer. De wieke gòn tegeworrig enkelt

nog 'ne keer vur d'n toerist op meulendag of zoo. Vruger hurde "ès, ès, ...ès 't wèijt, drèije alle meules" en dè waar waor.

Vruger waar de mûlder toch 'nen onmisbare mins op 'n dÛrp en hij hatter 'n goei bestaon. 't Waar ok niej niks, zònne meule ès begin-"investering". De mûlder hurde bij de "beeter-gesitueerde".

In de leste wirreldorlog zen hier overal gruwelijk veul meules k'potgeskote; 't ware dan ok skitterende ùitkijkposte en ze zinnen alted dè 't verzet daor ok nog berichte me' dur kon geeve dur de stand van de wieke. Mûlders wiere niej vur niks vur heel "gewiekste" minse verslete! Over de irlijkheid van de mûlder is alt' nogal bedenkelijk gedaon. Dè kùmt denkelijk durdèttiej z'n èige loon ùit 't gemaole meel moewg skùppe. Dè kon iej n'tuurlijk noit goewd doewn. Meskien kùmt daor de aauw zegswijs "dè zumme God en de mûlder mar laote skèije" wèl vandòn. 't Worde gezeed èster iets moeilijk ùit te makè waar. "ik maag aow wèl me' mûlders weer en de wend van aachtere" zegge we me' 'ne laach tegen iemes diej we niej zò èrg moete.

"Gij zijt 'r zeker inne van de mûlder" zinne ze wèl 's tegen 'n jong me' witte haor en "mûlders dochters en braauwers koei zen zèlde goei" wier gezeed umdèttiej bèij te goewd gewend zò'n zen.

We he'n oit 'n skòn aauw vèrsjen opgeteekend dè veulkans ùit Bèrge (bij Oss) kùmt: "mûlder hedde niks te maole, wurrum stò oewe meule stil? Za'k 's gaauw wè korre haole?" "Nee, m'n kijnd, d'r is ginne wijnd,.. ès de wijnd mar gaauw wer wèijt, zùrg ik dè m'ne meule drèijt!"

Van de mûlder diej niej al te hard werkte vur 't oog van 't volk wier gezeed dèttiej alt' me' z'n lùì lèinen tege de meulenbèrg laag te lege. (Zònne mûlder moes dan wèl 'ne wendmeule me' onderbaauw hebbe, n'tuurlijk.)

Dèsse de mûlder dik niej zò hog hà'n ès dè z'n wieke stonne, blekt ùit de aauw zegswijs: "sort bij sort, zin de duujvel, en iej din d'n affekaot, de mûlder en de snijer in inne zak" en ok wèl ùit: "ès de mûlder z'ne pòsse gehaauwe he', dan is de p'stoor vort dur z'n wèrk heen".

De mutsemaakster

Vruger hà' elke plòts z'n èige pronkmuts en z'n èige mutsemaakster. Diej dèftige kante muts wier b'ons poffer genoemd en dè zal wèl te maken hebbe gehad me' 't opgeblaoze gezicht van diej dinger en niej zoowès sommigte wille geleuve me' 't poffe in de beteekenis van in de skuld stòn. Zò'n muts kostte wèl gruwelijk veul gèld me' diejen Brusselse kant en al en 't waar ok zeker 'n hil k'rwèij um zò'n ding te make me' al diej bluumkes, friemelkes en ruufkes, mar toch zal 't dik wèl meej

betòld zen geworre. D'r waar dus in bekant ieder dÛrp iemes diej dè kon en of zij nouw Jaan, Doortje, Drika, Mijntje of Toonia hiette, ze verstonne dè friemelvak en ze konne mutse maken en ùit mekaren haolen um ze te waassen en dan kriejge ze diej nòdderhand ok wer gif in mekaren ok!

Diej mutse ware duur dinger, dè is te begriipe en daor wier ok nòvvenant me' umgespronge: heel vurzichtig! De hil week in de doos me' blaow p'pier in de laoj van 't kamm'nèt. Allennig vur de sondusmis en heel dèftige aander geleegendighedes kwaamp de muts vur d'n dag.

De mutsemaakster van ons dÛrp wier ok alt' gevraagd vur de dodskiestebekleejing en aander "nèijkundig" sierwèrk. Want d'ons waar 'n heel fijn neister d'rbij. Ze din vanalles make; 't waar 'n hèndige skietlaoj een. Van bekant niks kon zij nog iets gifs make! Ze zinne wèl oit dè onze Lievenheer van niks iets kon make, mar ons mutsemaakster makte van wèinig ok nog 'n hil bietje..!

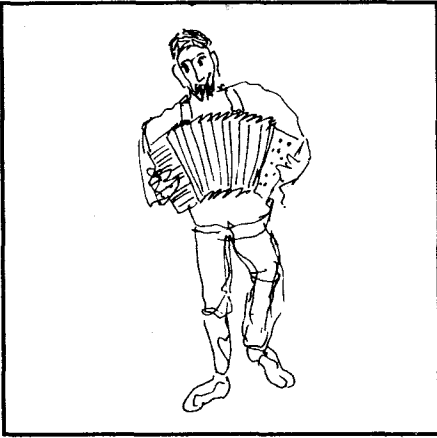
Op 't lest hàsse d'r niej zònne zin mer in, in al dè neijmòddes nèijgrèij. Nee, vruger hàsse nog alterhande dinger gemakt ùit linne meelzakke! Mar diej skandòllige dinger diej tegeworrig in de mòdde ware, daor hàsse gin hog muts van op. Toen waren 't nog stevige onderbokse geweest, mar nouw waren 't vort skoewnfeeters op d're kant diej ze in d'r krauws droewge.

"Tanga's" hiette diej trutdinger, diej hoefde niej ins mer ùit ègge nor 'de pleej gongt...

Nò d'n orlog hàsse oit 'nen bruidsjurk gemakt ùit parasjute!

Kek, dè ware nog 's dinger!

Inne keer is 't me' ons mutsemaakster zoo geweest dèsse op zondeg niej nor de kerk is gegaon en dan moes 'r toch hil wè gebeurd zen. Zij niej nor de kerk, dè kunde nèt begriipe.., èster iemes 'r muts moes laote ziejn, dan waar zij 't toch! 't Zaat zoo: de kat hà' gejongd in de laoj van de kaast en geleuf 't of niej, mar de poffer in de doos me' 't blaow p'pier zaat diej zondeg vol jong poeskes!

De muzikant

De spelman zinne ze wèl 's op z'n aauwverwetst of de mònnikamins of de trekzakmassjinst (me' 'ne laach), mar 't waar eigelijk gewoon de muzikant.

Ze noemde d'n onze ok wèl Mies Meziek èn dè waar 'ne goeien bijnaam, want meziek make moes iej, of 't nouw 'n mondmezijske, 'ne mònnika of 'n drèijjùrgel waar...

Hij waar lang nog straotmuzikant geweest en ge kont 'm op mèrte en kermisse bezig ziejn. Daor hättiej dan

vergunning vur en alles, zin iej. "Hij waar erkend muzikaal" vertelde-n-iej me' 'ne laach, mar note leeze dè kon iej niej. Dè waar ok niej nõddig; hij spulde-n-'t gelijk op 't geheur. Ge hoefde mar 'n melodieke te neurieje en Mies spulde-n-'t nao. Hij waar gèire geziejn bij de ouwer minse umdèttiej alle aauw nummerkes en meezingers ùit z'ne kop kon speule. In de k'feejs kriegj iej alted gratis drinke èssiej mar 'n por mùpkes spulde en dè din iej gèire. Hij brocht 'n bietje blijhèid onder de minse en daor hättiej èiges sik in.

"Meziek dè's 't moiste wètter is", wies iej te verkondige. Hij hà' gelijk. Egge de minsen um oew heen op zaagt fleure en zèlfs hier en daor zaagt danse, dan moeste toch toegeeve dè't skòn waar! Um jeloers op te worre! Mies spulde alt' me' ammezuur en oertuiging. Noit gin half wèrk en ès 't kon de stèrre van d'n himmel. De leste jorre wier iej dik op fisjes gevraagd umdè veul minse diejen andere m'dèrne muzikalen hèrriej zò bùi ware. Bij Miesse konde ok nog buurte en mekare verstaon ègge wò't. De muzikant zèlf kondigde z'n èige dan laachend òn me' : "ze he'n men hier vanaovend gevraagd umdèsse ginne meziek wò'n..."

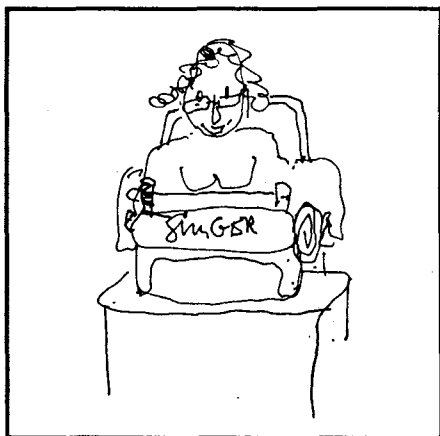
Op 't èind van d'n orlog hättiej veul vur de Engelse en de Kànnideze gespuld. Daor hättiej nog één zinneke Engels òn overgehauwe (denkelijk ok 't innegste wèttiej òn Engels kende): "I play the poor man's piano!" Mar d'r klonk niks èrms in 't speule van Miesse, integendeel.

Aauw ùitdrukkinge in ons taol diej òn de meziekminse doen denke zen d'r ok: "d'n inne spelman gunt d'n andere wèl 'n duntje"; en "ùit 'n aauw viool kunde ginne neije meziek haole".

Mies spulde oit same me' aander mònnikaminse. "Es de accordions mar akkerdere", riejp iej dan. "ne Vètten botteram zal 't al wer niej dik geweest zen, mar 'n plezierrig leeve wèl.

Toen iej op löttere leeftijd nog me' Bètjes (ok al over de 50) traowde, zin iej: "'n aauw mònnika makt nog wèl meziek ègge'r mar op kunt speule!"

De nèister

Jonge, wè he' ze wè afgewerkt, ons nèister. Al die bokse, rokke en overalls verstukke en ok al die neij dinger make. Ons moeier brocht lappe meej van de mèrt en Mriej de nèister kon òn de slag. D'r wier vanalles gemakt vur dieje nest jong, want 't grèij waar niej òn te slèipe en alle weeke waar d'r ok 't een en aander k'pot n'tuurlijk. Mriej din alted gruwelijk veul op diejen innen dag in de week aachter diejen aauwe Singer, dè trapmesiejn me' handwiel. Ze he' vur ons

ok nog veul ondergoewd gemakt ùit de linne meelzakke van Sluis. Wij hà'n ammel haonen op ons kont.

Over nèisters he'n ze vurral in d'n biljèrterswirreld nog wèl wè te mèlde. Wurrum dè dè zoo is, wit gin man, mar ès d'r iemes op de gruujn toffel 'ne moeilijken dunnen bal makt, zegge ze dik: "gij vrijt zeker me' 'n nèister", ok kunde in diejzèlfde sport wèl 's heure dètter 'ne gespulden bal zò gruwelijk dun waar, zò dun ès 'n haor van 'n aauw nèister. We denke dè dees te make he' me' 't feit dètter 'n nèister over 't algemeen nogal naauw òn waar.

Ester erres 'n dreujke nèijgòrre òn oew kleeer waar blijve hange, zinne ze wèl: "ooh, de nèister is nog niej betòld!?" "Lang dreuj, lùì nèisters" is 'n aander aauw ùitdrukking over ons handwerkster me' nòld en draod. Van sommigte nèisters wier gezeed dèsse te lùì waren um de nòld te vimme...

Ge hà't vruger luukse nèisters en boerrenèisters; lèt ik mar vurzichtich zegge dè ons Mriej d'rtussen in zaat, mar toch wèl duidelich òn d'n boerrekant. Ze waar heel hèl mar n'tuurlijk noit gin luukse. Diej luukse dinger gonge bij de dèftighèid volges p'troon te wèrk. Dè ware dik gevalle van de leste mòdde. Es zèlliej iets klaor hà'n moester bij vurkeur 'n duur mèrkplòtje van 'n sjiek mòddehuis in de kraag genèijd worre.

Dan hàdde ok nog hegnèisters. Diej leverde heel kaoi raow wèrk.

Diej dinne alles zoomar me' 'nen ik en 'ne gij bij mekare triejje. 't Skent dè aauw vrijster en aauw nèister vur veul minse zò goewd ès 'tzèlfde zen. We moete me' naodruk vermèlde dè't niej op Mrieje van toepassing waar, ze waar gewoon getraowd en alles!

Wij ware blij ès Mriej de missen opkwaamp. Meskien kriejgde wèl iets nijts en veul kans wies ze iets te mèlde. Ze hurde hil wè op heure weekeljikse ronde en ze kon 't skòn vertelle.

Inne keer waar d'r 'n klèin klotjong in 'n groot boerrehuishaauwe wor moeier alt' lappe van de mèrt kocht, wor Mriej iets af moes zien te make. Pas hàsse nog 'n k'muniejpèkske vur d'n oudste gemakt. Dè hà' denkelich ònsteekelich gewerkt, want de jongste vroeug òn Mrieje of hij nouw ok van zò'n tod 'n neij boks kriejg!

Niggòssiejmènneke en kreemerke

Niggòssiej dè beteekent n'tuurlijk gewoon 'tzèlfde ès 't Neederlandse "negotie". Soms wier dè in ons plat gezeed ès "gòssiej" en 't mènneke d'r me' hiette ok wèl leurder.

Zò'n niggòssiejmènneke kwaamp zoo in in de mònd, soms um de virtien daag, 's rond um te heuren of 'r niks nijs zen moes. Hij hà' dik van alterhand grèij: skoewnfeeters, stiek, stopgòrre, nòlde, pleisters, motteballe, "kartjes knups-

gaoter", ellegoewd, biejeebaand, boordlint en "ossepiskes", zoowès de zig-zagbaand vruger ok wèl noemde. Hij hà' ok luizekamme, galge, sjèrretèls en aander klèin gerief vur in 't huishaauwe. Oit hättiej stropdasse (sliapse) en hoofdduuskjes en bildjes. Vur de kijnder din iej dik ok wè speulgoed en spèldjes in z'ne kùrf of z'ne mars. Zònne mars waar wèl heel aauwerwets; dan waar 't nog 'nen èchte kreemer ('ne marskraomer dus) en daoròn he'n we de naam 't kreemerke vur rugpijn te danke. Kek, ègge de godganselijken dag me' zònne zwaore mars op oewe rug rondgesjouwd hà't, dan kon dè vort goewd 's lillijk zeer doewn en èsset dè din, dan haddet kreemerke. En lötter wier dieje mars vort gewoon weggelaote. 'ne Krèmmige rug waar 't kreemerke.

Me' dieje kreemer zen d'r nog aauw zegswijs in onzen hoek blijve hange: "d'n dieje wil de leste kreemer de mars opgeeve" (dieje plèkker wil noit nor huis toe) en "licht, dè's goewd vur lù kreemers, dan hoeve ze niej zwaor te krùie". Es de jong heel lastig ware, kon iemes wèl 's zegge: "gift ze de kreemer meej diej gèld gif!" Zònne ellewaor-venter waar dik 'n skòn figuur diej goewd kon buurte en vertelle. Vurral èssiej wè verkocht en èssiej iets te pruuje kriëjg. Dan kon de mins van de "manufakturen", zoowèssiej z'n èige gèire gruts noemde, nog wèl 's stèrk vur d'n dag komme. "Lap en leur gòn binnendeur" zin iej ès iej de zaak inkortte.

Zoo zinniej 's oit bij ons dè d'n drank wèl lèkker mar ok heel lillijk kon zen. Daor wò'n wèlliej wèl meer van wete want al te duidelijk waar dè niej. Nouw dè zaat zoo: Hij din allang langs de durre en vruger hättiej 's oit 'nen heele goeien dag me' veul verkoop en ok veul borrels gehad. Teveul van dè leste eigelijk.

Hij waar toen nogal "agressief" geworren in z'ne verkooptechniek.

Hij verkocht in diejen tijd nog messen en skirre en bij 'n goei boerrevrouwke hättiej goewd òngeskote gezeed: ègge vandaag g'rdomme niks kòpt, dan steek ik oew hier achtermekaren òn d'n durstijl vaast!"

Hij hätter nòdderhand vur vaastgezeete en z'ne klantekring hättiej moete verlegge.

Hij viejt nouw noit nerres mer meer ès twee borreltjes...

De nonne

Vruger ware de mèiskesskole vergeeve van de nonne, mar dè's lillijk veraanderd. In skoolverband zen de aauw nonne vort op non-aktief gezet. Neij nonne skijne d'r bekant gin mer te komme; allennig in His op de Stelt bij de Benedictinesse skijn 't nog goed zat te drèije.

Mar ègge ziet hoew de rèst ammel truggelooopen is, dan is 't bekant krèk inter gesteld ès me' de paoters en de fraters en de broeders. In onze jongen tijd kwaamde op de bewaarskool of

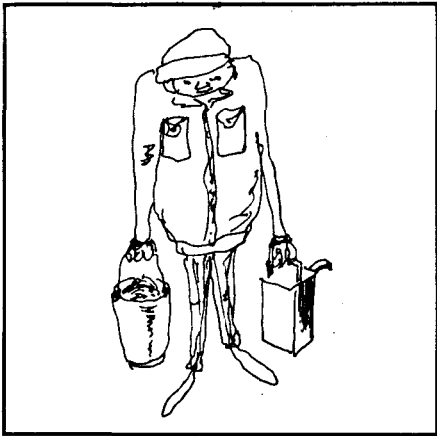
kakskool al meej in nonnehaand terèchte. We he'n niks gin kaoi herinneringen òn Zuster Clementia, mar toch zumme noit vergeete hoe dik we prèntjes ùit he'n moete prikke me' de nòld en hoevel verhaaltjes me' 't kiendje Jezus we òngeheurd hebbe.

D'r waar niks tege, mar zò'n prèntje hà'n we wèl veul gauwer ùit kunne knippen ès dè gemeuge hà'. Dè moewg niej umdèttè veulste vlug gong. 't Moes ammel heel rustig bij de zuster. We hà'n 'smiddes nog 'n verplicht tedje rust; dan moeste de hèndjes over mekare doewn en de kùpkjes daar op laote ruste en de eugskes dicht doewn en dan zaat de zuster te hope dè we ècht gelijk in slaop zò'n valle. Erg vonne wij 't in diej daag wèl dè de zuster meegong ègge nor de WC moest. Dan waar vur ons de arighèid d'r hillemdòl af, want dan konne we nog niej mer al hàsset gèir!

Zoowès gezeed kwaamde op mèiskesskolen overal nonne tege: de huishoudskool, de Mulo, de kweekskool en noem mar op. Ok in de vruger ziekenhuize hà'n de nonne veul te vertelle. De vurlooper van 't bejaardehuis waar 't klòster. "Ge gongt ès aauwe mins nor de zusters", zinne ze dan in diejen tijd ok.

In ons taol he'n we de ùitdrukking: "d'n dieje kan wèl 'n non ùit 't klòster lulle" en dè wil dan zegge dè Brugman daar nog mar 'ne klèine jonge bij is. Dètter tegeworrig wèinig zusters mer zen me' nonnevlis zò'n we kunnen illustrere me' 't zinsel: "Ame", zin 't nunneke en ze hong d'r kap òn de wilge.

D'r waar 's 'n jong stelleke dè nog mar nèt getraowd op vakansiej gonk nor 't Bèls en daar konne ze de uurste naachte slaopen in 't klòster van tante-zuster. Ze hà'n 'n heel groote kamer gekrege me' twee heel breej bedde d'r op, mar zoowès dè gò' me dè jonk volk kroewpe ze samen in één bed, vanèiges. Toen ze 'smèires wakker gemakt wiere dur tante-non gonk zij de zaak overziend meej nor 't onbeslaope bed en goide dè òlling overhoop. Tegen 't nichje en d're vrijer zin ze: "wè moete anders diej werkzusters wèl niej denke èsse hier daa'k de zaak op komme make..!"

Olliejmènneke en zandboerke

Ze kwame vruger bèij nog langs de deur. 't Waar wir skraolen inbreng. Dè konde meej al ziejn umdèttiej beroepe alt' van èrremoei gekombineerd wiere me' aander dinger.

Lindert in Balkum din behalve de olliejkaar ok de gruuntes.

Lötter konde bij Hàske Smùlders terèchte vur d'n bromolliej.

In Naolend hädde Bortjes zitte diej d'n beer en d'n bok hiel en olliej verkocht.

Lötter konde 'm ok vort bij Klaas de

Kolenboer krije. "Daor is gin olliej in de lamp", zinne ze oit en dan bedoelde ze dètter klaoren èrremoei waar. We he'n nog wèl geheurd van minse wor in de winterdag d'n olliej op waar, mar moeierke zin toch tegen 't olliejmènneke: "nee, we kunne nog wèl vort", want ze hà' de cènte niej. Ze gonge 'saoves mar wè eer nor bed. Dan laagde wèrm en ge spaorde licht. Ginne wonder dètter zoveul kijnder kwame! Ermoei jongt, zinne ze dan...

Gin cènte vur de lampenolliej dè kwaamp veul veur in diej donker daag van vruger. De Rosmöllese Jan Olliej hà' zèlfs 'ne vaaste roep vur z'n pèrdje diej daor op wiejs: "niemand thuis, verdomme, vuruit mar weer!" De klante zaten achter 't raom weggekrope. Dan hoefde ze niej te zegge dèsser wer niej betaole konne. Jèntje Verstege kwaamp in Vinkel oit me' de olliejkaar òn en kriegg te heure: "wij mèinen hier alzeleewe dègge wötter bij d'n olliej doet!" "Och", zin Jèntje doodrustig, "daor moeste mar niej te veul pràot over make zolang d'r nog gin kikkorsen in zwemme!"

Olliejmènnekes hà'n 'm mistal liever ès d'n hèiligen olliej; ze bestelde in de kroeg dik sneevelkes: "olliejmaot; gleks vol!" Ge hà't vruger ok al 's oit smeej diej olliej dinne verkoope. Umdètter zoveul minse kwame me' 'n dreuggebrande lamp diej daor d'ren dolgedrèijden brander me' zònne groote zwarte korst d'rop liejte make, konde teeves olliej koope, mar dè waar dan bijzaak.

B'ons he' Dirk oit de olliejkaar van d'n automaat gereje en op z'n karreke hättiej dan achter de olliejton ligge en veur wit zand. Hij din zand verkoope vur 't zante van d'n hèrd, vur 't skure van de pannen en tuite, vur de kattenbak en weet ik wè al meer. Hij hà' 'n sort liedje vur de verkoop van z'n zand: "zand, zaand, 'n dùbbeltje de maand, ooh m'n lieve dienstmeid, kopt me toch m'n zand kwijt!" Verskèije zandboerkes ùit onzen hoek dinne me' 'n handkaar vol wit zand weekelijks nor D'n Bosch of Oss.

Van bèij dees èrrem beroepe leeft nog 'n enkelde spreuk: "dè's anderen olliej dan zèik in de lamp!"; "ge moet oewen hèrd niej kere vur ge nej zand he't!"

Van zandboer Driek d'n Donkere me' z'n diejpe basstem zinne ze wèl: "Driek diej hòlt op 't koor 't wit zand nog ùit de grond!"

D'n oober

Bediejne in 't hotel-café-restaurant me' goeien ònloop, dè waar 'n heel afwisse-lend beroep worrin ge wèl altijd klaor moest staon en 't waar dik de kunst um vriendelijk te blijve. Wè konne de klante toch lastig zen!

Hij hà' gelukkig veul vaaste klante diej tiej vort kende van haver tot gort. Hij wies krèk wortiej wèl 's 'n fooike kon vange.

Oober waar 'n nogal afhankelijk beroep zoogezeed en 't waar niej hèndig um 't

alleman nor z'ne zin te make, mar hij din 't gèir' en zò goewd iej kon.

't Waar dik arighèid um 'm tusse 'n vol zaol dur te zien lavere me' 'n overlaoje dienblad, mar hij kriejg 't vur mekare.

De k'feejaafdeeling din iej 't lieste. Zulliej hà'n zò'n skòn aauw bruin geleegenighèid.

Daor hättiej onderlest nog wèl wè meejgemakt. D'r waar wer zò'n lastige taart gekomme diej 'ne koffiej-koenjak bestelde en daornao zaat te grijnze umdè't kumke smerrig zò' zen. Nouw dè waar n'tuurlijk hillemol niej waor, mar zij zaag denkelijk niej zò goewd mer. Affijn, umdè zij toch òn 't sjimmieje blef, vat onzèn oober z'ne zoudoek èn poetst dè kumke zoo vur de flaowe kul wè af." Mar oober toch!", zeget wefke verbouwereerd. "Och, gif niks", zittiej, "menne zoudoek moes toch al in de was, mevrouw!"

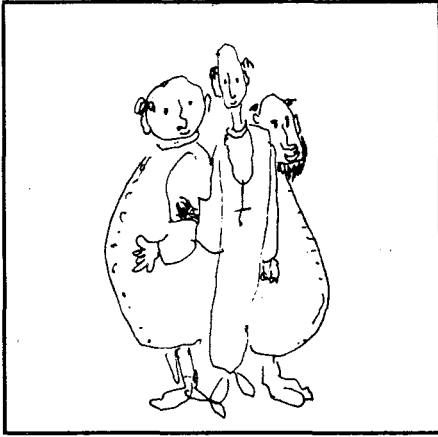
Op 'nen andere keer hatter zònnen hòstige meej dèttiej binnekwaamp al geroepe: "Oober, wè kan ik hier 't vlugste krijge?" 't Gewiekst antwoord van onze vakman waar: "de reekening meneer!"

Ja en dan hättiej ok nog 'ne kleega gekrege diej niej in 't vak thuishurde. Diej waar um zoo te zegge op löttere leefded van d'n èrremoei mar gòn oobere en dè kon n'tuurlijk niej ongemèrkt blijve. Op 'nen dag kùmt 'r 'nen aauwe kennis van hum in de restaurasie en diej zi': "God werkte gij hier vort? Dè's hil anders ès vruger..." "Ooh, heb mar gin meelije", zi' daarop dieje kaoje kleega, "ik hoof hier niej te eete!"

Kik, dè's kloote vur de klantebinding. Diejen oober ister ok niej lang mer geweest, dè kunde wèl begrijpe.

En dan waar d'r nog dè zinsel van dieje slimmerik in 't vak:

"Tijd is gèld", zin d'n oober èn iej telde d'n datum bij de reekening".

De paoters

We hà'n d'r vruger meer ès zat: paoters in alle klurre en maote me' alterhande benaminge. B'ons in Hezik, wor de paoters gemakt wiere, zinne ze wèl 's oit dè 't zwart zaag van de withirre. Dè waar vurral zoo ès diej paoters los moewge; dan liejpe ze in groote groepe me' breed wèijende toge en de haand op d're rug, al of niej aachter 't koord, dur de maste. (We wete dè ok nog goewd van de paoters van de hèilige harte bònsl vlak ùit de buurt.) Ge hà't ok wèl 'nen enkelde

witheer diej me' 't kruis op z'nen buik liejpe te speulen ès iej zoo òn de wandel waar. Oit kwaamde'r innen allennig tege diej òn 't brevriere waar en oew hillemdl niej zaag of wò' ziejn.

Vur alle gistelike moesse we veul respèkt hebbe, leerde wèlliej, mar stiekem hà'n we 'r dik niej zònne hoogen dunk af. "Zò gaauw de kruin is geskorre, wordt d'n hebzucht geborre" zinne we wèl en "hukkem paoter", zin 't mèidje en 't dūrfdè gin nee te zegge...

Alle sorte he'k noit ùit mekare kunne haauwe, mar 't miste indruk makte op ons wèl dieje missiejpaoter diej zoow ins in 't jaor vanaf de kansel kwaamp domminere! Jonge, wè'n geweld kon dè geeve en zeg dè de minse goewd wò'n offere. Egge dè toch hurde, al diejen èrremoei en èllènde bij al diej pielekebloote neegerkes diej d'r èige van ons zilverpepier moesse kleeje..!, dan waarde toch blij dègge geeve kont!

Zònne paoter hà' dik 'ne skònnen baard. Dè makten ok al goeien indruk want daor gienswid hättiej vanèiges ginnen tijd um z'n èige te skere.

B'ons kwaamp vruger ok ins in 't jaor 'ne kappesiejn langs de deur um te kollektèrè. Wij zinne dan me' 'ne laach dè "d'n bloote paoter me' de bruin voewte" wir 's òn de deur waar geweest.

Sommigte van diej kappesiejne konne prekend ok gruwelijk tekeer gaon. Zoo waar 't 'ne keer dètter in ons aauw p'rochiej dur zònne heer geprikt wier me' veul bezwèij. En nouw waar klèin Jèntje van vijf krèk vur 't uurst meej gemeuge nor de zondesmis en 't mènneke hà' z'n oogen ùitgekeke nor diejen baardigen bruinen beer boven hulliej me' dè wit taauw um z'nen buik. 't Jungske waar al wè dichter tege hulliej moeier òngekrope en toen zwèijde de paoter innins nogal rojaal me' z'n èrm en daordur viel z'n koord over de rand van de prikstoewl en Jèntje verskoewt daor gruwelijk af. Hij zin benaauwd: "moeier, kom gaauw, want nouw is iej los..!"

Lötter ist'r 't mènneke nog goedzat overhene gerakt: hij wit nouw vort: "paoters, nonnen en begijne zen niej zò hèilig ès ze skijne!"

De p'stoor

De vrugeren dÛrpsp'stoor en d'n bÛrgermister zò'n same tot de volgende aauw afspraak zen gekomme: "haauwde gij ze mar stom, dan haauw ik ze wèl èrm". Diej ùitspraak gaaf al 'n hil èind òn dè de vernoemde twee dÛrpslèijers hil wè in de pap te brokken hà'n in ons aauw plòts. 't Waar dik zoo dègge goewd afgebrand waart ègge de p'stoor tege hà't. Hij waar behalve p'rochiejhèrder ok veurzitter van 't skoolbestuur en adviseur van d'n boerrenbond en weet ik wè al niej meer...

In alle geval beteekende dè dik dèttiej 'r vur kon zÛrge dègge wèl of niej wèrk kriejgt in zen "territorium".

"Egge de p'stoor tegen he't, kunde wèl 't dÛrp ùitdoewn" zinne ze vruger en ok "ègge iemes in de f'miliej he't diej wijwòtter kan make, dan is oew kosje wèl gekocht!"

Echte p'stoors zen d'r niej mer; d'r zen enkelt nog "pastors" en 't moet toch gezeed dè zò'n klootige letter minder toch ok al veul minder indruk makt. D'r zen ontzaglijk veul mùpkes over p'stoors, mar ja, wè wilde; hog beum wèijen 't hardste, wor!

Een van diej mùpkes is nog niej zò oud. 't Stamt ùit d'n tijd van de mini-mòdde. 't Waar winterdag in onzen hoek en d'r waar veul skòtsvolk in en rond de polder onderwege... De korte rokke van diej daag waren 'nen dorren in 't oog van onze p'rochiejlèijer en dÛrrum zin iej op zondeg vanaf de prikstoewl dètte verlèijing van 't skòtse vurral zaat in 't onderbijne en iej besloewt z'ne "moralistische" preek me': "mannen, kijk toch niet zò naar die benen, kijk liever naar 't kruis!" 't He' dieje zondeg nog lang naogegonsd op de kerkemisse.

Krèk van diejen dikke p'stoor zinne ze trouws alt' dèttiej nor de hongerkoi waar in plòts van "op retraite".

P'stoors hiele krèk ès vrouwvolk gèire krans; alleen dè waar ginne koffiekran. Nee, daor kwaamp stèrker grèij òn te paas. Zoo gòtter nog alt' 'n aauw verhaal over 'ne p'stoor ùit t Mòslaand diej nò zònne krans teveul gelimmeneerd hà'. 't Waar 'ne skònne lentenaovend. Hij gonk op breej spoor over d'n hofpad nor de weg me' z'ne gistelijke Gazelle (z'n damesfiets dus). Mar oeioei, innins begint ie te zwijmele en daor gòttiej midde dur de glaozere bruijbakke van de kÛster diej òn wirskante van de pad ligge. De p'stoorsmeid diej hum naokekt en d'r eigen afvreugt hoew hij nog oit onder èige stoom thuis moet komme, ruupt: "och jikker toch, hedde oew èige zeer gedaon?" D'n òngeskote p'stoor steunt op z'n fiets, drèijt z'n èige half en ruupt wè onvaast vanùit 't gebroke glas en de gruzelemente: "doe diej deur mar gaauw dicht want 't vriejst dè't krakt!"

De p'stoorsmeid

Dees dè is n'tuurlijk eigelijk wer gin beroep. 't Is veul eer 'ne leevestaak, 'n sort roeping ok, zoogezeed.

Vruger konde de miste p'stoorsmeide al van veerze kenne. Ze ware wè tèj en tuttig um te ziejn. 't Waar 'n apart slag, zinne de minse wèl. P'stoorsmeide waren alted jong gebleve..., ongetraowd dus.

D'r wordt dik wè minderwèirdig over gedaon, mar dè's niej terècht. D'r zen vandaag d'n dag vort nèt zò wèinig p'stoorsmeide ès p'stoors, denke wèlliej.

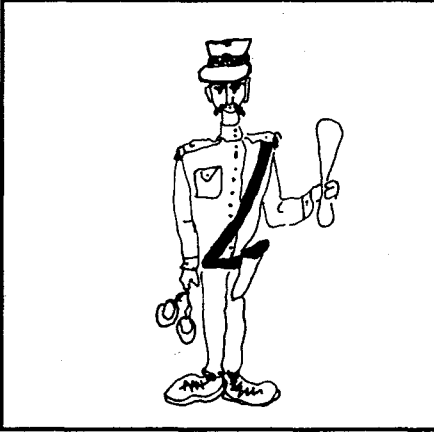
't Is ons wèl opgevalle dètter nouw ok tamelijk m'dèrn meiden onder zitte diej grif gezeijn meuge worre! Ja, diej "pastors" zen ok niej gèk, zegge sommigte haotelingè dan wer...

We denke dè p'stoorsmeid een van de mist "multi-funksjeneele" figurre van de p'rochiej is in bepòlde plòtse. Wij kenne d'r een diej is nouw behalve huishoudster van de pastorij ok kùsterès, tuinier, bloemeskikster, "misdienette", zilletries, sikkretarèsse en reisleidster op beeverte! Ze kent de kerk en de p'rachiej beeter ès wiej dan ok. Zij makt ùit wor de p'stoor op huisbezoek moet en vur wiej of wè dètter 'n mis gedaon wordt. N'tuurlijk wil gin man dè gezeed hebbe en de meid èiges al hille mòl niej en 't gebeurt ok allemòl in goei overleg, mar toch... 't Is in 't hoofdketier van de p'rochiej niej veul anders ès in de miste huishaaupes; de vrouw he' de boks òn! (Oit denke we wèl 's: "dè's nouw krèk wè onzen biskop tegeworrig tekort kùmt: 'n goei p'stoorsmeid!) D'r is 'n lillijke zegswijs over ons p'rochiejhuishoudster: "ès d'n biskop 'ne priester weijt, weijt d'n duujvel 'n p'stoorsmeid."

Ok zò'n aauw p'stoorsmeid wies vruger al wèffer vlis ze in de kùip hà'... Ze makten- alted ùit vur wiej de p'stoor wèl of niej thuis waar ègge òn de deur kwaampt. Zij wies wiej d'r 'n goei segaar verdiende en wiej 'n kaoi of gin.

Ge wit wèl dètter van de vrugere vèrkesslacht alt' 't beste nor de p'stoor moes. Nouw dieje kèrmenèij wier òngevat dur de p'stoorsmeid en diej wies ok p'rcies wètter in aow geval vur stond; of ge me' 'n segaar afgeskeept moest worren of dègge meskien wèl efkes me' m'nheer p'stoor èiges 'nen borrel of 'n glas moewgt gòn vatten in de dèftige kamer van de gistelijken um "dè skòn skilderij" te bestuite. Hådde geslacht en niks gebrocht, dan waar ons aauw p'stoorsmeid niks te verleegen um oew vur 't oog van veul kerkvolk op 't mètje te roepen en oew verwijtend te vraogen of "ùlliej vèrkes niej mer kattelijk ware, zowelle!?"

De plisiej

Umdëtter mar 'nen enkelde van op 't dÛrp waar, wier 'r dik ok niej zoveul van gezeed. N'tuurlijk zen d'r wèl 'n por geduchte ùtzonderinge...

In ons taol he'n we mar een zinsel van de plisiej: "alleman gelijk, zin de plisiej en iej skrief z'n èige skònmoeier op!"

Dan ister ok nog de ùitdrukking "dè klopt ès 'n plisiejpèt zonder klep" wè dan wil zegge dëtter gaar niks van klopt.

Bij de vèldwachter he'n we 't over de sluitingstijd van de k'feejs gehad en

umdè daor de plisiej me' gemoeid waar, hiette-n-'t nòdderhand ok wèl "plisiejuur" ès d'n "Hermadad" op de been waar um de tènte dicht te krijge.

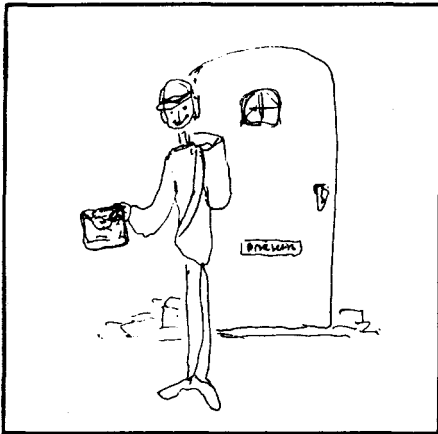
De plisiej kon 't niej hèndig goewd doewn. Dinne ze veul verbale skrijve, dan hà'n ze 't bij de minse gedaon en dinne ze gin p'rcèsse make, dan kriejge ze veulkans van hoggerhaand wer op d're kop.

Ester op 'n dÛrp 'nen dienstklopper wònde, dan hàttiej 't bij 't volk in de kortste kirres kaol verbrùid. De streupers konnen 'm wèl skiejte! De veugelkesvangers-me'-d'r-zeven-en-lijmstokke konnen 'm wèl vergeeve! Alle klandestienen handel wier dur alleman verhèimelijkt en onder mekare hà'n ze dik de grotste skik èsse de plisiej lèkker vernukt en vur de gèk gehaauwe hà'n.

Zoo dinne de minse mekare dik opjuinen um de plisiej 'nen hak te zette. Dè viel ok wèl 's verkeerd ùit. D'r waar in d'n tijd van d'n èipelkever (colorado!) 'ne plisiejminse in ons dÛrp gruwelijk in de weer. Van d'n andere kant waar iej niej zùiver op de graot; ge kont 'm umkoope, zinne ze. 't Volk hà' vur hum dan ok gin goei woord over. Bij onzen buurman vond iej de verbojje kevers volop; d'r waar niej of niej genog gespote dus! Hij din nor ons neeve en zin: "d'r zitte d'r nogal in, beste man!" "Oh ja?", zin onzen buurman, "dan moeste gij oew tèsse mar 's goewd vol laoje, want dè zedde toch gewend!" Hij kriejg nòdderhand 'n p'rcès van 'n por honderd gulde; meer dan z'n èipel oit wèrd hà'n kunne worre...

Van plisiej wier krèk ès van militèire alt' gezeed dèsse nogal stom ware. Ge kent toch allemòl dè verhaaltje wèl van dè groot ongeluk bij 't sanatorium. De plisiejminse konne gin een van alle dè lang woord geskreve krijge en dÛrrum hà'n ze hil 't ongeluk mar verplòtst nor de kerk. Dè konne ze teminste wèl zonder fouten in 't verbaal zette, dochte ze.

Plisiejs maken 't ok mee: lest vroewge ze òn 'ne zatlap diej me' z'ne sleutel òn de vùrdeur ston te friemele en te frotte of ze zowelle hèlpe konne. Zi' dieje lap: "jè, ègge nouw 's efkes ons huis stil dint haauwe..!"

De post

'n Goei vaaste baan, zinne sommige. Hèndig, licht wèrk volges aander. Mar d'r ware d'r ok diej mènde dè't mar kaoi wèrk waar; alt' 'r deur, weer of gin weer... Uit pèsterij wier d'r wèl 's oit strijelijk gevraagd: "gij kont zeker niej goewd lere dègge bij de post zijt?"

De postk'ntòrkes in ons umgeving zen dik op de gèkste menierre begonne; in ons geborteploets he'n ze oit 'n lijkkiest temidden durgezaagd wor ze dan de uurste groote gemintelijke postbus van

gemakt hebbe! Daor gonk alle post, ok de gelukskaart, dur n dodskiest!

Op aander plòtse wier de slachter teeves postdirekteur zoowès bevubbild in Naolend en d'r zen nouw nog 'n por klèin plòtse wor de winkelier 'n postk'ntòrreke d'r bij duu, zoowès in Maore-Kèssel. Mar d'r zen tegeworrig meer klèin plòtse wor 't rijend postk'ntoor immòl in de week op vaaste tije stò'.

De postboi waar dik 'ne mooie mins; hij waar op de hogte van 't alderleste nijs en hij waar d'r dik niej vies van um een en aander op de goei plòtse deur te vertelle. Dùrrum hättiej ok z'n vaaste ònloopadrèsse wor iej vur 'n bèkske of 'n borreltje de leste loopende zake wies te mælde.

Zoo hà'n wij Tontje de Post, 'n mènneke dè alted vrolijk de brieve rondbrocht en diej gevuujl hà' vur z'n klante! Allennig òn hond hättiej 'nen hekel. Oit hittiej alle blaow brieve vaastgehaauwe. 't Waar toen krèk kermis in ons dùrp en hij von dèttiej al diej minse d'r fist toch niej kon bedèrve. Hij he' al diej belastingònslage gewoon 'n week lötter pas afgeleverd.

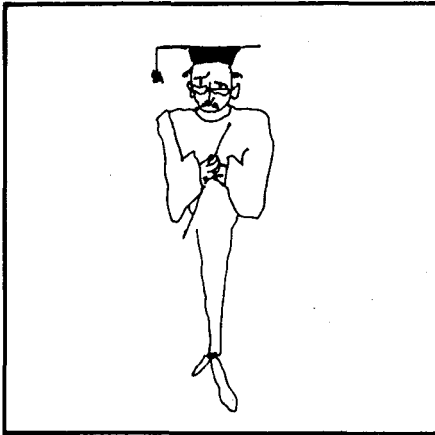
Dè ware nouw nog 's minse me' gevuujl vur de "situasiej"!

Tegeworrig kregde vanalles over de post thuisgestuurd. We maken ons stèrk dè Tontje 't miste van dieje rotzooi gewoon opgestokt zò' hebbe. "Ge kunt de minse me' dieje flaowekul d'ren dag toch niej bedèrve", zòttiej gezeed hebbe, denke wèlliej. Mar zunt zat, Tontje ist'r niej mer en al dieje pulp krije we dus wèl op de vloermat.

Toon waar niej vies van 'n bierken of 'n borreltje en hij kende z'n pappenheimers. Hij wies wèl wortiej 'n pepke din buurte.

Tegeworrig is de post ok al eeve onpersoonlijk geworren ès veul aander dinger in 't dagelijks leeve.

Toen Toon nog d'n dagelijkse ronde din, laas iej ok grif alles wèttiej rondbrocht. Oit kwaamp iej me' 'n briefkaart òngefietst bij ons in de buurt. Vrouw van Uje, vur wiej de post waar, ston nèt de raome te waasse. Tontje zaag heur en riejp al van veerze: "skèijt 'r mar af me' poetse, want ze komme niej, ze zen ziek!"

De p'rfèsser

Hij waar geborre me' ginne cènt op zak, zinne ze b'ons in de buurt en hij hægget gruwelijk wijd geskupt. Hij hà' nouw zònne toga diej tiej allennig bij "pr'mosies" en spissjaal geleegenhedes op de "uni" droewg. Hij din leezinge geeve vur vol zaole. Hij is wèl 's oit begonne me' te zegge: "Hooggeleerd publiek", hij waar toen krèk daags tevurre me' de jong nor 't cirkus geweest. Hij hà' uurst eigelijk niks ès z'n hèreses gehad, zinne ze ok al oit op 't dùrp; hij waar dus me' 'n bietje

begonne...

Hij hà' ok humor, dè's zeker. Dè konde vurral heuren in zen spreuke zoowès: ost, west, thuis is ok niej alles en vruug op is gin profijt, 't gif vruug honger en vruug skijt.

Ge moet oew èige zònne mins veurstelle, stom van geleerdighèid, diej vanalles vergit en diej d'n halven dag lupt te zuke nor z'nen bril diejtiej op z'n neus he' staon of nor z'nen hoewd diejtiej op he'. Op 'ne keer hittiej 't zò flaow gemakt dèttiej bij 'ne winkel ston me' 'n vol kaar bodskappen ùit de spar diejtiej nog niej afgereekend hà'. Pas toen iej daor niej goewd binne kon, kwaamp iej 'r aachter wèttiej gedaon hà'.

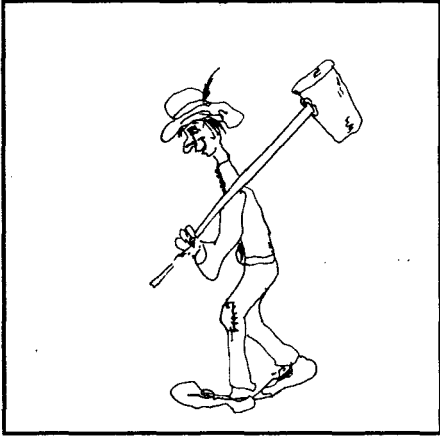
Op 'ne keer zin z'n vrouw dètter 'n dodsbericht van hum in de krant ston. (Dè hà'n diej klòtstudènte gedaon um 'm te plaoge.) Mar hij zin enkelt dèsse dan vurral niej moes vergeete 'n kartje te sture.

Oit is onze p'rfèsser diej toch alt' al gèire van diej aparte dinger din en zocht, bij ons in de buurt terèchte gekomme bij onzen aauwen dùrpsfietsemaker, mar dè waar ginne gewoonen allendaagse. Behalve fietsemake din Grèt ok knippe; "hoarsnije" zoowès iej zèlf zin. Van fietse alleen kon iej niej bestaon.

Knippe kostte bij hum in diej daag nog mar 'n kwartje en dè waar vur veul minse me' veul jong 'n ùitkomst.

In 'n strante bùi hà' Grèt oit "ook barbier" op de deur van z'n werkplòts laote zette. En nouw waar d'r diejen dèftigen heer van 't sanatorium komme gefietst diej z'n èige wò' laote skere.

Zowiets hà' Grèt niej alledaag òn de haand, mar nò wè zuke op de werkbank hättiej toch 'ne kwast èn 'n kùipke skirzeep gevonde. Grèt din z'n haand langs z'nen overall um de slusiejon en fietsesmeer wè kwijt te zen en begon in 't kùipke te spietse um skùm te make. 't Hirke kiekj z'n oogen ùit. "Gaat dat hier altijd zo?" vroweg iej onzeker. "Nee", zin de jonge Jan, "vaaste klante spietst onze vòdder alt' meej rècht in d'r gezicht!"

De putjesskepper

Kak of gin kak, 't kan gelijk de pot op...
dè waar Piejte motto, zoveul ès.

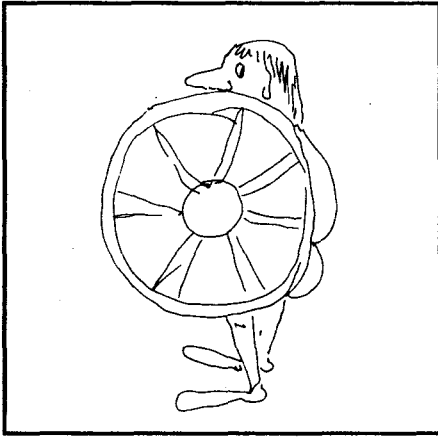
D'r is 'nen tijd geweest dè mès en beer
beziejn wieren ès wèirdevol. D'n boer
waar vruger gruts op z'n mès; hij lin 't op
d'n hoop veur òn 't huis, wè n'tuurlijk ok
mèkkelijk waar bij 't ùitrije. On z'ne
mèshoop konde ziejn hoevvel 'nen boer
wèrd waar...: hoew meer mès, hoew meer
laand, hoew beeter de grond, hoew meer
boer!

Ge hà't nog potstalle zat worrin de koei
d'r èige d'n hille winter deur umhogskete en dan zaat d'n boer bovenop z'n mès.
Me' de biobedrijve en 't mèsoverskot is dè allemòl lillijk veraanderd. Toen in
onzen hoek nog veul ontginninge op 't kaoi klapzand wiere gemakt, hādde nog
"strontskippers". Diej dinne me' d'n boot de minsenbeer ophaolen ùit de steej. Dè
moes vanwege de stank en vur 't oog vurral 'snaachs gebeure. Dan wiere dus de
pleejkittels en beerputte leeggemakt in D'n Bosch, Dordrècht en Rotterdam um
mar wè te noeme. Diejen beer ùit diej stadspleejkes wier nor Vèghel en omgeving
gevaore, want daor konne de boerkes dè goewd gebrùiken op d're skraole grond
van gin een kloote wèrd.

Mar dè waar putjesskùppen in 't groot. In ons aauw geminte hādde nog 'ne
putjesskepper diej bij alle gemintewōnninge de beerputte kwaamp leegskùppe. Hij
riej me' de hommelkiest, zinne de minse en dè waar de veurlooper van de gierton.
Piejt de putjesskepper kwaamp ok op plōtse wor ze nog ginnen beerput hà'n en
wor de kittel nog gewoon aauwverwets onder 't pleejgat ston en wor de Sint
Jansklokke, de Sirene of 't Huisgezin nog in skōn vierkantige blaojkes gesnejen òn
'n taauwke honge. Piejt zin alt' dègge op zōnne minsenbeer me' 't Sint Jansklùske
nog 't beste dint teule. Hij laachde daorbij, mar 't waar wèl zoo dè hij de skōnste
slaoj en de beste vruug kele tulde van hil ons dūrp. De putjesskepper van ons
geminte din ok de pèirdedrolle nog verzamele diej hier en daor op straot terèchte
ware gekomme. "Dè waar spissjaal goei mès", zin Piejt alted.

De minse hà'n gin hoog pèt op van Piejte beroep. Van iemes diej wèinig of niks
pr'steerde, zinne ze dèttiej mar putjesskepper moes worre en ze vergate daorbij dè
dè 'n offisjeel gemintelijke funksie waar... Dè kon d'r mar inne zen!

Es Piejt 't bùi waar over iets nog langer te praoten of te buurte, zin iej alt' "stront
d'rover!" Wij hà'n daor "zand 'r over" verwaacht.

De raomaker

Vur dees aauw beroep zen we nog weze buurte bij Willeme diej nog oit ès klèine jonge in de leer is geweest vur raomaker en diej zodoende vanalles van dè aauw vak wit. Hij vertelt dèttiej op 'n gegeeve m'mènt over is gestapt nor 't timmermansvak umdè de raoi innins hillemol ùit d'n tijd rakte. Dè waar toen de luchtbaand onder de boerrewages in zwang kwame; toen wò'n de boerre gin hog- of èrdkaare mer en toen waar 't gaauw bekeke me' de raomaker.

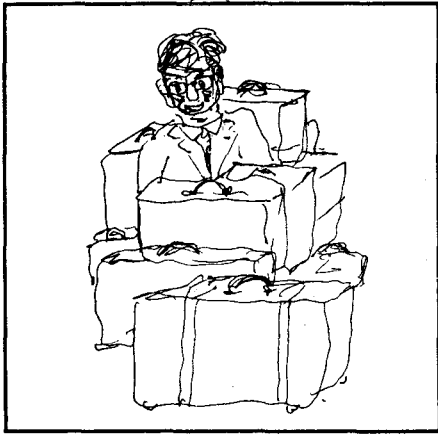
Hij waar dus in de leer geweest um karrewiele te make.

De onderdeele van 't rad wiere d'n domp, de speeken en de vèlge genoemd. D'n domp of naaf moes van nat hout gemakt worre en de speeke van dreug. Es d'n domp dan wè indreugde en kromp, kwame de speeke muurvaast te zitte. Zònnen domp kwaamp mistal van èikehout dè 'n jaor gewitterd waar, dè dus 'n jaorlang in 't wötter hà' geleege. Dieje natte naaf wier bove 't vuur geròsterd en gedreugd um afgedrèijd en afgerond te worre. Dan moes iej nor de smid diej d'r twee ijzere baand um din leggen um splijte te vurkomme. Trug op de werkplòts wier iej "gecènterd"; d'r wier òngegeeve wor de speeke moesse komme (twèllef vur 'n èrdkaar, virtien vur de hogkaar). Dan gonk d'n domp de speekkaol in wor iej wijer bewerkt wier. D'r wiere gaoter vur de speeke in gekapt en geboord. Es de speeken ingedreve ware, kwaamp 'r d'n "umloop" umhene; zes of zeuve vèlge (twee per speek). Diej vèlge wiere me' "gat en dook" ('n èike pèn) òn mekare gemakt. Dan gonk 't rad plat me' de naaf in 't dompgat in de vloer van de werkplòts. Daor wier dan 't busgat in de naaf geboord. Daorin moes de smid lötter de asbus drijve. 't Bore dinne ze vruger me' de zwaor effer diej 'n boorbridte hà' van zeuve toe tiejn cèntimeeter. De effer dinne ze dik "me' de mallemeule drèije", dè wil zegge dè de raomaker de boor rècht hiel en dè aander in de manege liejpen um te drèije. Zoo ge ziet waar 't gin klèinighèid um 'n goei rad te make; d'r kwaamp ok alted de smid nog òn te paas nõdderhand.

Tegeworrig laote ze nog gin kreugerad mer make, alles lupt op luchtbaand en zoo is de raomaker ùit d'n tijd gerakt.

"'t Is zò wijd mis ès 't vijfde rad òn 'ne wage", zegge ze oit.

'n Aander aauw zegswijs um 't belangrijkste van iets òn te geeve is: "dè's nouw krèk wor 't rad um drèijt". Ja en dan kent alleman ok nog wèl: "zò gèk ès 'n karrad". Oit is Willeme hier me' pèrd en kaar onderwege geweest nor de raomaker. Löt nouw toch halverwege de Hoef 'n wiel van de kaar loope! 't Pèrd verskiet zò, dè't op hol slò'. Wefke Smùlders diej Willemes wit verstürven òntrèft, grijnst: "wè doede gij toch ok zò stom um me' zò'n kaol kaar me' één rad van huis te doewn!"

De reiziger

Vertegewoordiger zinne ze ok al oit of handelsreiziger. 't Waar 'n baan me' veul afwisseling, mar ok een worin ge nogal afhankelijk waart. Dè waar trouws de lesten tijd steeds èrger geworre. Tegeworrig konde op veul plòtse nog enkelt mar terèchte ès ge op de vaastgestelden dag kwaampt; dè waar vruger anders. Ge liejpt gewoon binne me' oew folders en monsters en ge waachte tot de klante geholpe ware...

Nee, tegeworrig wierde nogal 's min behandeld dur diej zakelù. Allennig ès ze oew hard nòddig hà'n, dan wier d'r mooi gepròt en dan waarde innins goed zat.

't Waar wèl zoo dèttiej van alles kon verkoope en dè hättiej allang bewezen ok. Wèttiej al niej in winkels òngeprezen hà'!

Tegeworrig zaat iej vort veulèchtig in d'n apparatuur.

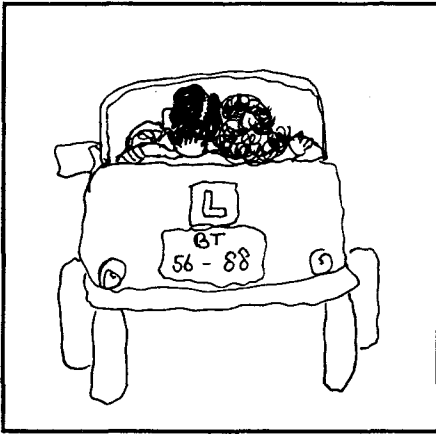
Oit hättiej op z'ne ronde wèl 's wè verveelendighèid òn de haand gehad. Hij waar wè onzeker òn z'ne ronde begonne en wier in 'ne winkel gebèld. Hij moes gaauw nor 't ziekenhuis zien te komme want hij zò' vòdder worre en de bevalling verliejpt moeilijk. En wè denkte, wordt iej toch vòdder van 'nen drieling! Toen iej nòdderhand bij dieje winkel trugkwaamp en vertelde van 't veurval, zin dieje winkelier strijelijk: "Nèt goewd! Dè gun ik aow, nouw kunde èiges ok 's vuujle hoew dè't is ègge'r een bestelt en drij geleverd kregt!"

Ja, 't kwaod straft dan toch z'n èige, want oit hättiej hier wèl 's meer afgegeewe dan dètter gevraagd waar.

D'r wier over hulliej vak ok wèl 's geringschattend gedocht en toch waar d'r lang niej iedereen vur in de wiej geleed.

"Verkooptechniek" dè hà'n ze niej ammel onder de kniej. Op hulliej leste jaorvergadering waar dè nog 's òn de orde geweest. Dan kwame de stèrkste staoltjes van verkoopkunde op de proppe. D'r waar d'r inne diej hà' 'n mèlkmesiejn verkocht òn 'n boerke me' één koew en 'nen andere hà' 'nen illektrische radio òn de man gebrocht op 'n plòts wor ze ginnins gin lektrisch hà'n, mar 't stèrkste van gelijk waar d'n dieje diej 'n koekoeksklok verkocht hà' me' drij zakke zangzaod d'rbij!

Es vertegewoordiger dinde veul op; de leste mùpkes en 't neijste nijs, mar ge wiert ok wèl 's gèire gevat. Zoo hättiej alted onthaauwen ùit z'nen beginnerstijd dèttiej de kastelein van Dürpzicht in Nisseroi gevraagd hà' wanneer daor de lesten tram gonk. Dieje kroegbaas hà' toen dreugweg gezeed: "De lesten tram? Dè kan aow gin niemes zegge! "Nouw tiej al vort lang me' p'sjoen waar, zinniej wèl 's me' 'ne laach dèttiej vertegewoordiger waar geworren in zèlf-reizend bakmeel...

De rij-instrukteur

't Beroep van deze rijbewijs-werker is nog niej zò oud, d'r zen ummers nog ginnins niej zò gèk lang auto's. En wiej hatter nouw oit kunne denke dè Jan en alleman vort in 'ne wage rond kòn rije. Vruger waar 't lesse nogal hèndig: ge moest zèlf vur 'nen auto zùrge en ge riejt 'ne keer op en neer dur 'n grötter plòts en 't waar bekeke.

Dè's wèl 'n bietje anders geworre. Lesse kost vort bèrge gèld en d'r zen d'r veul diej 't d'n uurste keer niej haole. Onder

de duuzend gulde he'n de misten 't vandaag d'n dag niej.

Toon waar oit onze rijlesser. Hij wies op de weg wèl van wante; riej dur de week op 'ne joekel van 'ne vrachtwage èn din 'saoves en op zòtterege lesse in z'nen èige kever. Hij hà' van diej wijshedes diej ge noit tege kont spreeke: "ès alleman mar 's op z'n èige weghelift bliejf, dan zò'n d'r niej zoveul ongelukke gebeure!"

In 't uurst makte Toon z'n èige nog wèl 's beus op 'nen hardleerse klant.

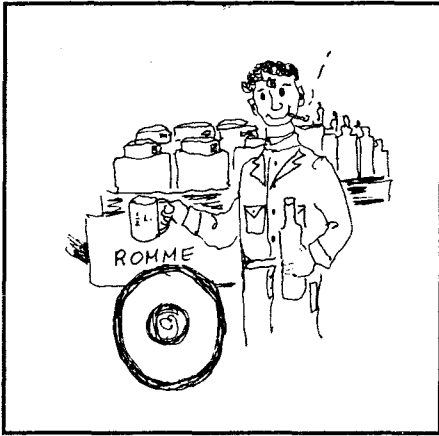
"Hoo 's, huuj 's. Es dè zoo moet, dan doe'k oew 'r hier ùit en dan ziede gij mar erres anders oew rijbewijs te haole!", hättiej oit gezeed. Dè's n'tuurlijk niej zò goewd vur de klandiziej. Mar toch, gelèjjelijk òn kriegj Toon leerlinge zat. Ginne wonder; hij kon skòn vertelle en hij hà vort veul geduld en kalmte. Zoo zèlfs dètter ware diej nerres konne slage en van èrremoei dan nog bij Tone terèchte kwame ès lesten hoop.

Op 'ne keer din d'r inne in Tone kever me' tachtig langs de mèrt. Onzen instrukteur vroewg: "Hoew hard meugde hier?" "Toch zeker zò hard ègge kunt!", zin de niej al te slimme lesklant.

Toen d'r 'n vrouwke me' Tone neeve d'r òn heur uurste les begon, hättiej heur mooi rustig wegwijis gemakt in d'n auto. Mar 't wefke din bij 't rije toch alles al meej veulste hòstig en te hard. Dùrrum zin Toon kalm: "ge moet vurrut kijke en dan langzaam de dinger doewn diej ik oew verteld heb... Es 't licht rood is, dan moete gij gòn stoppe en ès 't gruujn is, dan meugde durrije. Diej klurre kent iedereen in 't verkeer".

"Ja, ja", skibbelt 't wefke, mar ik weet nouw noit krèk wanneer dè'k moet gòn remme..."

"Nouw", zin Toon me' 'ne laach, "doede gij dè mar ès ik wit 'weg begin te trekke!"

De romboer

Bij romboer denke wij òn dieje mins diej me' hit en kaar langs de deur gonk um romme ùit te vente. Ge moet dan niej denke òn diej rijende winkels van tegeworrig; behalve flesse pap en bòtter hà' onze romboer enkelt mar rommen in de niggòssiej.

Op zen kaar stonne tuite losse romme. "Tuite" zinne ze b'ons, tege de mèlk-busse, mar vlak in de buurt hà'n ze 't over romkanne en wijer weg hurde ok wel romkruike of romsteupe.

Vrimd eigelijk dè zo'n zèlfde ding zovvel verskillende name kon krijgen in onzen hoek.

(Nouw zen ze sens de komst van de mèlktank al vort ùit de wirreld. Enkelt in de hal of in den hof ziede ze nog.) Ge hà't romboerre diej mar 'ne kaoie naam hà'n umdèsse de losse romme dinne "hengste"; dan goide ze d'r 'ne kwak wòtter bij èn verkochte diej blaow romme vur de vaaste prijs.

Ester oit 'n jong op de misse rondliejp dè himmel niej op de aander kijnder liejk, zinne ze wèl: "gij zijt 'r zeker inne van de romboer!"

Mùlkepap ùit de fles waar in diej daag nog mar heel gewoon.

Daor konde stroop in doewn en ègge niej beeter wiest, waar dè goeie kost. Lòtter kriegjde rijstepap en havermoutepap in flesse en pudding ok al vort.

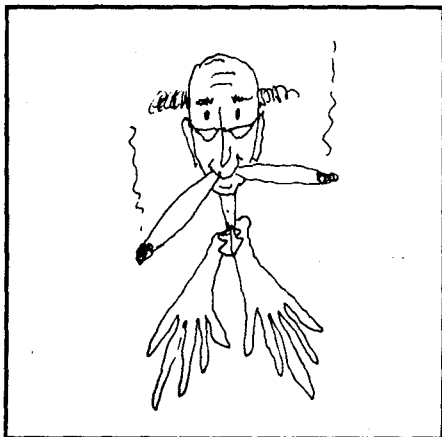
Oit hà'n ze b'ons mùlk van d'r èige; dan ware de romme zoer geworre en dan waar d'r klandestien gekaorst vur de goei bòtter.

Onzen aauwe romboer waar niej op z'n mundje gevalle. Hij waar gèire bezig, zoowès ze zinne. D'r is nog 'n spreuk van hum in ons buurtje blijve hange: "niej alted in de burries", zin Jòs de romboer en hij zette de m'dam d'r onder. (Diej madam dè waar de steunpaol onder de kaar). Romme komme we wijer tegen in de aauw ùitdrukkinge: "z'n rommen optrekke" (vur 'n tontje ligger gòn zinge), "romme van de blaow koew (vur wòtter) en "'t vèt is vort van de romme".

Oit wier Jòs me' z'n romkaar vur de zovvelste keer geplaogd dur 't gemaauw van vrouw Fleeme. Ja zen pèrdje din daor alted z'n behoefte en daor hà' de vrouw nogal verveelendighèid af. "Ja, wè kan ik daor nouw òn doewn?", zin Jòs, "ons pèrd moet krèk ès gij en ikke ok al 's oit me' de broek af..."

"Kun je daar dan geen zakje onder hangen of zo?", vroeg vrouw Fleeme dèftig. "Nouw", zin Jòs rap, "dè kan ik wèl, mar ik ge!euf niej dèttè veul hèlpt, want ik heb 'r zèlf ok al jòrre 'n zèkske onder hange, mar ik doe d'r toch alt' neeve..!" Bè foei toch! Hij hoefde sens bij vrouw Fleeme niej mer òn te komme.

De segaremaker

Hij hà' van diej mooi lang fingers en dè waar in zen vak meejenomme. Um segare te frutte moeste tenger fingers hebbe, zinne ze. Mar hij hà' bezunder haand; diej waren um te sortere; hij kon 'r krèk in inne keer zovvel vatte dèt kiesje vol waar.

Hij hà' jòrre gewerkt op de segaref'abriek van Willem Friso, 'n febriekske dè nouw ok al lang niej mer bestò'. Toch makte ze daor indertijd skòn bolknaks en diej waren overal gewild ok. Ze hà'n 'n goei

"melange" van t'bak diej ùit alterhande lande van de wirreld kwaam. Zèlliej ès segaremakers pròtten inderted over Sumatra, Havana, Brazil en Virginia of ze d'r èiges rècht vandòn kwame en toch waar d'r ginnen inne van de hil febriek oit geweest. De miste wiesse ginnins wor ze 't op de landkaart zò'n moete zuke! En dan werkte daor nog de slimste van de hil tabakstrieperij! Friso, zoowès de fébriek ok wèl kort genoemd wier, hà' goei vaaste klanten òn de klosters, simmenaries en abdije. Daor waar 'n segaar een van de wèinige geneugte diej mistal nog nèt wèl moewge. Segrètte waar veulste wirrelds vur 't gisteljik, mar 'n goei segaar waar noit weg. Dùrrum ware de pestoors dik ok goei afnimmers. Op de pastorij wier betòld en bedankt me' segare.

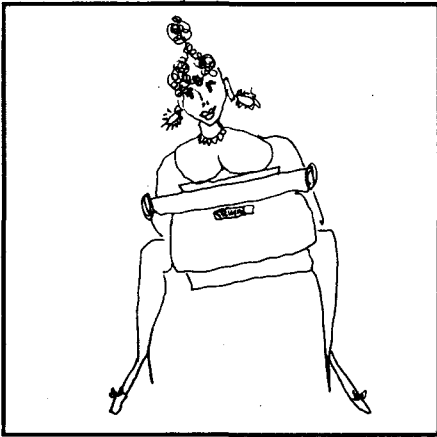
Onzen aauwen dùrpsheerder hà' zèlfs twee kiesjes segare op de skaauw staon um weg te geeve. Op een kiesje ston 'n groote letter G, op 't aander ston 'n B. Toen ze onze pestoor oit vroeuge wè diej letters beteekende, zinniej : "Ooh, dè's Goed en Best". Mar ons pestoorsmeid wies dè wèl beeter, ze he' oit verraaje dè de èchte beteekenis Gisteljik en Boer waar.

In de segaremakerij waar de leste jòrre lillijk de klad gekomme. Op sommige plòtse zaagde enkelt nog wèl 's wè van diej houtvùrmkes òn de muur diej òn 't aauw ambacht dinne denke. Mar sens dèsser vort aachter ware dè rooke slècht vur de gezondheid is, zen veul segaremakers en f'abriekskes opgedoekt.

Onze segaremaker is wèl z'n aauw prefèssiej traow gebleve; hij is 'n rookwinkelke begonne. Oit hittiej nog 't nieuws gehòld dur op z'n zaak te zette: "Kleine stele, grote stelen 't meest!" Dè sloewg op z'n pijpe, zinniej, mar de minse in 't dùrp wiesse wèl beeter umdè d'n bürger toen krèk in 'n skandaol waar genoemd wor nogal wè gèld in èige zak waar terèchte gekomme.

B'ons in de buurt ware veul p'stoors diej rokke dèt roewt òn d'ren toog hong. Kwaliteitskeus he' alt 'n belangrijke rol gespuld in de segaremakerij; jepunnekes en kokerkes um segare makte ze duur.

Meskien dè dùrrum de neomist bij z'n urste mis 'ne grooten hoop segarkes krieg me' de toepasselijke naam "Miskleur!"

De sikkretresse

Zeg dèsse belangrijk waar vur de zaak, ok al wier d'r alted geginnegapt over heur. Ze moes 'n goei vurkomme hebbe en vriendelijk zen, want ze waar dik zo'n bietje d'n binnekommer van dè zaak. Van d'n andere kant hâsse veul vertraowelijke dinger te verwerke; nee, 'n hêndige funksie waar 't niej. En dan waar 't ok nog 'ne keer zoo dèsse van alle mèrte thuis moes zen; goewd in taole, in type, in reekene en in steno.

Mar zoowès gezeed d'r waar veul kaoie praot over de sikkretresse. In dieje roddel lin zij 't hòst alt òn me' d'n baas en dik wier 't dan enkelt nog skuinsighèid.

In onzen hoek is nog alted dè verhaaltje in umloop over dè strant skoolmèiske dè dur de juuffrouw gevraagd wordt wèsse lötter worre wil. Dè durske flapt 'r zoomar ùit: "ik wor filmstèr of sikkretresse en ès ik ginne skonnen boezem krijg, wor ik mar p'stoorsmeid of skooljuuffrouw."

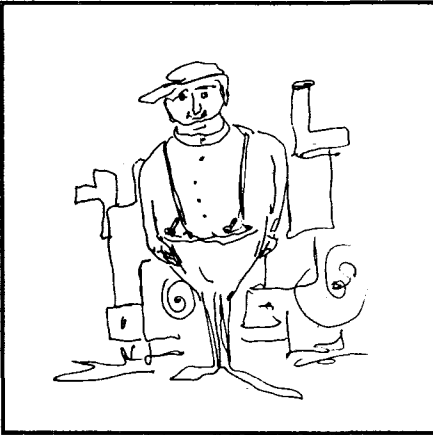
'n Sikkretresse kan 't noit goewd doewn; ze kùmt 'smèires dik wè lötter umdèsse 'saoves overuurre makt, mar ok daarover wordt alted gesmiespeld. We zulle mar zegge dètter veul van dieje klèts ùit jaloezie vortkùmt, want 'n goei sikkretares heget gelijk: 'n goei uiterlijk, goeie umgangsmenierre en goei hêrses. Dus zen 'n goei salaris en goei werkumstandighede eigelijk niej meer dan billijk.

Ja en toch, wè van diej ontighèid zulle we hier moete noeme: "ze kent 'r vak; d'r zit noit ginne lippestift op de kraag van d'n baas!"; "d'n baas betòlt heur me' plezier 'n vorstelijk salaris, mar zij zi' dè't "me' plezier" toch meer zò' moete zen"; "ze verdient wèl ècht elke cènt van d'r loon en 't is nog mar zoer verdiend ok; d'ren baas he' zò'n O-been, dèsse geregeld dur z'ne slip valt!"

Kik, dè zen zoo van diej haotelijke dinger vur ons burodurske en 't is niej irlijk, want tegeworrig me' diej diktafoone en kompjoeters moeten 't vort grif hêndige skietlaoje zen um alles bij te beene. Ze zen dan dik ok de steunpilèire van 'n bedrijf en durrum meuge ze gerust goewd betòld worren ok. Mar ze stòn wèl dicht bij d'n baas en dè wèrmt wèl en dè stikt...

D'r is nog alted dè kaoi gegeeve van 't durske dè kùmt sollicitere vur sikkretares bij 'n groote zaak. Bij 't geslaagd kennismakingsgesprek is de leste laachende vraag: "kunde gij ok goewd reekene?"

Es 't mèidje vol overtùiging knikt, zi' d'n baas: "nou, dan reekent 'r mar op!"

De sjacheraar

Handelaar of kòpman hurde Driek eigelijk liever, mar vur de miste minse waar 't toch alted 'ne sjacheraar geweest. Uit diejen èrmen begintijd vertelt iej èiges nog wèl 's oit dèttiej langs de deur gonk um wè aauw ijzer en zoo op te haole. Hij waar toen nogal slècht gekleejd ok. Bij 'n rijke vrouw krieg iej 'r durrum nog gèld bij èssiej de rotzooi op kwaamp haole en toen zij hum 'n por gulde wò' geeve, hättiej gevraagd of ze't in z'n tèsse wò' doewn. De vrouw hà'

toen venijndig gereageerd of iej te beroerd waar um 't òn te vatte?

"Nee, dè is't niej, mevrouw, mar m'n galge zen ok al k'pot!", hättiej toen benaauwd gezeed.

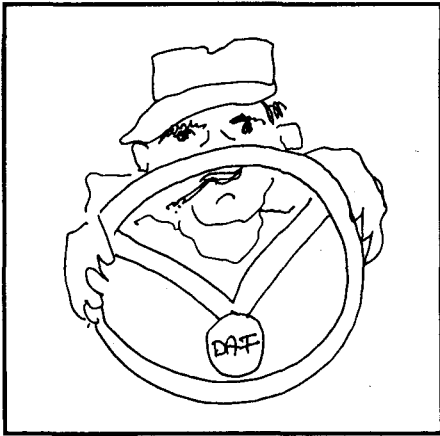
In diej daag din iej nog me' 'n stootkarreke of 'n bakfiets langs de deur. Lötter wier dè 'n pick-up-truukske en nouw hättiej vort verskèije groote vrachtwages òn z'n èige. Hij hægget hillemdøl gemakt!

"'t Gèld li' op straot", zinniej dik. "Ge hoeft mar krom um 't op te rape". Hij hà' veul krom gemoete..., mar 't gedoentje waar dan nouw ok nõvvenant.

"Hij hoeft 't mar òn te vatte en 't wordt goud in z'n haand", zin z'n wefke wèl 's gruts en daorbij zaat hij èiges dan te blinke. "Zo stèrk waar 't wèl niej krèk", zinniej dan, "mar d'r waar toch veul handel ègge't mar wò't ziejn".

Hij waar noit vergeete hoew tiej vruger nog wèl 's oit 'n groote pop ùit d'n boom hà' gehòld me' d'n tekst: "Deze leer is voor den arme man die geen bier betalen kan". Diej dinger dinne de minse vruger ès 'n pas getraowd stel gin bier òn de buurt gaaf; dan wiere ze "in d'n boom getrokke". Nouw hòlde Driek 'r zò'n poppen ùit. Niej um de pas getraowde te pleziere, mar umdètter wèl vur zeuve stùivers draod in zò'n pop zaat. Dik waar 't wèl pikkerdraod èn dè waar niej zò lèkker, n'tuurlijk.

Nòdderhand hättiej ok nog veul aauw orlogstuig opgehòld en dè waar dik nog tamelijk gevòrlijk geweest. Mar zò'n skòn grenaahtulze diej dinne opgepoetst nog hil wè. Sommigte minse gebrùikte diej in d'r hal ès pèrrepluujbak of ze viejten 't onderste vur asbak. Ja èn 't skrootkopper waar ok nog behoerlijken handel. Driek hà' 'n hil bedrijf opgebauwd en ès ge'm oit vroeugt hoew tiej dè vur mekare hà' gebokst, zinniej: "Nouw gewoon, ik kocht iets vur 'ne gulden of drijen en nõdderhand din ik dè 'weg vur vijf gulde... èn zoo ze'k alt' òn m'n twee percènte gekomme!"

De sjefeur

Es klèine jonge hà' Sjèf alt' al gedròmd van autorije en durrum waar 't eigelijk niej zò'n wonder dèttiej lötter sjefeur geworre waar.

Hij din alle weeke nor 't buiteland me' de vlam in de pijp, um zoo te zegge en hij waar niej bang vur 'n por duuzend kilomeeter. Me' de vrimde taole kossiej z'n èige ok goezat behèlpe al zinniej 't zèlf.

't Grotste naodeel waar den ongerakte werktijd en 't wèinig thuiszen, mar van

d'n andere kant gaaf 't ok lèkker veul afwisseling.

Hij waar oit begonne me' 'n kaoi Borgwardje wor ge gaar ginne snelheidsmeeter op nõddig hà't umdè bij de dèrtig de motorkap al begon te kleppere en bij de firteg kwame daor rammelende koplampe bij en bij de vijftig de treejplanke en bij de zestig zaat iej òn de top en rammelde z'n gebit.

Gelèijelijk òn hàttiej z'n èige nogal opgewerkt en dèzèlfde konde van z'nen bès ok wèl zegge. Diej hà' nouw vort hil wè Scania's op de weg.

In z'ne vrijen tijd waar iej ok nogal autogèk. Hij zin alted dèttiej vond dètter veul overeenkomst waar tussen auto's en vrouwe. Hij docht dèttè vurral in 't bochtewèrk zaat...

Hij hà' nog mar pas 'ne luuksen Ammirikaanse sleej òngeskapt me' veul neijmòddese dinger d'r op èn d'r òn en toen iej d'n uurste keer me' hulliej Cisca 'n rundje din rije, moes iej n'tuurlijk al diej autematische ònwinste laote ziejn. Hij daowt op 'n knùpke en de raome gòn umblig; 'nen andere knop en 't skuifdak gò' ope. Dan drèijt iej 'ne skakelaar um en d'r kùmt zoveul frisse lucht de wagen ingeblaoze dè de rokke van Cisca's umhogwèije. "Bè foei toch", zi' Cisca, "diej Ammirikane doen ok niks mer me' de haand...!"

Dieje sleej hàttiej toch niej lang gehad; ge kont de bezine onder oew weg heure slùrpe...

Hij hà' oit, lang geleje, 's 'ne keer 'ne lifter meejenomme.

Dè dinniej niej dik, mar toen liejk 't 'm wèl iets spissjaals.

't Bliejk 'n boerke te zen dè nor Bosch-mèrt wò' en dè zoo slès mar z'n haand umhog staak um meeje te rije. 't Mènneke hà' nog niej veul in auto's gezeete, zinniej en toen iej Sjèffe nõ 't Geffes stoplicht zaag skakele, zinniej: "Es we nouw dalijs wir moete stoppe, dan doede gij mar sture, dan zal ik wèl me' dieje klippel dur d'n òlliej rure..."

De skeeper

In onzen hoek is Janus de Skeeper denkeliijk wèl een van de allerleste skaopehujers geweest. Hij heget heel lang volgehauwe; volges èige zegge meer ès tachtig jaor. Alle daag din iej me' z'n skupkes de hèij in. Hij liejp wèl vort wè mank; "gonk nor 't skeepers-skùpke", zoowès iej zèlf zin. Dè skùpke he' 'ne skeeper nòddig um 'n klutje grond nor afgedòlde skaop te goie. Toen iej op löttere leeftijid zoo me' z'n been sukkelde, hà' d'n dokter nog gezeed dèttiej

honderd kon worre èssiej mar me' z'n skaop blijf loope en dè's n'tuurlijk alt' waor ègge dè mar volhauwt, dan worde vanèiges honderd. Janus heget traow gep'rbeerd ondanks de rimmetiek op 't lest, mar hij heget toch krèk niej gehòld, diej honderd, wèl kort 'rbij.

Vruger, toen d'r nog hèij zat waar, hà't de skaophèrder veul hèndiger. Op 't lest waar d'r mar amper mer hèij dur al diej ontginninge van tegeworrig en dan moewgde d'r somteds nog niej opkommen ok niej. Zodoende moes Janus 't gelèijelijk òn me' minder skaop doewn en z'n skupkes moessen 't me' minder doewn ok. Dik hà'n ze allennig nog mar de wegkante in plòts van 'n skòn stuk hèij. Kek, vruger ware de skaop goewd vur de hèij en de hèij goewd vur de skaop en krèk zoo hurde dè...

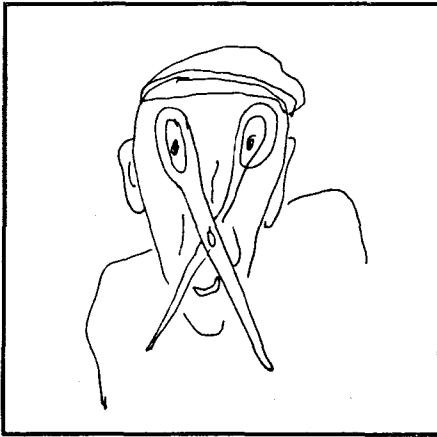
Skaop lusse bekant alles, zegge ze, zin Janus ons oit, "mar ik weet wèl beeter!" Ze ate veulterhand grèij, dè waar waar, mar ze liejte ok veul staon en ze wiesse krèk wè.

Janus wies veul van de n'tuur; ginne wonder, hij zaat 'r alledaag middenin. Hij wies krèk wor wèffer veugelke wònde en ok knijnd en haos en vosse wies iej zat zitte. Hij hà' 'nen hekel òn roofvogels umdèttiej 'ne keer geziejn hà' hoew 'ne klamperd 'ne wiewaal gevat hà' en dè hättiej hil diej vogelfmiliej noit mer vergeeve. Z'ne gròtsten dagelijkse vriend waar z'nen hond. Dè bisje kon leezen en skrijve en dè hægget gelijk geleerd van Januzze. Diej hà' hum me' ijselijk veul geduld alles bijgebracht wè 'ne skeepershond dient te wete. Zònne hond waar niej te betaole, dieje leste diej tiej hà' waar zò slim, diej din vort nèt zoveul vur de skaop ès de skeeper èiges!

Alle jòrre verkocht d'n hèrder de wol en 'n dil van z'ne veestapel en dan din iej me' de gekorte kudde wer wijer.

Oit hittiej één skupke gehad dè wèl heel bezunder waar; dè kon niej goewd loope, mar daor ston tegenover dè't praote kon!

Janus din dè skupke dik op z'ne skaauwer drage. "Witte wurrum dè skaop niej goewd loope kan?", vroewg iej dik. "Umdè't vruger lam is geweest! Dè heget men èiges verteld."

De skeresliep

Zoo ins in 't half jaor kwaamp iej me' z'n "vliegwieltagentje", z'n daowkar, de buurt op. Ge kont oew skirre, skarse, messe, bijle, hiejepe en weet ik wè al niej laote slijpe. Skirre en messe ware toch wèl 't vurnamste. Toen ware d'r nog gin gekartelde messe zoowès tegeworrig. 't Kwaamp wèl 's oit veur dètter nor de sliep ùitgekeke wier umdè't mes vort zò bot waar dègge d'r me' op oew kont nor Keule kont rije. Dan waar dè mes al veul kirres langs de muur van d'n hoek van 't

huis gegaon um 't òn te skèrpe, mar 't kon n'tuurlijk niej tege de vakman op. Vur 't slijpe van skarse, de aauw skirmesse diej vlijmskèrp moesse zen, hà' de sliep 'ne groote lere riem òn z'n karreke.

Essiej 't skirmes gedaon hà', zin iej dik dègge d'r wer zò glad ès 'n kijnderkuntje me' worre kont.

"Hedde niks mer te slijpe? Alles op skèrp?... Dan gif mar 'n borreltje", zin onze slijper alted, want slijpe din iej gèire, mar pruujeve nog liever. Hòst hättiej noit. Hij kwaamp òlling van D'n Bosch afgekrojje en kwaamp iej 'r vandaag niej dan gonk iej mèrge mar wer trug, zoo riddeneerde-n-iej. Skòn minse toch eigelijk. Ge vijnt ze niej mer.

Onze sliep din z'nen handel ès seizoenèrbèijer hittiej 's oit verteld. In 't vurjaor begon iej en tege de winter doekten iej z'n kar wer op vur 'n half jaor en dan p'rbeerden iej wè los-vaast wèrk te doewn um de kaauw dur te komme.

Nee, 'n luuks leeve waar 't zeker niej, mar wèl 'n mooi. Alt' onderwege, alle uurre iets anders. Veul skik umdèttiej zèlf alted vrolijk binnekwaamp. Ja, en 'n borreltje din d'r dan ok gin kaod òn... Mar lang niej overal zaat 'r 'n sneevelke òn, dus dè pruujeve viel dik nogal meej ok.

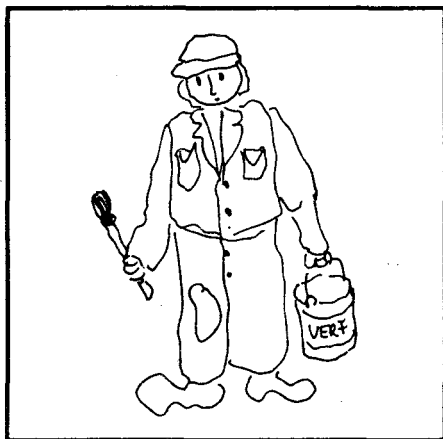
De grotste skùrft hà' de skeresliep òn diej waakhond overal.

Diej hofhond hà'n 't overal gruwelijk op hum begrepe en hij waar 'n mèkkelijk slachtoffer van diej joekels umdèttiej me' z'n kar niej ùit de weeg kon. Dè wiesse diej sloebers en onze sliep mar roepe: "Koest, vort hond!" 't Is zò dik geheurd van de slijper dèttiej in onzen hoek de naam Koest Vorthond kriejg, umdè gin man wies hoewtiej eigelijk krèk me' z'ne van hiette en umdè zenne roep al van veerze te heure waar.

D'r skent nog 'n aauw bijgeloof te zen dè zin dètter reegen op komst waar ès de skeresliep in de buurt kwaamp. Meskien is dè zoo gekomme umdètte sliep wèl alt' nattighèid zocht.

"Ik gò' me' de botte bijl te wèrk", zin de skeresliep...

"Sliep uit!", zin de skeresliep en iej daowde z'n trapkar de sloot in.

De skilder

Kunstschilders ware d'r niej veul in onzen hoek en diej por kunstmakers diej t'r zate, ware dik niej zò in tel.

Skilder of vèrver zinne ze b'ons èsse de plòtselijken "huisschilder" mènde. Hij waar goewd in glas, stopvèrf, behang, witkalk en vèrf. Vurral 't leste, dè waar de stèrkste kant van Driek de vèrver. Hij kon me' minge nog krèk de kleur make diej gij gèires hà't en dè waar grif vakmanskap. Hij din z'n vèrfwèrk ès d'n beste; noit gin gedrup of hèiligedaag,

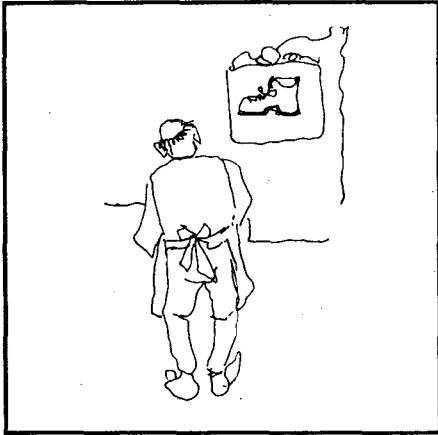
mar daor dinniej dan wèl mooi z'nen tijd over.

Driek hà' z'n klante en hij kende ze. Oit hittiej Toonia's, diejtiej niej moes umdè't 'n verveelende sèmmel waar, tot verveelens toew trug laote komme me' d're vèrf. Dè kwaamp zoo: Toonia waar d'r heel naauw òn en 't waar noit krèk goewd; alt' te duur ok nog. Driek waar dè nogal muujg, irlijk gezeed. Ze hà' dieje keer 'n klurke besteld vur de deur van heur goei kamer diej ze èiges din vèrven um koste te spaore. 't Waar 'n moeilijk sort lichtblaoow dèsse op 't oog hà'. Toen Driek ùitgemengd waar en ze vertrokke waar me' heur m'dèrn kleur, wies de skilder al dèsse zoo trug zò' zen. Zoo gonk 't alted en nouw ok. 't Moes 'n bietje donkerder en Driek begon meeje te minge en makte de kleur wè lichter, de lillijkerd. Toonia nor huis en wer trug. Nog wè donkerder! Driek goide d'r 'ne kwak rood bij zoodè 't gelijk kèijpèirs wier. Nò drieje kirres dùrfde Toonia toch niej mer te rikklemere en Driek plezier.

Ge hà't hier vruger ok nog "katteschilderkes". Dè ware van diej zwèrvende vèrvers diej 'n "huisdier" ùit kwame schildere vur de kost en 'n slaopplòts. Dik dinne ze 'n poes ùitschildere en dùrrum wiere ze katteschilders genoemd. Ze kiejke wè 't slaope betrèft niej zò naauw ès ze mar dreug lage. Dik wier 't erres in 't hoi of achter de koei en mistal wier dè de slaopplòts umdèsse dochte dèttiej meskien nog luis hà' ok. Betaole hoefde dus niej. 'nen Borrel en wè rook ware heel wèlkom. D'r zen oit drieje van diej geleegenhèidsvèrverkes geweest diej same dinger van "de Hollandse skool" vur Ammirrika dinne make.

Dè gonk òn de loopenden baand: d'n inne din de lochte; èchte Hollandse wolkelochte me' of zonder vogels, d'n andere de landskèpkkes en d'n dorde bluumkes, bumkes, hùiskes, mènnekes en beesjes.

Op 'nen dag zie d'n bèkkersknècht d'n uurste skilder fietsen in de zon en vreugt: "Hee, hoefde gij niej te werke?" "Nee, ikke niej!", laacht 't skilderke, "ik lig lèkker nog acht lochte veur!"

De schoenmaker

Ge ziet ze bekant niej mer, de èchte schoenmakers. Ik weet nog dèttiej b'ons in de buurt alle m'onde op 'ne solex rondkwaamp um te heuren of t'r nog wè skoiesel te ripperere viel. K'potte skoewn naamp iej mee en diej brocht iej de keer d'rop wer gemak mee trug.

We zen d'r wèl 's oit skoewn op wezen haolen ok. Daor roewk 't zò stèrk nor leer en smeer en schoenwas...

Hij kon ok èchte nej skoewn make. D'r stonne stevige m'delle op 'ne list te

dreuge, krèk gelakt, blinkend van neijghèid.

Onze schoenmaker kende z'n klante: "nej zoveul voetballe me' dees skuuntjes, jonge", zin iej oit me' 'n knipeugske. Hij hà' gelijk; ge kont òn de kaol neuze wèl ziejn wètter me' gebeurd waar. "Diej kanterfore gòn gelijk nor de kloote ègge oew skoewn òn en ùit doet zonder de feeters los te make..."

In onze jongen tijd hà' de schoenmaker nog veul konkurrènsiej van de klompemaker. Diej hà' 'n skòn groote plaot vur de klompemakerij staan: "Wilde worren oud, stikt dan oew voewten in 't hout!" Op 'ne keer waar de schoenmaker in 'n ondeugende bùi zò strant geweest um d'ronder te skrijve: "mar vur goei fesoewn lopte wèl op skoewn!" Dè wier dur de klompemakerij nej in dank afgenomme. Tegeworrig koope de minse vort skoewn um ze nò gebrùik weg te goie, zin d'n aauwe schoenmaker onderlest. Hij waar d'r skòn afgeskeje; gin dreug brood mer me' te verdiejne, zin iej. Diej hakkebarre h'olden 't leste wèrk nog vur oew neus weg...

On 't schoenmakersvak he'n we in ons taol wèl wè overgehaauwe: smidspèird en schoenmakerswijs diej gòn mistal b'errevoets; schoenmaker blef bij oewe list, boer blef bij oew bist. Wanneer de zole van nej skoewn wè veul krakten in 't begin, dan zinne ze b'ons wèl: "ge he't de schoenmaker zeker nog nej betòld!"

Iemes in Hezik klaagde lang gelejen dèttiej zò'n kaoi skoiesel hà'; hij verloor dur diej k'potte skoewn hene z'n sokke!

Vruger ware skoewn 'n luuksighèid. Jan d'n Beer vertelde oit dèttiej al tiejn jaor waar toen iej z'n uurste skoewn kriejg.

Dè waar 'n hil ùitgaaf, nej skoewn! "Jonge, vat ze g'rdomme gròt zat", hà' hulliej moeier wèl tiejn kirres gezeed. Jan kwaamp trug me' skoewn diej 'm 'n kaar te groot ware. Zò groot dètter in 't uurste jaor veur 'nen èijerkool in geleed moes w'orre me' 'nen tod d'r umheen um 't gelijk 'n bietje paassend te make. Me' z'n negentien droewg Jan diej èigeste skoewn nog!

Allennig op zondag en dan nog moesse ze mee j'uit ègge thuis waart. Mar dè ware toch goei skoewn geweest, dè wèl ja!

De skooljuffrouw

Tusse vruger en vandaag daor li' 'n leeve tusse.., zò hèndig ès ze 't vruger hà'..., heur klasse zen nouw klusse!

In d'n tijd van driekwart boks en klompe waar 't nog zoo dè de jonges. mistal misters hà'n en de mèiskes nonne of juffrouwe.

We gòn nouw efkes trug nor diej uurste klasse van de aauw skool me' z'n skuin banke en klepkasjes, me' z'n lèijen en griffels èn z'n inktpùtjes... Daor leerde wèlliej ons uurste woordjes "aap, noot

mies" skrijve; dun umhog en dik umblig! Wè hà'n we nog veul ontzag en skrik van de mister of misterès vur de klas, en loogisch ok, want ge kont ze nogal 's meej beure!

De mister van de jongesskool op ons dùrp moes tege d'n uurste k'muniejtjid samewerke me' de juffrouw van de mèiskesskool.

Wèl bliejve jonges èn mèiskes in de kerk goewd geskèije vanèiges. Mar alle skoolkijnder leerden 'tzèlfde en zoo gezejn waar 't loogisch dè de kappelaon alles in inne keer bij mekare wò' hebbe. Um wè deur te praote me' z'n k'lèega is diejen ondeugende mister nog nor de mèiskesskool geweest. Hij hà' 'n taart vur de juf... Daor hättiej op laote spuite: "Nooit gebaard en toch 'n taart!"

Toch hà' zò'n juffrouw eigelijk 'n skòn beroep me' al diej klèin durskes me' d'r groote strikken in d'r haor. Ze konnen oit toch zò raak iets zegge. Toen Juliana 'ne klèine zò' krije bevubbild, toen wier d'r nogal druk gespikkeleerd of 't 'n prinske of 'n prinseske zò' worre. Toen hà' Doortje diej dè al tot verveelens toew hà' geheurd op 'ne keer gezeed: "en ik laach m'n èige k'pot ès 't nouw 's gewoon 'n kiendje wordt!"

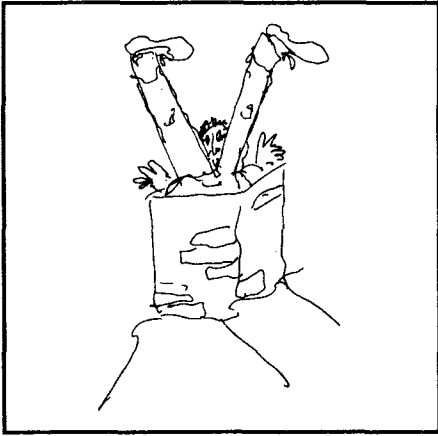
Oit he' de juffrouw tege 'n mèiske gezeed dè't z'n èigen 's beeter moes waasse, want dè't irljik gezeed wèl 'n bietje din stinke. Oei, oei, dè waar niej getroffe; 't durske brocht 'smiddes 'ne gepeeperden brief meej me' de slotzin: "mijn kind is om aan te leren, niet om aan te ruiken!"

Op 'ne keer moes de juffrouw zegge dè de klas ingent moes worre. "Zorg dat jullie allemaal netjes je armen gewassen hebt!"

Mientje van Achtere vreugt dan benaauwd: "Links of rèchs, juf?"

Soms zen d'r ok pienter leerlinge tusse. Toen de juf 's vroweg wèlke mònde dètter 28 daag hebbe, zin een jong: "bè juf, elke mònd toch zeker!"

De juffrouw he' ok 's oit gevraagd òn heur klas of de jong al wiesse wèsse worre wò'n. Nouw nò diejen inne keer hesse dè noit mer gevraagd, want d'r waar toen zò'n strant skepselke bij dè meej zin: "nouw juf. ès ik 'n goei veurkomme krijg, dan wor ik mannequin of m'dèl of zoo en ès't niks wordt, dan wor ik ok van èrremœi mar onderwijzeres".

De skorsteenveeger

Hij waar 'nen èchte "liggale" zwartwerker en dè is iej nog, denke we. Mar tegeworrig göttiej niej mer zoowès vruger in 't zwart en zò herkenbaar rond. Zwarte kleer en zwarte gezichte hurde bij dè gevorlijk wèrk. 'n Groote leer en 'ne spissjalen bessem ok.

't Roewt in de rook'nale vreugt um de skorsteenveeger. Doede'r niks òn, dan hedde 'n goei kans op 'nen onverwaachten brand.

Vruger hādde hier in ons èrm buurt zat minse diej de skorsteen èiges dinne veege me' 'ne groote riejte veeger. 'n Smerrig wèrk waar 't wèl; ge moest in diejen tijd nog òlling in dieje skorsteen krùipen um overal bij te kunne. Tegeworrig zen d'r veul minder en klèinder skorstintjes en durrum he' de skorsteenveeger ok vort aander geridskap. Vurral de buigstokke en de staalborsels zen vandaag d'n dag belangrijk. Me' 't gas he'n de veegers veul niggòssiej verlorre, mar nouw me' diej allesbranders en wolfkèchelkes kùmt 'r wer muziek in. 't Is over 't algemeen wèl zoo dètter bij al diej neij kachels, wèinig òn de skònmaker van de skaauw en skorsteen gedocht wordt; jonge, wè'n krom bochte worre d'r toch oit ùitgeprakkizeerd!

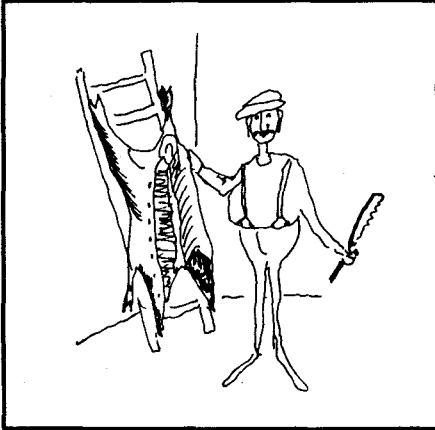
Oit wier 't roewt ùit de skorsteen nog gebrùikt dur d'n tuinder op z'n laand, mar daor is nouw niej veul liefheberij mer vur.

De skorsteenveeger he' dik gin leer mer nòddig. Hij duu niej ins 't dak mer op umdèttiej de zaak van onderenaf kan veege.

't Blef zoo dè 'ne veul gestòkte skorsteen van 'nen open haard of 'n houtkachel wèl alle jorre geveegd zò'n moete worre. 'n Gaskachel hoeft niej zò dik, mar toch ès dè kartje in de bus valt, is 't meskien goewd um de stookgange 's te laote zùivere. In sommige laande zegge ze dè 'ne skorsteenveeger geluk brengt. Zoo ziede bevubbild dik dè 'n bruidspaar me' 'ne skorsteenveeger op de foto wil, mar dè's b'ons zò wijd we wete niej 't geval. 'nen Uil diej in de skorsteen z'ne nest he', zò' ok geluk bringe. Durrum noit in mèij of juli veege!

Vruger gonge d'r nogal 's wè hùiskes de fik in. Of dè alt' òn d'n ongeveegde skorsteen geleege he', moete we betwijfele. D'r ware teveul klèin jong diej geire vuurke dinne stoke en dan ware diej stroigedekte hùiskes me' de hout- en rogmijte d'r rontelum nogal ontvlambaar. Zeg dètte ammel brande wò'! Over de verzekeringe van diej daag he'n we't nouw niej, mar toch de "brandastransiej" h'àn ze niej vur niks... D'r ware boerrejong diej op d'n hoizulder me' lucifèrre nor henne-èijer dinne zuke!

D'ons is krèk 'ne kaoie skorsteen, zin de veeger, ze duu niks ès rooken en ùitgaon...

De slachter

Me' de slachter bedoele wij dieje mins diej òn huis kwaamp um 't vèrke dood te doewn. Mistal waar dè wer 'n baan diej ze d'r bij dinne umdèsse d'r niej af konne bestaon.

In onzen hoek waar dè Hàske Slits. We zien hum nog kommen op z'nen Berini, zò'n brummerke me' 'n èij veur op 't wiel, me' z'ne groote lere jas. In de aachtertas van diejen brommer zaat al z'n "grèij": z'n piestool me' slagpin, z'n messen en z'n krabbers en z'n slijpijzer.

Es Hàske b'ons op de misse kwaamp, moewge wij, klèin klotjong, efkes niej mer buite komme. Dan gonk 'r onze krulstart òn; hij krieg de slagpin in z'ne kop en wier in z'n keel gestoke. We hà'n 't gekieuw van ons vèrke wèl geheurd mar ok bij dè skreeke moegde nog niej nor buite. Pas ès 't bist dood in 't stroi laag, moewge we komme kijke.

(In vruger tije dinne ze 't vèrke nog niej skiejte. D'r wier 'n taauw òn de poote gedaon en 't wier gestoke me' 't mes. Dan "wier iej umgetrokke" zoowès ze zinne.) Waar 't vèrke dood, dan wier 't me' kokend wötter overgote en geskrapt, z'n nagels wiere getrokke en de oogen en orre ùitgesneje. Nouw moewge we komme kijke en wij jong hà'n 't vurral op de blaos begrepe. Diej konde krije ès ge de kont van 't dooi vèrke dùrfd te kusse. Oit ware we zò gèk geweest. Toen hà' Hàske gaauw me' z'ne lèirs op de vèrkespèns gestampt en gij hà't oew neus vol vèrkespoep gekrege! Dè dinde noit mer! Mar ge hà't dieje keer wèl de blaos. Daorvan konde d'n doetelpot vur vastelaovend make: "ès 'n stiekevèl strak gespanne op 'n pùtje, 'n rietje in de midde zùrgde me' d'n doetelspiets vur 't karnevalsgeùidje!"

Es 't vèrken òn de leer hong, din Hàske d'n buik opesnije tot alle dèrm d'r ùitzakte. Diej dèrm wiere skòngemakt vur de worst.

Waar 't vèrke geleerd, dan moest'r gewaacht worren op de keurmister. D'r wier alvast gepruufd op "dè skòn skilderij".

Nò de keuring wier de kèrmenèij dik nor de pestoor gebrocht.

Waar de krulstart kortgemakt dan waar 't een en al vètte bedrijvighèid op de geut. D'r gonk veul in weckflesse. 't Waar 'n gebraoi en getis van jewelste. De koikes, de hèses, de loos, de tong, de nierkes en de leever moessen in de kortse kirres op. Veul van 't vèrke gonk de skaauw in um te reuke; worst en zije spèk. D'r wier wè in de pekèl gezet in de kùip.

Al van 't vèrke is goewd, zin 't wefke en lèkte 't zilke af!

Nouw wee'k wèffer vlis ik in de kùip he', zin de slachter en iej haowde 'n stuk van z'n haand.

De smid

Es wij 't over de smid hebbe, dan mèine we nog d'n aauwen hoefsmid van 't dÛrp diej niej allennig vur de pèirdeskoewn zùrgde mar ok alle meugelijk aander grèij vur oew makte tot zèlfs 't skeel op 'n pènneken òn toew. Zònne mins waar dik stèrk en groot, want hij moes toch vurral me' diej groote stevige pèird overweg kunne. Daovur hättiej buite d'n hoefstal staon, zò'n groot staole gevaarte wor 't pèrd krèk in paaste.

Oit waar zònne hoefsmid ok kachelsmid

en dan kon iej ok in de winter ès alle pèird vort op skèrp stonne nog volop vort me' aander wèrk.

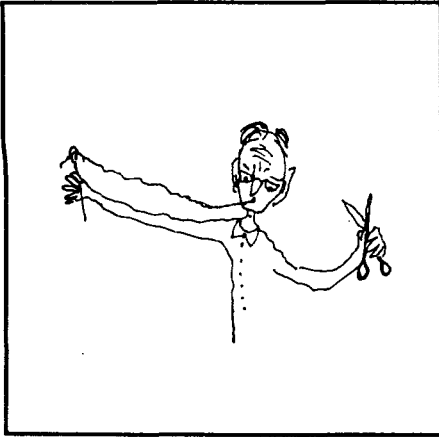
Opvallend waar 't wèl dè smeje; ge hurde-n-'m al van veerze bezig op dè aambild en oeh, èssiej diej pèird òn 't beslaon waar, wè kon dè stinke!

De smeej van vruger hà'n skenbaar 'n goei gevuijl vur muziek of in alle geval vur de maot, want diej wij nouw zoo in gedachte hebbe zaten ammel bij de hèrmeniej. D'n inne spulde de trom bij Union, d'n andere d'n bomberdon bij Cecilia... ja en dan waar d'r ok nog inne diej 't vòndel droewg.

In ons taol zegge we wèl 's: "smidspèird en skoemakerswijs gòn mistal bërrevoets", worme' we bedoele dè de miste vaktlù vur èige volk bekant noit gin tijd hebbe. Ze zeggen ok wèl 's: "op de meulen en de smis hurde alle nijts dètter mar is".

Ja, en dan ister nog dè bekend verhaal van de smid en de mùlder. D'n dÛrpsmid waar alt' nogal gèires bezig; hij hiel 'n aander me' plezier vur de gèk. Op 'ne keer zaag iej al van wijdaf de mùlder ònkomme en iej docht mee: "diej za'k 's hebbe!" Hij din gaauw me' 'n gloeiende gasvlam d'n deurklink heet make. De mùlder ochèrm, òlling onwetend, vet dieje gloeiende klink vaast en brandt z'n haand dètter 't vèl bekant òn blef hange. De smid kan 't ok nog niej laoten um strijelijk te vraoge: "waar 't wèrm?" De mùlder verbet z'n pijn; hij lèt niks mèrke, zi' dèttiej um 'n gasfles kwaamp, betòlt en gò'. De smid he' skik, mar de mùlder zint op wraak.

'n Half jaor lötter lèt de mùlder de smid vraoge. D'r is iets me' 't drèijwèrk van de meule. De smid, alles al lang vergeete, kùmt nor de meule. De mùlder stò boven en ruypt: "smid, gò mar bij dieje zak zitte, dan haole we oew umhog." De smid duu dè en wordt umhog getakeld, mar halverwege zet de mùlder 't taauw vaast, laacht 's gemeen tege de smid diej daor halfweg de meule hangt te bèmmele. Dan makt iej z'n boks ope en gò' rustig op de kop van de smid stòn te pisse. Essiej klaor is, kan iej 't niej laoten um te vraoge: "en, waar 't wèrm, smid?"

De snijer

Es ge vruger nor de snijer gongt, hiel dè in dègge nor de klirmaker dint. (Snijer kon ok gezeed worre tege 'n groote libèl.) In onzen hoek waar 't heel gewoon ègge "snijer" ok ès naam gebrùikte en d'r ware d'r mar wèinig diej wiesse dè d'n offisjele naam eigelijk Timmermans of Heijmans waar.

We wete nog dè onze vòdder vlak nò d'n orlog 'n pak op maot liejt make bij Grèt de Snijer. Ons moeder hà' errès 'ne lap kamgorren op de kop getikt en onze

vòdder moes z'n èige daorvan 'n pak laoten ònmeete. We wete dè onze pap dè allesbehalve gèire din, mar hij dint toch.

Daorvur moes iej nogal 's 'ne keer trugkomme bij Grètten en we geleuve dèttiej 'r durrum ok al extra de skùrft òn hà', òn dè maotpak. Affijn, nò 'ne keer of driej vier hà' onze vòdder dan toch z'n neij pak. Iets bezunders; 'n maotpak dè hà' niej alleman! De miste hà'n mar iets "gemakt-gekochts".

't Pak van onze pap hà' zò'n ùitgevalle roisige kleur en durrum waar 't ok apart. We geleuve niej dè 't pak èrg in de smaak viel want veul gedrage wier 't niej. Daordur is 't wèl jorre meegegaon, dè wèl.

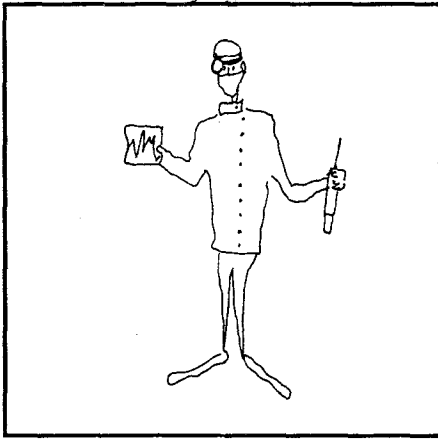
Es wij vruger langs de snijer kwame, zonge we wèl 's: "snip, snap, snijer, makt oew boks wè wijer..."

D'r zen 'n por skòn spreuk òn de snijer te danke: "alles me' maote, zin de snijer en iej sloewg z'n wijf me' de el" en "ik maak alles neijmòddes, zin de snijer, wè wilde, te lang of te kort?"

B'ons in de buurt he' de snijer oit iets vrimds òn de haand gehad op 't lest van de tije; Grèt wò' d'r toen eigelijk al lang ùitskèije me' de hil snijerij. D'r kwaamp 'n mèidje bij hum dè iets gemakt wò' hebbe van heel spissjaal stof, zò'n aluminiumèchtig grèij dè toen efkes in de mòdde waar. Grèt hà' bekant niks mer te doewn en zò'n grèij wòttiej vur de arighèid ok wèl 's verwerkt hebbe. Nouw moes iej vur dè durske 'n mini-rùkske make en dè waar iets wè Grèt nog noit gedaon hà'.

Mar allee, 't mèiske hà' goewd ùitgeleed wè't krèk wò' en dè moes Grèt ok kunne, mènnde-n-iej.

Nò 'n enkelde week waar 't ding klaor. 't Durske din 't paasse en keurde-n-'t af; de rok waar te lang! "Bèh God", docht Grèt, "te lang!" 't Mèidje vroewg of Grèt 'm korter wò' make. "Nee", zin Grèt, dè wòttiej niej! Toen 't durske vroewg wurrum niej, zin iej: "umdè'k gin skandaole maak; ègge dè klòtding nouw nòg korterder wilt hebbe, moete uurst oew stopk'ntakt mar 's laote verlegge...!"

De spissjalist

Hij waar nogal gezeijn ès dokter. Ons grutje heget 'r nog dik over gehad dèt toch zònnè goeie gemoedelijke mins waar. Hij hà' heur van top toew teen onderzocht en toen hättiej gezeed dèsse nog goewd gezond waar en dèsse nog hèndig 'n por kirres klèinkijnder zò' kunne krijge.

Toch waar iej oit heel vurzichtigskes begonne in Sint Anna. Ze hà'n toen bij hum in de waachtkamer nogal geklaagd dèt' zò lang duurde. "Dè kùmt umdèttiej

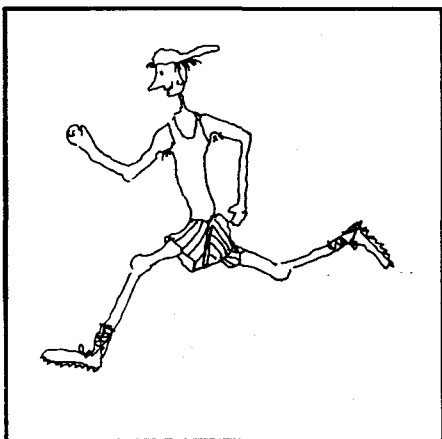
neijen dokter nog nijt is en z'n èige nog 'n bietje skamt", hà' ons grutje toen gezeed. Mar diej vrouwenafdeeling onder de dokters, dè waar me toch ok wè. D'r wier van buitenaf zoomar areg tegenòn gekeke. Gelukkig ware d'r vort wè minder taboes, mar vur de ouwere bliejve d'r veul dinger wor ze moeilik over praote konne me' vrimde. Ons greut zin wèl 's oit: "seks., op dè gebied wete diej klotjong van tiejn al meer ès wèlliej nouw nò tachtig jaor!" Mar ze vond dè dan irlijk gezeed toch wèl beeter ès vruger toen ge niks wiest en niks wete moegt en ge nuchtere òn oewen traow begont.

Onze spissjalist he' 'n wefke dètter mar op los leefde 's de goeie raod gegeeve um van stèrken drank en rooke mar vort af te ziejn. "En dokter, denkte gij dè ik daordur veul langer zal kunne leeve?", hà' de pesjènt gevraagd. "Nouw", hà' d'n dokter gezeed, "'t zal in alle geval veul langer lijke..."

Diej geneeshirre onder mekare dinne wèl 's mùpkes bedenke in hulliej skraole vrijen tijd. Zoo van "kleega, witte gij wètter in de anti-konsèpsiepil zit?" Umdè de gevraagde me' z'ne kop skudt, kreg iej te heure: "'n heel klèin èijerwezelke!" Ok moet er wèl 's gegrapd en gegrinnikt worren over de "plege", mar over 't algemeen ister niej veul tijd vur humor.

Op 'ne keer waar 't zoo dè' ons grutje 'n zwaor operasiej moes ondergaon. Onzen dokter is de zoon van heur vruger vriendin diej 'n por mònd geleje gestùrven is. Op de mèrge vur de operasiej kùmt de spissjalist op de kamer en vreugt hoew 't gò'. "Goed zat, goed zat", zi' grutmoeder, "mar jonge, doe dalijk toch al wè ge kunt, wor, want anders moet ik 't ùlliej moeder meej gòn vertelle!"

"Mar d'r is nog wèl gevaor van durkomme", zin d'n dokter.

De sportman

Veul tijd um te sporte hà'n ze vruger niej. Toch zen d'r twee sporte al lang in onzen hoek geweest zò wijd wij wete; voetballe en wielrenne.

Laote we mar 's beginne me' de voetbalder. Over gèld verdiejne of prof-sport hoeve we 't vanèiges niej te hebbe. Van 'ne vremde voetbalder in de dùrpsclub ùit onze jongen tijd zinne ze wèl 's dèsse diej òngekocht hà'n vur 'n maand èipel, mar hij moes ze wèl zèlf ùitdoen. Nee, me' voetballe konde toen

gin dreug brood verdiejne en t waar enkelt liefhebberij.

Wij zulle ze noit vergeete diej voetbalders van vruger me' van diej breej bokse me' zò'n lighangend zwaor (kattelijk) kruis.

We wete nog dè de pestoor de jong smiddes van 't voetbalvèld kwaamp jage umdèsse nor 't lof moesse.

Van traine, trimme en veul techniek waar in diej daag nog gin sprake. Nee in de gloriedaag van Abe Lenstra en Faas Wilkes wier d'r op ons dùrp nog niej getraind. Wielrenne dinne wij ok al in onze jongen tijd. Niej in clubverband, mar gewoon ès jong onder mekare. "Schulte en Boeijen in d'n bocht!" riejpe we wèl um mekare op te juine.

De Tour de France makte hìl wè los toen Wagtmans, Van Est en Voorting onder Pèllenaars wè wonne.

Wèlliej dinne ès klèinjong nog kermiskoerse af. Op bekant elk dùrp wier d'r wèl ins in 't jaor rond de kerk gejage dur amateurs op de renfiets. De premies van de plòtselijke middestand wiere umgeroepe en zeg dètter um gevochte wier.

Tegeworrig ziede hìl wè dikbuiken op de fiets. Diej jakkere me' hulliej club nog ins in de week wè rond um dan 'nen halven dag nòddig te hebbe um bij te komme. Zeg dèttè gezond is..!

Wèl goewd dè de fiets wir wè meer in de belangstelling is gekomme. Dè is 't innege ècht milieuvriendelijk vervoersmiddel!

Dan waar daor nog onzen aauwe kampioen Flip de Fietser diej op löttere leeftijd gonk traowe. 't Waar 'ne skònne traowdag geweest me' erenboog èn al; ammel aander koereurs diej bij de kerk me' d'r fietskes umhog stonne. Toen 't fist afgeloopde waar en 't bruidspaar op de slòpkamer kwaamp, begon Flip meej te fietsen op z'ne neijen hometrainer. De bruid zin: "moete gij nouw nog traine?" "Traine?", zin Flip, "ik rij nouw m'n ererundje!" "Ooh", zin zij, "gij docht dègge hier d'n uurste waart..."

En dan hemmet nog niej gehad over diejen èrme sportmins; diej hà' 'ne tennisèrm en noit getennist, hij hà' 'ne voetbalknie en noit gevoetbald en ok nog geslachtsziekte en noit geslacht!

De straotemaker

D'r wone d'r veul in ons umgeving, straotemakers of kèijeleggers. Ginne wonder, d'r waar hier wèrk zat; ès 't erres slècht gesteld waar me' de weeg in 't begin van onzen euw, dan waar 't toch wèl in ons p'rvinciej.

't Is gin licht wèrk, d'n hillen dag zoo op kniebaand me' steen dur 't zand te skùive... 'ne Goeien uperman daorbij lekt ok onmisbaar. 't Kan skòn zen wè zònne straotemaker òn bezunder figurre kan legge in steen; dè zen oit k'mpleete

kunstwèrke! En daor wordt dik gewoon over geloope!

Wè ons opvalt is dè in de umgeving gruwelijk veul vruger straotemakers vur d'r èige zen begonne. Dik zen diej bedrieffkes ontstaon ùit onderònnummerkes diej iets wò'n ondernimme. Uit f'miliej- en vriendekringskes zen somteds heel groote zake gegroeid.

De kèijelegger hættem liever ès d'n hèiligen òlliej, zinne ze dik. "'t Götter in ès sneevel in 'ne kèijelegger!" is 'n aauw zegswijs, mar wij denke dèttiej mistal zeker zò gèire bier hà.

Straotemakers wiere dik vur stil volk verslete, mar dè zowiets mar heel betrekkelijk is, wier oit beweze dur Jèntje de Shuffle. Diej wier op de radio ondervraogd en pròtte nogal òn.

Toen ze wò'n wete wèttiej din vur de kost neeven 't drumwèrk, zin iej: "ik ben aardbolstoffeerder!"

Diej straotemakersbedrieffkes wor we nèt al van sprake zen soms ùitgebrèjd me' "alle grondwerken". Dè haawt dan in dèsse ok kabel doen leggen en buizegrèij en zoowal meer. Ze breeke de weg ope, zoogezeed en ze maken 'm nòdderhand ok wer toew en dè zit dan vort ammel onder één dak en onder inne naam. Eigelijk skòn ègge oit naotrekt hoew zò'n dinger zen begonne! De groote Heijmans-bedrijve bevubbild diej zen ès straotemakerke begonne.

Jan (d'n uurste) he' èiges gewoon dur 't zand ligge krùipe.

Van straotemakers wier gezeed dèsse wèl alt' 't vrouwvolk nao dinne roepen of fluite. Nouw geleuve wij niej dèttè alleen zoo waar bij de kèijeleggers; de bouwvakkers kunne d'r ok nogal wè af, dochte wij zoo...

Ons vertelsel gò' over 'ne straotemaker en 'n langsfietsende malse meid. 't Is 'n skòn frisse boerremeid, wè zwaor gebaauid vur d'r fietske dè dan ok gruwelijk piept. Onze kèijelegger heget me' greeg oogen òngeziejn en hij ruupt: "Gods, fietske, wè piepte gij toch!" 't Durske is hillemòl niej gediend van al dè werkvolk dè heur alt' nao duu roepe. Ze vuult dr èigen al meej in d're kam gepikt en ze snaauwt dan trug: "ik zò' aow wèl 's wille heure ègge hier tusse men been zaat..!"

D'n tandarts

Vruger moesse we vur ons zeer taand òlling nor D'n Bosch of Oss, mar tegeworrig he' bekant ieder plòts z'nen èige "smoelsmid". In diejen aauwen ted liejpe d'r ok veul langer me' rotte taand en tandpijn.

Ze hà'n van diej aauw "huismiddelcijne" zoowès vlierentheë en k'njak en k'mil en zoo en èssiej vort heel wijd weg waar, dan liejte de zieken taand oit trekke bij de smid ok nog. Ginne wonder dètter nòdderhand oit èrger klachte kwame...

Gelèijelijk òn is me' de halfjòrlijkse "sanering" bekant overal 'nen tandarts nergewèijd en diej heget 'r dik nog druk zat ok.

Nouw moete wèl wete dètter nog veul minse van vruger zen diej van taandpoetse nog noit geheurd willen hebbe en zèlliej mèine soms dè't ammel flaowe kul is; zèlliej snoepen ummers noit niej en èsse toch tandpijn krijsje, dan is dè gewoon verslete wèrk of aauwerdom. Stom is dè wèl.

Onzen tandarts, dè's t'r nog inne diej gevuujl he' vur z'n vak en z'n volk. Hij he' alt' de gròtste skik ès de minse gewoon in d'r èige taol vertelle wètter òn m'nkeert. Ze he'n 't oit over 'nen hollen baktaand diej d'n òllingen naacht he' lege knoorzen en gaonze. D'r is oit 'ne klant geweest diej nòdderhand zin dèttiej z'ne laach beeter kon haauwen ès z'n wòtter, mar dè kan hòst niej waor zen want onzen taandendokter zùrgt dègge oew èige goewd op oew gemak vuult; dè's de uurste verdooving al zoogezeed. En dan hittiej ok nog 'n heel knappe assistènte zitte diej oew zoo al af duu lèijen ok nog...

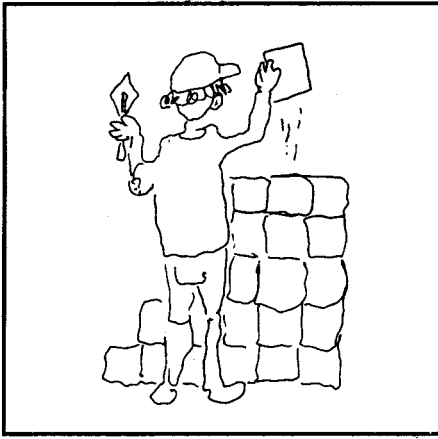
Onzen tandarts vertelde dèttiej in Nisseroi neeven 'n vrouwke zaat in de leste mis en toen zij d'r tasjen opetrok vur de kollekte viel d'r toch innins 'n gebit ùit! D'n taandemins vroewg meej of de "dorde taand" niej goewd zate. "Ooh jawèl", zin 't wefke, "mar de dees zen van onzen Driek en è'k ze niej meejnim, dan frittiej de hil ijskaast leeg..!"

Op 'ne keer kwaamp de mùlder bij d'n taandendokter. Umdèttiej 'n gruwelijk moeijlik en lastig gebit hà', zin onzen tandarts heel irljik: "ge zult 'r wèl dik me' trug moete komme, ik denk dè dees jòrre gò' dure!"

"Bè Jikker", zin onze mùlder, "en b'ons make ze in nege mònd al 'nen òllinge neije!"

"Jawèl..., mar diej he' dan ok nog gin taand", zin onzen tandarts.

Ja en dan waar d'r diejen tandarts in Den Bosch diej bij elke vulling 'n groot stuk noga meejgaaf... Klante hebben is gin kunst, mar klante haauwe!

D'n tegelzetter

Tijske Tegel waar 'nen aauwverwetse vakman. Hij waar van vòdder op zoon in d'n tegeltak terèchte gekomme. Bij hulliej thuis leverde ze vruger de "plavaos" vur d'n hèrd diej gezante wier. Plavuize ware wèl 'n bietje vur Tijskes tijd, hoewèl hij nog wies dètte minse oit zinne dè natte plavaos beeter waren ès 'ne krèijenden haon um 'ne lùie knècht wakker te krijge.

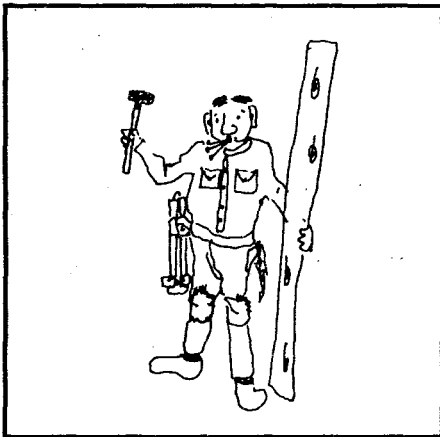
Hij waar d'r heel naauw òn. Tijs hà' dan ok 'n heel goei "hèilig oog" zoowès iej zèlf

zin. Zonder draod of iets kon iej de tegelkes tege de muur òn paasse zonder dètter meer ès 'ne milimeeter verskil in de voeg kwaamp. Hij waar dan ok vur 't sekuurste wèrk op z'n plòts: hij makte skòn skaauwkes en luukse badkamers. "'t Vuugske tusse men tegels moet niej meer dan 'n stripke zen", zin Tijs en zoo waar 't dan ok. En of iej nouw rècht-toew rècht-òn-wèrk hà' of onhèndige p'troonk'rwèije, 't kwaamp 'r alt' vakkundig ùit te ziejn. Essiej klaor waar, dan hättiej vaast p'tènt op 'ne goeien borrel. Klaor, dan dronk iej klaor!

Dè waar zoogezeed de bekrooning en de belooning vur Tijskes zèlf. Ge moest bij de afrekening eigelijk ok gewoon bedenke dèttoew 'n half fles klaoren extra kostte. Dè waar krèk ès 't vlaggefist bij de bouwvak, zin Tijs, allennig viejt hij 't dus pas èssiej ècht òlling klaor waar, afgewerkt dus. Dè waar mar goewd ok want nò diej borrels kon Tijs niks mer rècht haauwe en zeker gin dun tegelvoeg!

't Kwaamp nogal 's veur dèttiej stevig gelimmeneerd van z'n k'rwèij af kwaamp en dan din iej op nogal breej spoor op huis òn me' z'n speciejkuip en z'n truifelkes. "Tijs hà' wer iets teveul specie gehad", zinne de minse wèl 's me' 'ne laach, mar ze gunde dè d'n tegelzetter over 't algemeen eigelijk wèl umdèt 'nen harde werker waar diej gin man kaod din. Tijs vond 't wèl goewd dèsse dè me' dieje "specie" van hum zinne; ja, hij hà' ok wè cement nòddig vur z'n èige; dè hiel z'n lijf in de voege, zoo makte-n-iej z'n èige wijs.

Tijs hà' skik in z'n leeve en ègge d'r hard en irlijk vur wèrkte moewgde toch zeker ok grust 's 'n borreltje vatten op z'nen tijd! Zeker ès 't van 'n aander kwaamp... Oit he'n ze Tijskes toch kaod gemakt. Dè waar ok mar 'n lompe manier van doewn: de kolenboer hättem op straot naogeroepe: "ooh Tegel, ge he't 'm wer goewd hangen is't niej?" Tijs ha' beus truggegreenze: "ik wies niej dè gij dwèrs dur m'n boks kont kijke, zwartjan!"

D'n timmerman

B'ons wònde vruger nog verskèije timmerlù, mar d'r waar d'r mar inne diej d'n timmerman genoemd wier. Dè waar Ties en diej timmerde dan ok alles òn mekare wè los en vaast zaat. Vur bekant alle k'rwèijkes konde Tiesse laote komme. Hij wies ok nogal lichlijk hoew iets gemakt moes worre. Hij hà' niej veul nòddig ok niej: 't mat'riaal moewg gerust oud zen, want zin Ties "skildershaand dekt timmermansskaand". Hij bedoelde daorme' dè 'n vèrfke al veul verdoezele

kon. Twiddehands grèij waar Tiessen dagelijkse kost, zoogezeed.

Ties gonk 'r gruts op dèttiej niej "van de bouwvakkers" waar.

Nee, hij kon nog gewoon van alterhand timmerwèrk bestaon en hij hægget dan ok gelijk gemakt, zinniej, van kaaste tot dodskieste toew.

Ties makte d'r gin gehèim af dè Sint Jozef z'n skutsp'troon waar en dèttiej diej ès 'ne belangrijke veurlooper beskaauwde. "Ja", zin Ties, "en dan ister nog inne diej hoog getimmerd he'" en daorme' bedoelde-n-iej niemes minder ès God èiges. Nee, timmere waar nog niej zò niks niej!

Ties wier gevraagd vur fijn feichelwèrk zowèl ès vur 't grof vijfduimer-speul en hij wies zèlf amper wèttiej 't liefste din.

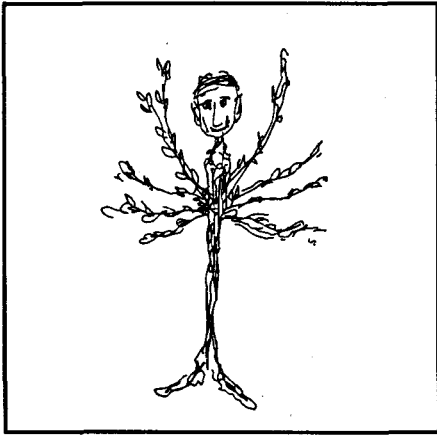
Hij hà' 'n goei timmermansoog en zonder d'n dùimstok werkte toch aauwverwets mèkkelijk. Wèl wies iej wè 't hèndigste waar; vur 't grof hättiej ginnen bril nòddig of niks want dè kwaamp lèkker niej zò naauw.

Ties hà' thuis nogal wè kijnder rondloope; hij hà' ok nogal 's onder 't hemd getimmerd, zin iej me' 'ne laach.

Oit he' Ties bij 'nen boer 'n skòn opdracht gehad: hij moes in de staldurre 'n hennegat make. Gewoon zò'n hennedurke zonder deur...

Ties gonk òn de slag. De deur d'r af en 'n skòn ingèngske vur de kiepe gemakt me' de zaag. 'n Mooi beugske bovenin, want 't moes niej zoomar 'n lomp boerregat worre. 't Waar nogal 's gaauw bekeke; 'n k'rwèijke van 'n uur of wè. Toen Ties z'n geridskap al wer bij mekaren òn 't zuke waar um hene te gaon, kwaamp 't boerke kijke. "Ja", zin iej, "gij zijt 'r al me' klaor...", mar ik heb 'r meer moeite me' gehad. Ik heb 'r zò lang over getwijfeld of ik niej 'n por steen onder ùit de muur zò' laote slaon... Mar toen docht ik 'r in inne keer òn dè de staldeur daor dan krèk vur din drèijen èsse opeston en dan konne m'n henne nog niej nor buite...

Inne keer he' Ties 'ne loopjonge gehad me' van dè stèil wit piekhaor; vèrkshaor van 'ne kaaien drijver, zinne ze wèl. Dieje jonge ister mar kort in de leer geweest. Hij blijf nò twee daag al thuis "umdè d'n baas 'm ùitskènde vur "krullejonge!" zin iej.

D'n tuinder

"Skoeffeloog" zinne ze oit, umdèttiej dik over z'n skoeffel hong. Ze zinne ok wèl 's dèttiej bloemist waar, mar dè vond Toon zèlf toch wèl wè overdreuve. Ja, hij din veul me' blomme nor de mèrt en hij hà' ok wè verkoop òn huis, mar de kweekerij waar toch 't vurnamste van gelijk. Beum kweeke din iej. Hij kon enten en "occuleren" ès d'n beste. Hij hà' van klèinsaf òn in diejen handel gezeete; hullieje vòdder din al peut zette um zoo neij kànnidasse te make.

Hij din ok heuve, "tuin-aanleg" hiette dè tegeworrig vort dèftig. Daorover hà' Toon zèlf duidelijke opvattinge: "allennig ècht grèij dè hier thuis hurt, gin affrikanen of aander vremd grèij. Gin Japane mar èchte kèrse en prùime. Van zò'n fruitbeum konde dúbbel en dwèrs plezier hebbe: èsse bloeide en èsse droewge en bij de kèrs ok nog ès de vogels ze weghòlde!

De tuine van Tone konde kenne; ze hà'n dik veul vaaste plante - 't liefste van diej aauwverwetse skòn blomme zoowès blaow lisse, theebloeme, snuffelkes, hèrfst- en winterasters en dahliasse.

'nen Hof van Tone bloeide bekant 't hil jaor rond. Ge zaagt 'r gin gras in. "nee, 'n wèij is ginnen hof", zin d'n tuinder. "Of ge moes 't ècht op z'n Engels kunne make. Dan wier 't anders."

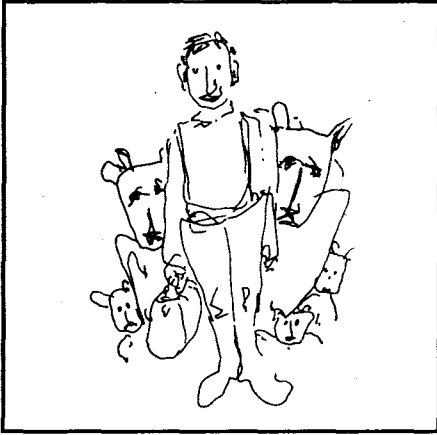
Toon din de minse ok lere hoew ze 't beste konne heuve. "Niej skoeffele en niej spaoje. D'n bocht ùttrekken of plukke en èsteblijf gin gehark. Niks beeter ès wè afgevalle blad in oewen hof", verkondigde Toon.

Hij hà' vurkeur vur 'ne wèrmen hof; d'r moes 'n goei heg umhene staon van buken of dorres of taxus. "Lustrum" hàttiej niej zò hog umdè dè grèij dik din bevriejeze. Es "hovenier" makte nog wèl 's wè meej. Hij hà' oit 'ne neij- òngeleden hog gekontreleerd. Daor zaat ok 'ne moeshof bij. Aachterin hàttiej wè bizzembosse gezet en dè grèij hàgget goewd gedaon. De neij eigenarès moes van Tone wete wè dè vur "struike" ware. "Dè? dè zen zwarte bizzumme, vrouwke", hà' Toon gezeed. 't Waar juni en de bizzumme begonne krèk 'n bietje kleur te krijge.

De mevrouw kiejk en zin toen: "maar tuinman, die besjes zijn toch rood!" "Ja", zin Toon, "mar dè kùmt umdèsse nouw nog gruujn zen!"

Oit hàttiej op Oss-mèrt ok nog iets skòns beleefd me' z'n blomme. 't Waar zomer en iej verkocht "duizendschoon, 2 bossen voor één knaak!" 'n Wefke bestelde dè en toen Toon de blomme viejt, zin ze: "oeh nee, lievermènnekes diej he'k zèlf 'nen hof vol!"

Onzen aauwen tuinder heget nog niej zò lang geleje begeeve. Hij is "in 't harnas", spaojend in d'n hof gesturve en nouw littiej al "me' 'n tuintje op z'nen buik", zoowèsse in D'n Bosch zegge...

De veearts

Dierredokters ware d'r in diej daag nog niej. De minse hà'n wèl adresse wor ze hene dinne me' ziek veej, mar dè ware gin èchte veeartse. Vur pèird gonge ze vruger nor Miej d'n pèirdendokter, 'n aauf wefke dè grif hil wè wies van mankemente bij d'n "edele viervoeter". Vur vèrkes dinne de miste nor Frans d'n baggesnijer, vur kiepe moeste bij Hannus d'n hennepriester zen en vur kalver en koei konde 't beste terèchte bij Steeve de stierrenboer.

Vur hond en katte dinne de miste minse nerres hene, diej moesse mar ùit 'r èige beeter worre. Oit gonge ze d'rvur nor d'n hondepriester, mar dè waar nog in d'n tijd van de hondekaar.

Gelèijelijk òn, toen de boerderije gròtterder wiere, zen d'r ok veeartse op de dùrpe gekomme en somteds hedde nouw al praktijke van drij man stèrk. De minse gòn ok vort me' honde- en katte-akkefietjes nor d'n dierrendokter.

Wèlliej he'n b'ons 'ne veearts gekrege diej nogal nuchter te wèrk gò'. "Ik geef véul meer um dierren ès um minse", zittiej dik, "vurral gebakke me' sjampiejons en 'n goei sauske d'rbij...!" Hij kent ok nog èchte aauf wijshedes: "zoo vee, zoo volk" en "wiej dierre haauwt, kreg vèl".

Op 'ne keer he' onze veearts iets skòns òn de haand gehad. Kaat Klep, d're mond stò' noit stil, kùmt me' d'r hunje bij hum. Dè joekelke, wor Kaat gruwelijk gèk me' is, bet alleman. D'r zit volges de veearts niks anders op ès 'ne moelkùrf. Kaat hitter telange leste innen ùitgezocht. Dan vreugt de veearts dreug: "za'k 'm inpakken of doede'm hier èiges al òn?"

De stèrkste verhale van de beestendokter gòn zoo: "d'r kùmt onderlest 'ne mins me' 'ne groote Sint Bèrnard bij me. Hij vertelt dè z'nen hond steeds achter auto's ònduu. "Och, dè's niks bezunders", zi' onze spissjalist um diejen hondeman gerust te stelle. "Dè weet ik wèl, dokter, mar nouw hittiej pas 'n Fiatje gevangen en achter in d'n hof begrave..!"

"Dokter, ge moet ons hèlpe; ons Mientje mènt dèsse 'n kiep is".

"Hoew lang hesse dè al?" "Bekant 'n jaor!" "En komde daor nouw pas me'!?" "Ja, mar we konne de èijer zò goewd gebrùike, dokter!"

't Oudste vertelsel van hum gò' over "kunstmatige inseminasiej": Op 'n keuterboerderijke, wijd achteraf, moes iej oit 's 'n koewke behandle. 't Boerke zèlf waar d'r niej, 't boerinneke wèl. Tònna hiette ze en K.I hà' vur heur alt' Kattelièken Illustrasiej beteekend; ze wies pas sens kort dèttè ok vort "kuuskes indoewn" waar. Ze brengt de veearts nor de stal me' de koew, zùrgt vur wè wèrm wòtter en zoo en zi' weglopend dan onneuzel: "oew boks diej hangde daor mar òn 'ne spijker...!"

De vèldwachter

Hij hægget dik gedaon, de vèldwachter. 't Waar n'tuurlijk ok gin hèndig beroep: "ordebewaker" in d'n tijd van de streuperij tege wil en dank. Ummers ge hà't zat èrm skarrelaars diej moesse streupen um 'n bietje gif rond te komme me' 'n groot huishaauwe.

De vèldwachter waar dik meer in tel ès de massjeseej, umdèsse hum wè meer tot èige volk reekende en umdètter oit nog me' hum te skipperre viel. Mar irljik is braaf; 'r ware ok nogal wè ùtzonderin-

gen op! Dan stond iej op z'ne ponteneur en blief daor staon.

De vèldwachter waar d'n boswachter van 't dùrp zoveul ès, mar hij wier ok wèl oit d'n hoofdstreuper van de plòts genoemd. Dè zal dik wèl meeje de kift geweest zen. D'r is 'n aauw gezegde: "d'n èrgste streuper wordt d'n beste vèldwachter". Dè's n'tuurlijk waar; iemes diej èiges alle kunsjes kent, wit ok hoew iej 'n aander daorbij kan vange.

Toen Naolend nog mar inne vèldwachter hà', wònde daor ok 'ne zekere Jòs van Lijssel. Dieje Jòs din niks liever ès rottighèid ùithaole. Me' Naolend-kermis hättiej de vèldwachter oit meegetrònd nor de k'feeje en daor hà'n ze nogal goewd gelimmeneerd. Zò goewd dètte vèldwachter tege sluitingstijd niej mer òn sluite docht. En dè sluite, dè waar vanouds toch een van de dinger diejtiej noit vergaot, want hij wies krèk wortiej nog 'nen borrel gratis kon krijgen èssiej kwaamp zegge dè't tijd waar um te stoppe... Mar nouw waar iej zoogezeed te zwaor gelaoje. Jòs hatter ok veul ùit, mar hij kon d'r kennelijk nòg beeter tege en hij linde de vèldwachterspèt en din alle k'feejs van Naolend af. Hij staak z'ne laachende kop me' plisiejpèt dur de deur en riejp: "vandaag 'n uur verleng!"

D'r zen d'r zèlde zoveul zat geworren ès op diejen aovend van de kermis toen de vèldwachter 'm èiges ok al zò gerakt hà'...

B'ons vlak in de buurt waar oit 'ne vèldwachter diej ze "de kreuge" noemde. Denkelijk hättiej dieje naam gekrege umdèttiej dikzat 'ne zatlap nor 't k'sjot hà' gerejen op de krùiwage.

Deze vèldwachter ston op 'ne keer thuis verdekt opgesteld op 'ne stoewl achter de vurdeur. Zoo kon iej dur 't bovelicht kijke en de zatlap ziejn diejtiej wò' vange. Mar deze zùiper waar 'm te glad af. Hij hà' de zaak meeje in de gater en hij wiejs nor 't boverumke en laachde: "Dè's gin gezicht..., 'n kreugerad vur 'n bovelicht!" Toen onze vèldwachter 'n zùiperke wiejs op 't feit dèttiej ston te pisse tege 'n muur worrop ston "verboden te wateren", kriejg iej ès antwoord: "ik kom 'ntrent zò hog niej ès dè bord!"

De verpleegster

Op ons vruger dÛrp hādde diej onmisbaar zuster diej bekant overal vur ingezet kon worre. Eigelijk din ze 't wèrk dè de kruisvereeniging d'r opdroewg, mar d'r kwaamp nogal 's wè bij.

De zuster van toen hā' tijd zat, want ze waar niej getraowd of niks...

Ge moet oew èige zò'n pootig vrouwmìns veurstelle dè me' lere jas en al op heur brummerke nor de plòtse van de p'sjènte kwaamp. Ze waar vur de duujvel niej bang en ze kon 't bekant gelijk. 't

Kwaamp dan ok nogal 's veur dèsse d'r bij 'n bevalling bijgehòld wier, hoewèl daor eigelijk de vroedvrouw vur waar. Mar diej hā' dan al 'n aander in de kraom. De verpleegster din zò'n bevalling dan dik same me' d'n dokter.

Diej twee konde ok same tegekonne bij de inèntinge. Vruger hā'n de minse nog ginne "cocktail" gehad en dÛrrum waar 't nogal 's te doewn. Dan tege d'n differie, dan tege de pokke, de polio of d'n tbc... Wè gonge d'r dik groote van d'r stùkske bij zò'n simpel prikske! Vurral de diej me' de gròtste mond, dè ware dik de hèlde diej buite weste rakte... D'r zen b'ons in de umgeving gevalle bekend worbij de verpleegster 'snaachs me' d'r brummerke en d're lere jas langùit in de sloot terèchte waar gekomme, onderwege nor 'n bevalling. Wè dan zò loffelìjk waar vur zò'n mins waar dèsse ondanks de smerrighèid toch nor 't k'rwèij din me' 'ne pijnlijke rug en al.

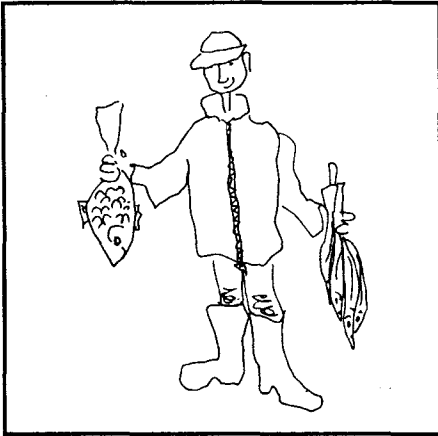
Ok is 't wèl 's gebeurde dè de verpleegster en d'n dokter me' d'n tractor gehòld moesse worre vur de klèine gehòld kon worre; de weeg achteraf waren in de winterdag zò slècht dègge d'r niej gaon of staon kont.

Hā' zò'n zuster 'snaachs 'n bevalling gedaon, dan waar ze 'smèires toch al wer gewoon prezènt vur d'r suikerp'sjènte me' spuit en al en vur heur aander dagelìjke k'dukelìjke krùiers.

De zuster din dik de gesturve p'sjènten afleggen ok. Oit hāsse d'r diej ze van de geborte tot d'n dood verzùrgd hā' gehad.

Ze makte n'tuurlijk wèl 't een en aander meej. Oit hā' 'n boerremènneke heur gevraagd wurrum iej toch zònne zere voewt hā'. Toen ze 't vuutje bekeke hā', zin ze: "lòt oewen and'xen ok 's ziejn, dan kan ik ze vergelìjke". 't Boerke hā' toen 'n bietje beteuterd gezeed dèttiej daor niej op gekokt hā'...

Inne keer hāsse meejgemakt dè 'n pas getraowd wefke me' hoewd en al in bed laag. Diej docht dègge bij d'n traow krèk ès bij de hennen in oewe kam gebete moest worre vurdètter iets af kon komme. Mar ja, toen ze vòdders gevraagd hā' um veurlìchting, hāttiej gezeed: "Ge kekt mar bij de henne, 't is krèk inter!"

De visboer

De visboer hurde vruger bij de vreddeg. Op diejen dag wier d'r gin vlis geete en dan kwaamp 'r dik 'nen herring of 'n eij òn te paas. Oit bij ùtzondering hà'n we gebakke skijferappel; "spèk van de houtere zog".

Dieje vreddeg is ons alt' bijgebleve vanwege de juinesaus diej oew al van veerze tegekwaamp. "Mùlkesaus me gebakke juin".

Wij hà'n 't ès jong niej gèire. "Toch beeter ès raopolliejsaus", zin ons moeder

dan en zij zal zeker gelijk gehad hebbe.

De vis kwaamp alt ùit diej groote f'miliejpotte vol ingeleden herring en juinringe. Wij moesse ès klèin jong dik nog wèl 'nen herring me' twit dèile, want zònne vis kostte gèld.

Tegeworrig hiet de visboer vort visman en hij he' veul meer ès herring bij'm. Ge kunt g'rnale èn mossele, kabeljauw en zalm, skelvis, skol en bot, pòlling en makreel koope. En toch ziejget 'r niej zò goewd ùit vur de vis ègge ziet hoew slècht 't wòtter overal wordt. De vis wordt 'r niej gezonder op.

Opvallend is vandaag d'n dag dè diej vishandelaars ammel rijme moete: "Doe het beter met vis van Peter"; "een goede wenk, koop vis van Henk!"

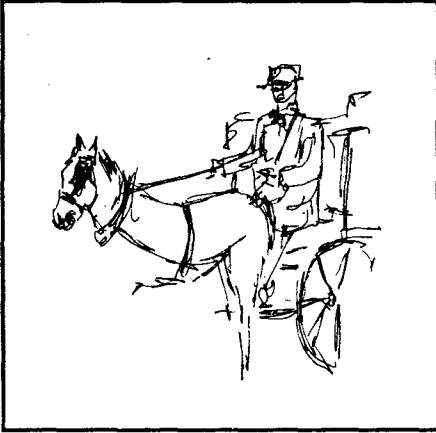
Onzen aauwe visboer hiette Tinus en hij hà' vur z'ne verkoop nog gin rijm nõddig. 't Waar niej zoo dèttiej niej rijme kon; "sloaj en vis, it zoveul èster is!", zinniej alted en iej bedoelde dan dègge sloaj en vis niej bewaore moest. Hij ston me' z'n kraom op de kermis en toen Jònnus van Gaole òn z'n tèntje kwaamp, zinniej: "een haring Van Gale?" "Is dè niej krèk inter ès 'nen herring!", zin Jònnus grijnzig.

Van hum he'n we nog 'n aauw weerspreuk onthaauwe: "ès de vis ùit 't wòtter springt, alles zoo in de reegen verdrinkt".

Tinus is op onzen dùrpskermis oit strontzat geworre, want ja, vis moet zwemme, wor. Nouw waar dè dronkeskap diej week al irder òn de orde geweest en dùrrum waar dè teveul geworre vur Merieje, Tinuzze wefke. Zij gaaf alle pòlling vur niks 'weg en zin: "ès 't dan toch op moet, kan ik 't ok wèl!" 't Volk waar d'r goewd me'. Tinus pròtte 'n bietje in de richting van z'n vak vanèiges.

Toen ze 't 'r bij ons 's over hà'n dè't dik zoo waar dè aauw minse diej nor 't bejaardehuis gonge, zò gaauw dood ware, zin Tinus dèttè ok ginne wonder waar; diej minse wiere zò grondig gewaasse dètter 'n òlling laog òn d'n buitekant afgonk en daor konne ze niej tege. Dè waar krèk ès me' 'ne geskrapte vis, zin Tinus, diej gò' dood...

De voerman

Vruger din de voerman de boikaar vaore nor D'n Bosch. Hij hà' van alterhande vrachjes op z'n wekelijkse rit.

Z'n pèrd waar wèl 't belangriekste wèttiej hà'. Zò'n pèrd kon leezen en skrijve, zinne de minse en dan bedoelde ze dè't de weg wies zonder voerman of iets. (Dè waar ok oit nòddig.) 't Pèrd wies ok krèk wor de voerman getijd waar te stoppe vur 'n borreltje of zoo.

Over zònne voerman he' Huub van Ewijk ùit Oss oit 'n skòn liedje geskreve: "Frans

me' perd en kar". 't Begint ès volgt: "òn 't end ha hij gen huuj te zeige want 't perd, 't kende Franse krèk. Hij zaag 'n borreltje te krijge en klopte 't perd in z'ne nek..." Kek, zò'n pèird hurde bij de voerlù. Diej hà'n gin hottiej, aar of huuj nòddig; diej dinne gewoon d'r èige.

Onzen aauwe voerman hiette Klaas. Diej hà' alt' zò'n hèndig pèrd gehad, mar nouw hàttiej onderlest òn 'n neij gemoete. Hij hà' d'n aauwen af moete danke en dè hættem grif lillijk zeer gedaon. Wè wilde! Dè bist daor hàttiej zòlang me' opgetrokke.

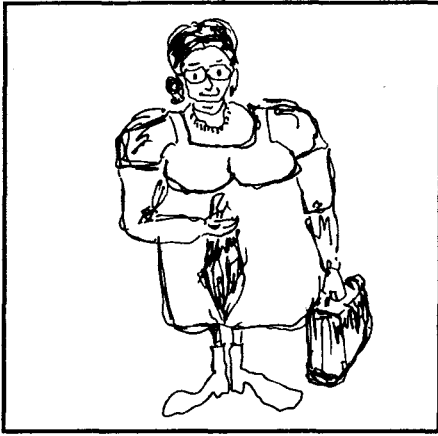
Mar alleej, wè moes, dè moes.

Klaas din dus me' z'n neij pèrd op D'n Bosch òn, zò'n jong ding dè nog vanalles moes lere. Hij hà' nèt wè dinger afgehandeld, toen iej trug wò' doewn en iej ònspraak kriejg van 'ne paoter diej kijk hà' op Klaase pèrdje. "Mooi beestje, baasje", zin de paoter. "Gò' wèl", zin Klaas diej niej zò um ònspraak verleege zaat. En g'rdimme, dè zòdde nouw alt' ziejn; nouw begon dè pèrd mienekes te make. De paoter kiejk en vroewg: "oh, wil hij het niet trekken?" Klaas waar diejp gerakt en griejns: "hij zògget godvèrrr... wèl doewn ès gij hier mar niej stond!" "Oh", zin de paoter verskote en drùpte-n-af. De gistelijke waar 'weg en Klaas knupten 'r 'n por op en zeg dè't pèrd vurrùit wò'!

Meskien dèsse durrum dik zegge: "vloeken ès 'ne voerman!"

D'r gò' ok nog alted 'n aauw vertelsel van d'n biecht van onze voerman. Klaas zit aachter 't skùifke en kan mar moeilijk op gang komme me' 't belije van z'n zonde. De p'stoor diej mistal vreugt: "hoe vaak mijn zoon?", moet 't nouw anders en beeter ònvatte. Hij begint vurzichtig en gemoedelijk gewoon te praote.

Hij zi: "za'k oew 's wè hèlpe..., wè doede eigelijk vur de kost? Ooh, voerman op D'n Bosch!" Efkes stilte. "Kaoi beroep, veul verlèijng onderweges, veul haltes... Daor is de Brier, de Mùlder me' Meulezicht, dan de Goudfzant, de Minkels, 't Zunneke, de Kar... Dè zen al zes roezenhuujkes!" "...Ooh, waarde gij vruger zèlf ok oit voerman?", zi' Klaas dan zoomar dreugweg.

De vroedvrouw

Ons baakster he' òn de geborte van de miste minsen in ons plòts meegewerkt. Ze wier in onzen hoek vroedvrouw of 'n bietje spottend "kuntjeswaaster" genoemd. In aander streek zinne ze ok wèl 's goeivrouw tegen heur. Of 't ok 'n èchte goei waar laote we hier mar in de midde. D'r wier in onze jongen tijd veul geborre; huishaauwes van tiejn of meer ware gin zèldzaamhèid in onzen hoek. Van dè groot òntal krieg de p'stoor ok nog dik meej de skuld: hij din gèire zieltjes winne

en hij wò' wèl 's komme hùrke of de klèinste nog niej òn 'ne steen op z'n kùpke toew waar..., of d'r nog niej in de sprèij gehukt waar. De p'rochiejhèrder kwaamp "d'n thèrmomeeter opnimme", zinne de minse en ze dinne dik zenne zin. 't Is n'tuurlijk de vraag of ze dè vur de p'stoor dinne.

In alle geval waar 't wèl zoo dè't bekant alle jorre prijs waar: "laojen en losse me' de stònde kaar".

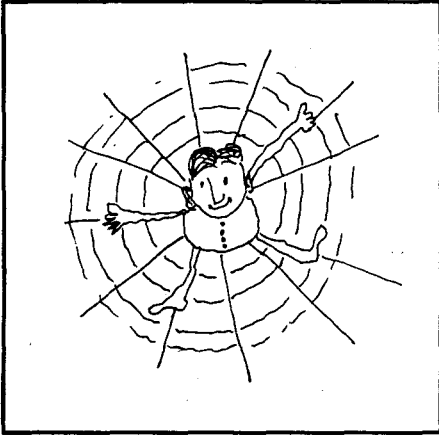
Vur onzen tijd wier d'r niej allennig veul geborre, d'r wier ok veul gestùrve, vurral klèin kiendjes gonge dik dood. Daarvan kriegde de vroedvrouwe nog veul meej de skuld ok, mar dè laag toch mistal meej òn 't eeten en de zùiverhèid van diejen èrmen tijd.

Van 'ons' vroedvrouw is bekend dèsse de skùrft hà' òn maansvolk. Ze moes diej ok alt' wegkere bij de bevalling, vond ze. "Maansvolk he' hier niks mer te zuke", griejns ze dan. Vur de bevalling hàsse 'n fles brandewijn nòddig. Daorme' din ze alt' 't kùpke van 't kiendje insmere vur ze de rèst èiges op begon te drinke. Zò'n spissjaal smeringske gaaf de klèine krullekes volges heur. Zeker waar dè 't de vroedvrouw 'n bietje beetere zin gaaf. En dè waar dik hard nòddig.

Es't gelijk achter de rug waar, din ze d'r "poppespeul" wer achter op de fiets en 'weg waar ze. Op nor 't volgend adrès me' baby en brandewijn.

Uit heure praktijk duu nog 'n droevig verhaaltje de ronde: d'r waar 'ne twilling geborre en um diej spreekend op mekare lijkende jungskes ùit mekare te haauwe, kriegj 'r een van diej mènnekes 'n bèndje um z'n bintje. Dus Jèntje hà' nouw 'n bèndje en hij kon zoveul op Pietjes gòn ligge lijken èssiej wò', hij blijft Jèntje. Mar och jikker toch! Nouw waar een van de mènnekes toch in de wiegj gesmoord en 't bèndje waar losgegaon..!

D'n overleevende wier Pietje genoemd. Nouw vertelt diej dees triest geval èiges vort en dan zittiej op 't èind: "nouw wete ze b'ons nog niej of ons Jèntje nouw dood is of ikke..."

De weever

Oit he'n d'r in ons umgeving gewònd van diej weeverkes. 't Waar 'n "huis-industrie" wor veul keuterboerkes en èrbèijers me' bijverdiende. In Nisseroi wònde vanouds veul weevers. De afgewerkte stukke wiere nor de linnenhandelaar gebrocht in De Graaf. Diej betòlde 'n loon van um en um 24 stùivers in de week! (Ad de Laot bezingt diej aauw Nisseroise weeverij) In Vorstenbosch zate van vruger ùit ok verskèije weeverkes. Wij wete dètter in Naolend

en Geffe minse wònde diej De Weever genoemd wiere. Vur d'n Bùrgerlijke Stand hiette zèlliej anders. Diejen bijnaam kwaamp n'tuurlijk gewoon van hulliej veuraauwers diej alzeleeve geweve hà'n. Lang geleje wier hier in onzen hoek ok nog vlas verbauwd; zodoende waar de grondstof vur 't linnen meej bij de hand. 't Zal wèl niej zò'n goei nering geweest zen, want hil de weeverij is hier lillijk op z'n kont gerakt.

D'r zen nog 'n por aauw spreuk in ons taol òn de weever te danke: "'t lekt wèl of d'r hier 'ne weever op stèrve li'" wier gezeed èster erres donker en stil waar, terwijl d'r toch wèl volk bij mekare waar; "'ne goeie weever is ok 'ne goeie pruuver" lekt ons duidelijk zat op z'n èige. Dan waar d'r ok nog dè zinsel dè de minse wèl gebrùikte zonder d'r wijer iets toew te doen: "'t begin is gemakt, zin de weever en hij knipte alle dreuj deur".

Vruger waar de weeverij hier oit nog skering en inslag um zoo te zegge; op veul aachterstèllekes konde de weefgetaauwe heure.

Daor in d'n donkere zate de weeverkes d'r ooge te bedèrve. (Van Gogh hitter nog geskilderd.) 't Weeve makte nogal 'n hèrriej.

Um d'n èrremoei van de weever òn te geeve wier 't geluid van 't getaauw naogezeed: "gin brood, gin bötter, och God, och God!"

Van vlas en linne he'n we nog 't een en aander geheurd: "'t getuld grèij gonk uurst in de vlasraot in 'ne kaol onder wötter; ès 't daor zò'n week of vijf ingezeeten hà', wier 't gedreugd en me' de hand bewerkt me' de braok, de zwong en de skraap en dan pas hà'n ze 't speul um te gòn weeve..."

Dan waar daor nog diejen aauwe weever diej alles opskrief in 'n klèin buukske. D'n datum van aflevere, van ophaole, van de prijze van een en aander en zoo meer. Mar nouw waar iej g'rdjuu z'n buukske kwet en iej liejp mar rond te pèrm'ntere. "Dè buukske, dè kon iej niej misse, dè ware z'n hèrses zoveul ès..!" 't Wefke dètter bij ston, zin meej me' 'nen haotelijke laach: "jè, jè, waar dè niej zò'n heel klèin buukske!?"

Ik gò' alledaag nor de kerk, zin weeverswefke, behalve swèrres.

De winkeljuffrouw

Och, wè he'n we daor ès klèin jong veul vur de raom gestaon!

Reuskes raom me' al diej stopflesse vol lèkkerighèid! Jikkès, wè waar d'r veul keus vur oew por cènte: peepremunt, anijsbabbels, sèpstele, wijnballe, lèkstele, mèmme, t'feejs, kauwgum (me' filmstèrre), jòddevet en zuujthout...

Ge kont bij Reuskes nog verskèije dinger krije vur innen òllinge cènt, mar dè's dan ok bekant vort 'nen halven euw geleje. Reuske hà' gruwelijk veul geduld

me' al diej klèin manne diej mar niej wiesse wèsse wò'n. Wè zò'n ze toch vatte? Ze holp en ze waachte want de klant (ok de klèine) waar bij heur kunning.

Wij gongen ès jong gèire de bodskappe van ons moeder doewn bij Reuskes; ge kriegt ummers alted wèl 'n snuupke en oit wèl 'n tuutbùleke vol! Dan hàdde ok wèl heel veul bodskappe te drage, dè wèl!

Reuske verkocht 't gelijk. B'ons in de buurt waar zij de innegste winkelierster en ze zùrgde dètter wèinig waar worvur ge wijer weg moest. Ze hà' bevubbeld brood; we zulle niej hèndig vergeete hoew dèsse bij de bestelling van 'ne krintemik alted vrowg: "ne goeien of 'ne kaoie?" Dè waar mar 'n arig gezegde eigelijk, mar Reuske hà' nouw immòl groot verskil in kwaliteit; 'ne goeie krintemik kostte twee kwartjes, 'ne kaoie mar 35 cènte, mar daorin konde dan ok van de een krint nor de aander fietse.

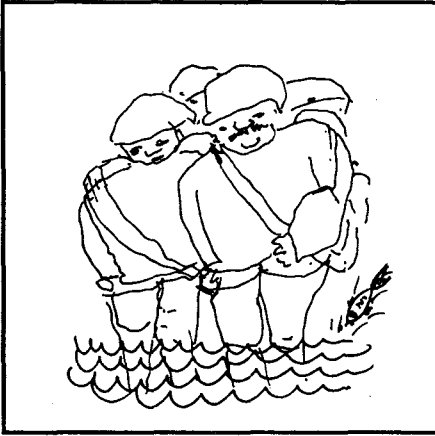
In de vijftiger jorre din Roos ok vort ijsco verkoope en we wete nog dè wij ès jong dur heur gematst wiere: ze din vur ons zònnen ijsco zèlfs temiddendeur snije umdè wij mar 'ne stùiver hà'n en toch gèire òn zò'n dùbbeltjesding wò'n lèkke.

Reuske hà' alt' dezèlfde openingszinnekes vur d'r klante: "wè hàdde gèire gehad?", "wè zal't zen?", "zeg 't mar 's, mènneke!"

Reuske hà' alted buurt en tijd zat. Ge kont bij heur steeds terèchte; waar de winkel dicht, dan gongde gewoòn aachterum en ge wiert geholpe. Ge kont bij heur ok poffe; ja, d'r ston veul blad bij Reuskes. "Opskrijvèn èsteblièf", konde daor dik heure.

Tege de Suntreklaos gonge de stopflesse weg en wiere d'r ammel sjekladeletters en suikerbeesjes ùtgestald. Daornò kwaamp alles in 't kèrstgruujn me' linte en strikskes, me' tulbaand, kèrstkransjes en karskes.

De vrimdste bestelling he' Reuske oit gehad van Bètte, hulliej buurvrouw: Bèt d're mins laag in 't ziekenhuis en dùrrum waar zij òlling van slag. Ze bestelde bij Reuskes ès volgt: "Roos, hedde gij niks vur onze Jan, want onze Jan mag niks hebbe!"

Wòttervolk

Zò'n dikke vijftig jaor geleje hādde ze nog: de togers. Ok zinne ze wèl teugelders in onzen hoek. 't Ware minse zò stèrk ès 'n pèrd, mar ze dinne dan ok dik 't wèrk van pèird: skeep vorttrekke dur de k'naal! Ze trokken over d'n togerspad van D'n Bosch nor Vèghel en van Vèghel nor Hèlmond. Ginne wonder dètter zovvel k'feejkes langs de k'naal ware. "Skipperk'feejes" zinne de minse, mar ze hà'n zeker zò goewd togersk'feejes kunne zegge, want d'n toger he' daor z'n

jaagpad wè dik onderbroke um 'r 'n por k'pot te skiejte.

Eigelijk is 't meskien wèl 'n bietje vrimd um d'n toger tot 't wòttervolk te reekene, want mistenteds kon iej niej zwemmen of niks en op wòtter hättiej 't hillemdl niej. De leste diej wij gekend hebbe zin alted: "drink toch gin gruijn wòtter, want daorvan kregde bloemen op oewen buik!"

Dè niej kunne zwemme, dè gèldt trouws dik ok vur de skippers. We reekene d'n toger tot 't wòttervolk umdèttiej mistenteds z'ne kost verdiende dur, 't wèrk bij 't wòtter, zumme mar zegge.

Zònnen toger kwaamp in de have nogal 's van paas um de skeep te losse, want ok in dè verband ston iej z'n mènneke wèl. Oit is iej me' zakke van honderd kilo nog dur de sporte van de leer gezakt; hij kon 't wèl drage, mar de leer niej!

D'n binneskipper waar n'tuurlijk ok iets bezunders. 't Waar dik 'ne mins diej nogal op z'n èige waar, mar zòdde zoo niej worren ègge alted alleen op zònnen boot zaat. Essiej oit loskwaamp in de k'feej, dan kon 't 'r krulle!

B'ons in de buurt duu nog 'n vertelsel de ronde over 'nen aauwen binneskipper diej alt' op Vèghel voer. Dè din iej al heel lang en dè konde òn 'm ziejn: hij hà' 'ne skonne grijze kop diej geteekend waar èzzof iej alt' op zee gezeeten hà'. Hij hà' mar 'n por taand mer in z'ne mond.

De skipper hiel van de n'tuur en 't waar bij hum òn boord 'ne k'mpleeten blommewinkel; heel ongebrùikelijk op zò'n skuit, mar wèl skòn. De skipper hà' alt' gèire gesnoept.

Hij aat veul beskuit me' muisjes. Mar nouw me' diej kaoi taand waar iej vort overgestapt op gestampte muisjes en op 'nen dag hättiej metterhòst 'n beskuit gemakt tusse twee brugge œur en hij hægget nog niej half op, toen iej vond dè't 'm niks smakte. Stèrker nog, hij wier d'r ziek af!

Lòtter bliejc dèttiej pokon op z'n beskuit gedaon hà' in plòts van gestampte muisjes! Hij is òn n'n bril begonne.

De zilletries

(Niej dirèkt 'n beroep te noeme, mar wèl wer 'n leevestaak vur sommigte.) Zò goewd ès ùitgestùrve zen de aauwverwetse zilletriesse; de "ijveraarsters" vur 't geloof. Ze hà'n iets van wè oit de zouave bij de maansminse moete zen geweest, of meskien is de vergelijking me' de vrugere swies beeter.

B'ons hàdde nog èchte en dè ware gin hèndige! Diej liejte d'r èige niej zoomar afskeepen of wegzetten èsse òn de deur kwame vur 't een of aander goei doel.

Ze kwame rond vur de Sint Vincentiusvereniging, vur de èrm dus. Ze ware de nijvrigste nèisters vur de missieclub diej op 'n plòts hier in de buurt "frotclub" genoemd wier. Ze dinne d'r stintje bijdragen in de vrugeren èijerumgang vur de p'stoor.

Diej viel zoo rond de Pòssen en eigelijk waar 't zoo dè de zilletries me' de kùster allennig wè toewzicht hiel op de misdienkerkes diej de èijer òn huis op dinne haole, mar toch...

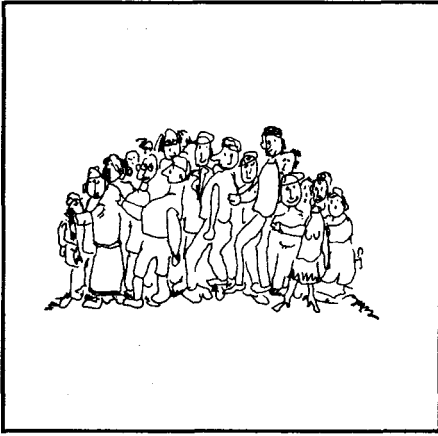
Ons zilletries din rond vur de Kindsheid, vur de Liefdekonig, vur d'n Bond zonder Naam en weet ik wè al niej meer.

Zilletriesse ware krèk ès p'stoorsmeide mistal jong gebleve. Ge kont ze dik kennen òn d're zekere gang en òn d'r kordaat optreje. Ze ware vur de duujvel niej bang mar ze ware dan ok nogal belangrijk in de tegenòval. Dè waar dik al van jongsaf zoo. De löttere zilletriesen in onzen hoek, zoo zegge ze, zen veulal vortgekomen ùit M'riabrùidjes van de mèijp'rcèssiej. Dè waar 'n skòn gezicht, òlling in 't lang blaow en dan van dè g'rdijnegrèij ès sluier vur d'r gezichte...

In een van ons buurdùrpe waar de zilletries ok mutsewaaster; ze din de kante pronkmuts van de zondege wefkes òlling ùit mekare haolen en waasse en nòdderhand wer in mekare make. Dè waar 'n heel fijn en naauwkommend k'rwèij. Vur de kerk din ze de k'zuifels bijhaauwe en ze zùrgde vur 't siergrèij in de kerk. Dè din ze ammel ter ere Gods. Nee, de minse moewge dan wèl 's um heur laache, toch waar 't gewoon waor dèsse heel veul goeds din en dè mistal zonder erres praot over te make.

We he'n d'r in de lötteren tijd nog gekend diej ès zilletries begonne en nòdderhand ès ontwikkelingswerkster nor de wèrm lande van de dèrde wirreld dinne! 'n Sort vrouwelijke missionaris zòdde kunne zegge.

Een klèin veurval van ons missiewerkster maag ik oew niej onthaauwe: ons zilletries ston bij Jònnuzze òn de deur me' 'n missiejbus te rammele en ze hà' zoomar kaoi zin. Ze kiejk lillijk en zin: "wèlliej komme rond!" Jònnus knikte laachend en antwoordde: "komde gèlliej rond.., nouw ik mar amper!"

D'n ònloop

We bedoele nouw 's niej d'n onverwaachten buurt van d'n innen of d'n anderen ùit de f'miliej, de buurt of de kennissiekring. Nee, we he'n diejen ònloop op 't oog diej toch me' niggòssiej onderwege waar.

't Boordemènneke, 't òllemènneke, de toddekreuge en zoo.

D'r kwaamp vruger nogal wè van dè los volk langs de durre dè gemeenlijk mar ès skumerd, skoeliejbùil of skoier te boek ston. 'r Wier dik wèinig goeds van

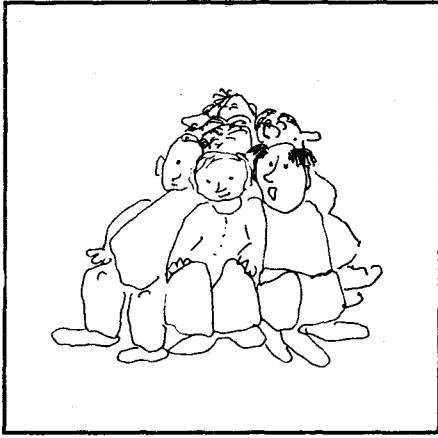
verwaacht. Ze liejpen op de skap, worde gezeed. Toch waren 't gin èchte skoiers umdèsse wèl degelijk iets pr'steerde. De skoiers diej ok veul kwame, ware klaploopers en kòljèkkers diej niks dinnen ès skoien en weghaole.

't Boordemènneke hòlde de losse boorden op diej gewaassen en gesteve moesse worre. B'ons din dè lang geleje 't Skefferke vur de wasserij van de Dames van Dijk in D'n Bosch. 't Kostte 'n por dübbeltjes d'n boord en ge kunt wèl begrippe dè de Skeffer ginne vètten bötteram hà'.

D'n olliejman verdwiejn me' de komst van d'n illektriek. Dan hädde nog de toddekreuge diej ok wèl onvriendelijk toddejòd genoemd wier. Zò'n mènneke hòlde todde, aauw ijzer en nog liever lood, zink en koper of aluminium op. 't Liefste hättiej al dè grèij vur niks, allocht, mar toch gaaf iej ok wèl 's oit 'n por cènte of wè breekgoewd in plòts. Heel soms hättiej iets vur de jong: 'n flùitje of 'nen ballon of zoo. Dè zò'n toddemènneke dik skoier genoemd wier, kwaamp ok wèl umdèttiej in 'ne woonwage wònde en al diej minse wiere op inne grooten hoop geveegd of ze nouw wèl of niej iets vur de kost dinne: skoiers.

Dan ware d'r nog efkes de chinese pindamènnekes ("pinda, pinda, lekka, lekka, of ge knaauwe kunt of niej. Ik stò en dommel bij m'n trommel tot ik ùit m'n jèske wèij, van je teng, teng, teng, van je tang, tang, tang, Sjiedewiedewiet Shanghai!"). De dekeventers dinne langs de durren en de besemmakers en de buunderkeskèls of borselventers. Ge hà't 't wekelijkse illustrasiemènneke (de "kolp'rteur") en d'n dagelijkse krantejonge. Bij d'n ònloop hurde eigelijk ok de jaorlijkse paoter op "rooftocht" en de zilletries op èijerumgang.

D'r ware d'r veul diej zoomar 's op de klep kwame gevalle; dik vrimde snuiters, ammel kostgengers van d'n Heer onderweges vur 'ne skraolen bötteram.

D'n overskot

We zen nouw al 'n heel dik jaor doende me' beroepe en 't rakt zuutjesòn op. We wete wèl dètter nog zat zen wor we 't niej over gehad hebbe, mar dan waar 't gewoon niej genoeg vur 'n verhaaltje, dochte wèlliej.

De glaozewaasser is niej òn de burt geweest en toch he'n we daor oit 'n skòn dingeske over geheurd; hij waar de raome òn 't doewn' bij 'n dametje dè krèk in bad zaat en hij din steeds mar krèk of iej heur niej zaag. Dè staak heur wèl 'n

bietje en durrum gonk ze òlling bloot vur de ruite staon, vlak vur de neus van onze ruitewaasser. Diej stopte me' zeume en zin: "Ooh, hādde gij nog noit ginne glaozewaasser geziejn!?"

D'n uitvoerder, d'n boekhandelaar, de konsjèrs, d'n ijscoman, de slijter, de verzekeringsagènt zen noit niej òn de orde geweest umdè we wèl wè mar niej zat over hulliej hà'n. 't Moet wèl de moeite en 'ne laach wèrd zen.

't Miste zunt is meskien wèl dè we niej genoeg over de aauw beroepe van de karsemaker èn de kittellapper bij mekare konne krijge. We he'n 't wèl traow gep'rbeerd, mar veul wijer ès de spreuk "'t blinkt ès 'n karsemakersgat in de maoneskijn", zen we niej gekomme.

Ok d'n taausleeger diej me' achterùit gaon de kost verdiejne kon gaaf gin stof genug. We hà'n niej zat van de romskùpper, d'n umroeper en de kalverskètser. De griffier, de minister èn aander groot geneuk he'n we noit òngevat eevemin ès veul neij beroepe.

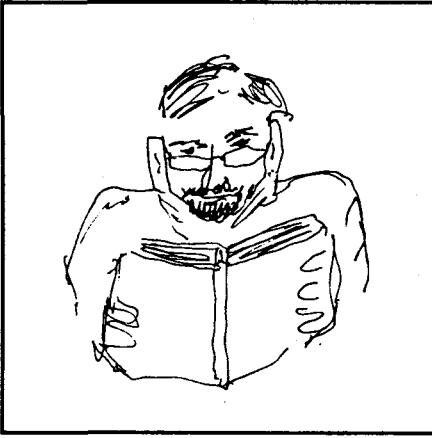
En ès we 't over liefhebberijen hebbe; van dùi vemèlke zulde niej hèndig kunne bestaon, want diej hobby kost mistenteds (zoowès alle aander ok) allennig mar gèld.

Mar 'ne wijze vòdder diej z'ne zoon wò' raoje in liefdesverband zin toch oit: "jonge, ge kunt nog beeter dùi ve haauwe, of ge vliejgt in de prijze, of ge ziet ze noit mer trug!"

Bij 'nen èchten dùi vemèlker he'n we oit opgeteekend dè dùi ve andèrs ok lichelijck trugkomme. Hij vertelde dèttiej 's 'n koppelke hà weggegeewe òn 'ne bevriende vliejger.

Mar ok nò drij weeke vaast te hebbe gezeete kwame diej dùi fkes bij d'r uurste vrij vlucht al wir trug nor 't aauw honk. Toen hättiej ze gekortwiekt en wir nor d'n bevrienden dùi veman gebrocht en wè denkte; de week d'r op kwame diej twee vogels same dur de tramriels nor huis toew gestapt..! Visserslatijn is t'r niks bij.

De skrijver

Hij hægget alt' al 'n bietje gehad, dè gevuujl van te moete skrijve. Eigelijk waar 't begonnen ès jeugdroom um zoo te zegge. Mar ja, wiej kon d'r nouw bestaon van skrijve? Dus toch mar 'n beroep geleerd en dan nòdderhand mar ziejn.

Meskien dèt 'r dan nog oit van kwaamp, meskien ok niej. Hij hà' mar 'n beroep gezocht wortiej de kost me' kon verdiejnen en wèttiej gèire din ok nog. Wijd 'weg hà't ok nog wè me' skrijve te make:

hij waar mister geworre. Hij wò lesgeeve vur z'nen botteram.

En toen iej dè dan eindelijk kon, wier iej toch nog dik geplaogd van diejen dwang te moete skrijve en skrijve din iej!

Hij hà' in de kortste kirres pakke vol liggen in de kaast, mar diej lage daor mar te ligge. Alle aovende en soms ok nog naachte zaat iej te denken op p'pier.

Pas nò 'n jaor of vijf hättiej 't geluk iemes tege te komme diej iets van 'm ùit wò' geeve. Jonge, dè waar wè! Z'n uurste boek, 't kwaamp 'r en 't wier grif verkocht en d'r wier niej onarig over geschreven ok niej. Zoo kwaamp 'r 'n twidde en 'n dorde en 't blijf durdruppe en hij hatter skik in, al bliejve d'r nog alted stapels in z'n kaast ligge. Ok al brocht 't gin dreug brood, dan nog hättiej geluk want zoo gelèijelijk òn waren 'r irdaags toch al zò'n tiejn boeke en buukskes van hum verskene en daor zöttiej nouw leenvergoeding over krijge; bibliotheekgèld zoogezeed. Dè kon nog arig oploopen ok! Me' z'n tiejn titels kon dè wèl bekant tweehonderd gulden op 'n òlling jaor worre! Hèhè, dè gaaf toch ok niks. Nee, gaaf 't mar iets.

Mar irlijk, 't gaaf niks umdèttiej 't mar vur de arighèid din, dè skrijve. 't Waar gewoon liefhebbelij.

Hij skriejf alted 't liefste over èige volk; minse diej naamloos ware gebleve. Diej hogùit oit 'n bijrulleke hà'n in een of andere streekroman. Hij wò' de gewoon minsen ùit hulliejen èigen hoek bereike dur over bekend grèij te buurte me' de pèn. En God, nouw waar iej daor al wèl zò'n dikke tiejn jaor me' bezig en nouw kwaamp 'r 'n mèidje van de krant vraogen of iej niej 'n weekelijks rubriekske vur hulliej zò kunne maken in 't dialekt. (Ze waar 'n bietje gestuurd dur Ad de Laot.) Moete wete dèttiej nog gin mònd tevurre nor d'n hoofdkrant hà' geskreve dèttiej zò gèire 'n dialektstukske zò' doewn en dèttiej 't zò zunt vond dètter bekant noit iets in de èige taol van hulliejen hoek te leeze waar! Zeg dèttiej dè g'rdimme gèire din dus. Stukskes skrijve, krèk wèttiej wò'!

Skrijver worre kan alleman, zin 't wefke, 't litter mar òn hoew lang dègge d'n hunger kunt lije...

Cor Swanenberg schreef een dertigtal boeken waarvan de meeste over Brabant gaan. Hij schrijft in het Nederlands, in het Brabants dialect en in het Engels over het land dat hij liefheeft. Van zijn eerder verschenen werk zijn het vierdelige Oostbrabantse woordenboek 'Wiej wè bewaort', 'Diej he' wè', 'Zin 't wefke' en 'Ze waar al tachtig jaor maagd' en de spreukenboeken 'Jikkies Merante!' en 'Z'is wel 'n zonde wèrd' naast de trilogie van 'Dree de Kapper' wel de bekendste. (Cor Swanenberg is Dree de Kapper die wekelijks op Omroep Brabant in dialect zijn visie geeft over de regio Noordoost-Brabant.)

In het Nederlands publiceerde Swanenberg eerder de trilogie 'Van hemels licht en hellevuur', 'Van oorlog, overvloed en onvrede' en 'Het land van de leeuwerik'. Bovendien verschenen er twee Nederlandse novellen van zijn hand: 'Het teken van de grutto' en 'De blankboom'.

Met André Riether schreef Swanenberg 'Brabant that's another cup of coffee' en met Nelleke de Laat publiceerde hij 'De Brabantse koffietafel' en 'Boeketje Shakespeare'. Nelleke de Laat en Cor Swanenberg zijn tevens de samenstellers van de 'Brabantse Spreukenkalenders'.